

Møte onsdag den 15. juni 2011 kl. 9

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr.104):

1. Innstilling fra Stortingets presidentskap om godtgjørelser for stortingsrepresentantene og regjeringens medlemmer (Innst. 426 S (2010–2011))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om oppdatering av forvaltningsplanen for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (Innst. 433 S (2010–2011), jf. Meld. St. 10 (2010–2011))
3. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av spesialundervisningen i grunnskolen (Innst. 390 S (2010–2011), jf. Dokument 3:7 (2010–2011))
4. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om Læring og fellesskap – Tidlig innsats og gode læringsmiljøer for barn, unge og voksne med særlige behov (Innst. 405 S (2010–2011), jf. Meld. St. 18 (2010–2011), kapittel 6)
5. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Tord Lien, Elisabeth Aspaker, Dagrun Eriksen og Trine Skei Grande om å fryse prosessen med nedleggelse av statlige grunnskoler for hørselshemmede (Innst. 395 S (2010–2011), jf. Dokument 8:122 S (2010–2011))
6. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Linda C. Hofstad Helleland, Sonja Irene Sjøli, Svein Harberg og Olemic Thommessen om styrket kontakt med hjemmet og mer tid til barna gjennom bruk av digitale hjelpemidler i barnehagen (Innst. 349 S (2010–2011), jf. Dokument 8:112 S (2010–2011))
7. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Linda C. Hofstad Helleland, Sonja Irene Sjøli og Olemic Thommessen om å styrke barns rettigheter og innflytelse i barnevernet (Innst. 364 S (2010–2011), jf. Dokument 8:135 S (2010–2011))
8. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande om å opprette en gjeldsordning etter den britiske modellen the Consumer Credit Counselling Service (CCCS) (Innst. 427 S (2010–2011), jf. Dokument 8:70 S (2010–2011))
9. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om tilleggslovingar som følge av reguleringa av grunnbeløpet og pensjonar i folketrygda mv. frå 1. mai 2011 (Innst. 402 S (2010–2011), jf. Prop. 128 S (2010–2011))
10. Stortingets vedtak til lov om endringer i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven mv. (raskere oppfølging og sanksjonering av brudd på regelverket ved arbeidstakers sykdom) (Lovvedtak 54 (2010–2011), jf. Innst. 394 L (2010–2011) og Prop. 89 L (2010–2011))
11. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om overføring av domfelte mv. (avtaler om soningsoverføring og prosedyre ved unntak fra spesialitetsprinsippet) (Lovvedtak 55 (2010–2011), jf. Innst. 383 L (2010–2011) og Prop. 82 LS (2010–2011))
12. Stortingets vedtak til lov om endringer i straffegjennomføringsloven mv. (bøtjetjeneste som alternativ til fengsel hvis boten ikke betales) (Lovvedtak 56 (2010–2011), jf. Innst. 384 L (2010–2011) og Prop. 93 L (2010–2011))
13. Stortingets vedtak til lov om endringer i allmennaksjeloven og aksjeloven mv. (gjennomføring av direktiv 2009/109/EF) (Lovvedtak 57 (2010–2011), jf. Innst. 388 L (2010–2011) og Prop. 97 L (2010–2011))
14. Stortingets vedtak til lov om endringer i straffeprosesslova mv. (etterforskningsplikt mv.) (Lovvedtak 58 (2010–2011), jf. Innst. 385 L (2010–2011) og Prop. 105 L (2010–2011))
15. Stortingets vedtak til lov om endringer i gravferdsloven og enkelte andre lover (Lovvedtak 59 (2010–2011), jf. Innst. 393 L (2010–2011) og Prop. 81 L (2010–2011))
16. Stortingets vedtak til lov om endringer i introduksjonsloven og statsborgerloven (Lovvedtak 60 (2010–2011), jf. Innst. 370 L (2010–2011) og Prop. 79 L (2010–2011))
17. Stortingets vedtak til lov om elsertifikater (Lovvedtak 61 (2010–2011), jf. Innst. 379 L (2010–2011) og Prop. 101 L (2010–2011))
18. Stortingets vedtak til endringer i friluftsløvsloven og straffeloven (Lovvedtak 62 (2010–2011), jf. Innst. 400 L (2010–2011) og Prop. 88 L (2010–2011))
19. Forslag fra stortingsrepresentant Robert Eriksson på vegne av Fremskrittspartiet fremsatt i Stortingets møte 6. juni 2011 (jf. Innst. 394 L):
«Stortinget ber regjeringen utarbeide en ordning der arbeidsgiver kompenseres økonomisk med kortere arbeidsgiverperiode, og sykmelder kompenseres med en høyere sats for tapt arbeidsfortjeneste, i tilfeller der Nav uteblir fra sine forpliktelser i sykefraværsoppfølgingen.»
20. Forslag fra stortingsrepresentant Bente Thorsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fremsatt i Stortingets møte 8. juni 2011 (jf. Innst. 393 L):
«Stortinget ber regjeringen sørge for at norske krigsgraver blir forvaltet med den verdighet som deres egenart tilsier, og likestille disse med utenlandske krigsgraver.»
21. Forslag fra stortingsrepresentant Svein Harberg på

vegne av Høyre og Venstre fremsatt i Stortingets møte 8. juni 2011 (jf. Innst. 393 L):

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike modeller for utvidelse av adgangen for askespredning og fremme sak for Stortinget om dette.»

22. Forslag fra stortingsrepresentant Dagrun Eriksen på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre fremsatt i Stortingets møte 8. juni 2011 (jf. Innst. 393 L):

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget hvor kommunene selv gis mulighet til å fastsette de ulike avgiftene for ulike gravferdsformer.»

23. Forslag fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti fremsatt i Stortingets møte 8. juni 2011 (jf. Innst. 370 L):

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med KS utarbeide konkrete kostnadsberegninger for utvidelsen av timetallet fra 300 til 600 timer i opplæring i norsk og samfunnskunnskap, samt innføring av ny tilsynsordning og plikt for kommunene til å føre internkontroll.»

24. Forslag fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen på vegne av Fremskrittspartiet fremsatt i Stortingets møte 8. juni 2011 (jf. Innst. 370 L):

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at det stilles krav til dokumentasjon av tilfredsstillende ferdigheter i norsk og samfunnskunnskap før statsborgerskap kan innvilges.»

25. Forslag fra stortingsrepresentant Siri A. Meling på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti fremsatt i Stortingets møte 9. juni 2011 (jf. Innst. 379 L):

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak om Enovas fremtidige rolle.»

26. Forslag fra stortingsrepresentant Siri A. Meling på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti fremsatt i Stortingets møte 9. juni 2011 (jf. Innst. 379 L):

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2012 presentere et konkret mål for energieffektivisering i Norge innen 2020.»

27. Forslag fra stortingsrepresentant Borghild Tenden på vegne av Venstre fremsatt i Stortingets møte 9. juni 2011 (jf. Innst. 379 L):

«Stortinget ber regjeringen inkludere elektrisk energi levert til bruk i kjemisk reduksjon, elektrolyse og metallurgiske og mineralogiske prosesser, samt elektrisk energi levert til bruk i energiintensive foretak i treforedlingsindustrien som beregningsrelevant mengde i sin forskrift som gir nærmere regler om beregningsrelevant mengde elektrisk energi ved kraftforbruk innenfor kraftintensiv industri.»

28. Forslag fra stortingsrepresentant Nikolai Astrup på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti fremsatt i Stortingets møte 10. juni 2011 (jf. Innst. 400 L):

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2013 foreta en gjennomgang av friluftsløven og andre tilstøtende lover og regelverk med for-

mål å fjerne restriksjoner mot nye friluftformer i norsk natur og åpne naturen for nye brukergrupper innenfor økologisk bærekraftige rammer.»

29. Referat

Presidenten: Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra representanten Karin S. *Woldseth* om permisjon i tiden fra og med 15. juni til og med 17. juni for å delta i møter i Europarådets parlamentariske forsamling i Venezia
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Sonja *Mandt* i dagene 15. og 16. juni for å delta i møte i Nordisk Råd i Vilnius

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Hordaland fylke: Torkil *Åmland*

For Vestfold fylke: Heidi *Ørnlo*

Presidenten: Torkil Åmland og Heidi Ørnlo er til stede og vil ta sete.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten informere om at møtet fortsetter utover kl. 16 til dagens kart er ferdigbehandlet.

Sak n r. 1 [09:01:08]

Innstilling fra Stortingets presidentskap om godtgjørelser for stortingsrepresentantene og regjeringens medlemmer (Innst. 426 S (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4863)

Sak n r. 2 [09:01:18]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om oppdatering av forvaltningsplanen for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (Innst. 433 S (2010–2011), jf. Meld. St. 10 (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten begrenses til 1 time og 35 minutter, og at taletiden fordeles slik:

Arbeiderpartiet 35 minutter, Fremskrittspartiet 20 minutter, Høyre 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne for hver partigruppe og inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på ta-

lerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [09:02:34] (ordfører for saken): Det har vært en interessant oppgave å være saksordfører for forvaltningsplanen for Barentshavet, en sak Kristelig Folkeparti er svært opptatt av, og som vi opplever at vi har mange aksjer i.

Det var regjeringen Bondevik II som la grunnlaget for arbeidet med den helhetlige forvaltningsplanen for både Barentshavet og andre norske havområder gjennom St.meld. nr. 12 for 2001–2002, Rent og rikt hav. Bærekraftig utvikling har hele tiden vært en sentral målsetting i dette arbeidet.

Innholdet i den planen vi nå behandler, kan kort oppsummeres til mye fag og lite politikk. Jeg vil våge den påstand at politikken først kommer til syne når en velger å la politiske hensyn gå foran faglige råd. Dette vil jeg komme tilbake til senere i innlegget.

Etter framleggelsen av forvaltningsplanen i 2006 har det vært arbeidet med å dekke ytterligere kunnskapsbehov. En har særlig konsentrert seg om kartlegging av havbunn, sjøfugl og geologi. Den største innsatsen har vært rettet mot områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja samt området Eggakanten. Disse områdene ble valgt ut i 2006, fordi de var interessante for petroleumsvirksomheten, samtidig som de var identifisert som særlig verdifulle og sårbare områder.

Det er ikke kommet fram ny kunnskap som tilsier at man bør endre status for områdene som ble identifisert som særlig verdifulle og sårbare i 2006. Høy miljøverdi i de særlig verdifulle og sårbare områdene er blitt ytterligere bekreftet og styrket gjennom den kunnskapsinnhenting vi har foretatt siden 2006. Dette omfatter områdene utenfor Lofoten, Vesterålen, kysten av Troms, Eggakanten og 50 km kystbelte utenfor Finnmark.

Jeg vil understreke at den nye kunnskapen som er presentert i meldingen, gir grunnlag for å fastholde konklusjonen om at den generelle miljøtilstanden i Barentshavet og Lofoten i hovedsak er god. Unntaket gjelder sjøfugl, hvor mange bestander har hatt en sterk tilbakegang det siste tiåret.

Det er et stort flertall i komiteen som støtter at det ikke åpnes opp for en konsekvensutredning i Lofoten og Vesterålen i denne stortingsperioden. Den videre kunnskapsinnhenting i området varsler imidlertid om snarlige omkamper, og på vegne av Kristelig Folkeparti kan jeg fortelle at vi er beredt til å forsvare torsk, sjøfugl og sårbare kystområder også i nye runder.

Så ønsker jeg å gå tilbake til det jeg antydte tidligere, at politiske hensyn settes foran faglige hensyn. Som tidligere nevnt er det ikke framkommet ny kunnskap som tilsier at man bør endre status for de områdene som ble identifisert som særlig verdifulle og sårbare i 2006.

Regjeringens beslutning om å fjerne de skjerpede utslippskravene som til nå har vært gjeldende for petroleumsvirksomheten i Barentshavet, gis det i meldingen ingen faglig begrunnelse for å endre, og det framstår som

en ren politisk overprøving av faglige råd. De strenge utslippskravene for Barentshavet ble iverksatt av regjeringen Bondevik II i St.meld. nr. 38 for 2003–2004, og de representerte den gang – og inntil i dag – en vesentlig skjerpning i forhold til de kravene som gjelder ellers på kontinentalsokkelen.

Kristelig Folkeparti har merket seg at SV og Senterpartiet her danner en storallianse sammen med Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet i det som må kalles et reall miljøpolitisk selvmål. Kristelig Folkeparti fremmer derfor i salen i dag forslag om at de skjerpede utslippskravene til petroleumsvirksomheten i Barentshavet opprettholdes slik som er status i dag.

Vi er også forundret over at regjeringen uten faglig begrunnelse innskrenker beltet i kystsonen langs Troms og Finnmark, hvor det ikke skal tillates igangsatt ny petroleumsvirksomhet fra 50 km til 35 km, som ny grense. Her trer også den nye storallianse sammen og vedtar politikk i strid med faglige råd – de faglige rådene som vi har innhentet siden forrige runde her i salen. I meldingen står det eksplisitt uttalt at det ikke er kommet fram ny kunnskap som tilsier at man bør endre status i disse områdene. Her er politikk gått foran fag og en forvaltningsplan som skulle være faglig basert. Det forteller mye.

Jeg tar med dette opp de forslag fra Kristelig Folkeparti som er omdelt i salen her i dag.

Presidenten: Representanten Line Henriette Hjemdal har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Bendiks H. Arnesen (A) [09:08:07]: Kristelig Folkeparti er opptatt av lokal næringsutvikling og arbeidsplasser i hele landet, ifølge det deres politikere både sentralt og lokalt bærer bud om.

Nå var Kristelig Folkeparti med på å iverksette et arbeid med den foreliggende forvaltningsplanen. Hva er det som gjør at Kristelig Folkeparti ikke ville vente og se på resultatene av dette omfattende arbeidet før de konkluderte med at de ikke vil ha slik virksomhet i Lofoten og Vesterålen?

Line Henriette Hjemdal (KrF) [09:08:49]: Kristelig Folkeparti har akkurat samme formuleringer i denne stortingsperioden som vi hadde i forrige stortingsperiode, og som vi arbeidet ut fra da vi hadde forvaltningsplanen til behandling her i 2006.

For Kristelig Folkeparti er det viktig at olje- og gassvirksomheten skal flyttes nordover, og at vi skal få ringvirkningene nordover. Men Kristelig Folkeparti er også tydelig på at det er noen sårbare områder – vi snakker om de sårbare områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. For Kristelig Folkeparti er de foreløpig så sårbare at vi ikke ønsker at det skal være petroleumsaktivitet der.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Eirin Sund (A) [09:09:58]: Havområdene utenfor Lofoten og i Barentshavet er noe av den mest sårbare og

verdifulle naturen vi har. I regionen er mye av næringsvirksomheten knyttet til bruk av havet og havets ressurser, både i og under havet.

Da forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten ble vedtatt i 2006, ble det besluttet at planen skulle oppdateres i 2010. Det er denne oppdateringen vi nå diskuterer her. Oppdateringen bygger på det faglige grunnlaget innhentet av Miljøverndepartementet. Denne oppdateringen har vært blant de aller mest omdiskuterte sakene vi behandler i denne sesjonen, og vi har behandlet en god del kontroversielle saker i denne sesjonen. Men diskusjonen om oppdatering av forvaltningsplanen har gått på avveiningen mellom ulike næringer og mellom næring og miljø. På mange måter er forvaltningsplanen dermed også typisk for en del av de debattene som vi har hatt i vår komité.

Forvaltningsplanen legger rammene for næringsvirksomhet i regionen – for reiseliv, for fiskeri og havbruk, for skipsfart og for petroleumsvirksomhet. Sammenhengen mellom disse ulike hensynene og avveiningene mellom dem har ført til mye debatt og høy temperatur. Jeg er veldig glad for at forvaltningsplanen har blitt så bra, og for at regjeringen har imøtekommet så mange av de hensynene som må tas. Forvaltningsplanen ivaretar hensynet til å skape næringsvirksomhet og vekst i regionen, samtidig som den ivaretar hensynet til miljøet.

Det oppdaterte faglige grunnlaget for forvaltningsplanen har gitt oss en god ramme å diskutere innenfor. Det arbeidet som er gjort, er formidabelt. Vi har fått ny kunnskap om havbunnen gjennom MAREANO-programmet, vi har økt kunnskapen om sjøfugl og innsamlet geologiske data gjennom seismikkskyting.

For Arbeiderpartiet er det viktig å sikre at forvaltningen av våre havområder skjer på en faglig forsvarlig måte, på et så godt beslutningsgrunnlag som mulig. Derfor er jeg glad for at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett har styrket satsingen på MAREANO-programmet og på innhenting av seismikkdata.

Jeg skal ikke gå i detaljer om det faglige grunnlaget, men jeg vil likevel trekke fram noen sentrale momenter fra kartleggingen av miljøtilstanden, for det er noen skjær i sjøen. Det er en nedgang i bestanden av sjøfugl, havklimaet er i endring, og enkelte selarter og fiskeslag har en negativ utvikling. Det er vi nødt til å ta på alvor. Likevel er det slik:

- Barentshavet er et rent og rikt hav.
- De store fiskebestandene er i god forfatning.
- Forvaltningsplanområdet har i all hovedsak et lavt forurensingsnivå.

Den største miljørisikoen i området i dag er knyttet til skipstransport og utslipp fra skip. Det arktiske miljøet er sårbart, og olje som slippes ut ved et eventuelt forlis her, vil ligge lenge. Oljeutslipp fra skipsfarten kan i verste fall føre til betydelige og langvarige skader.

Regional næringsutvikling er et sentralt mål for Arbeiderpartiet. Vi vil ta hele landet i bruk, og vi vil derfor at det skal legges til rette for utvikling og vekst i hele Norge. Forvaltningsplanen handler om næringsutvikling. Vi ønsker å satse på fiskeri, på havbruk, på turisme, og vi øns-

ker å fortsette petroleumsvirksomheten i Nord-Norge. Alle disse målsettingene krever en langsiktig, kunnskapsbasert forvaltning. Det er det denne forvaltningsplanen leverer.

Petroleumsindustrien er viktig for Norge. 200 000 mennesker jobber i eller er nær knyttet til denne industrien, og vi får store penger inn i felleskassen hvert eneste år fra olje- og gassvirksomheten. Petroleumsnæringen har gitt mange her i landet både tak over hodet og mat på bordet. Petroleumsvirksomhet i nord kan derfor gi store ringvirkninger, både lokalt og i hele landet.

Debatten rundt forvaltningsplanen fokuserer mye på områdene utenfor Lofoten og Vesterålen. Da er det viktig å understreke at det er andre store og til dels større områder i Barentshavet som egner seg for olje- og gassvirksomhet. Det store olje- og gassfunnet på Skrugard-feltet gir veldig god grunn til optimisme.

Den oppdaterte forvaltningsplanen åpner for ny aktivitet i følgende områder:

- I delelinjeområdet har regjeringen varslet at det vil bli en konsekvensutredning, med sikte på utvinning i hele området vest for avgrensingslinjen. Regjeringen har allerede startet seismikkskyting i området.
- I kystsonen langs Troms og Finnmark, som er et 15 km bredt og lovende belte som til nå har vært stengt, vil det bli åpnet for petroleumsvirksomhet.
- Det samme gjelder for Tromsøflaket – et 15 km bredt og lovende belte, som til nå har vært stengt, blir åpnet for petroleumsvirksomhet.
- Eggakanten åpnes for petroleumsvirksomhet.
- På Jan Mayen har regjeringen varslet at det vil bli skutt seismikk fra 2012, med sikte på tildeling av utvinningstillatelser.

Jeg må si at jeg er veldig tilfreds med at Olje- og energidepartementet også skal foreta en kunnskapsinnhenting av petroleumsrelevante forhold utenfor Lofoten og Vesterålen, som en kan bruke om en eventuelt vil – og putte det inn i et konsekvensutredningsprogram, om noen eventuelt vil det etter 2013.

Den løsningen vi nå har fått på plass, opprettholder et fint tempo i prosessen framover. Nordland VI og VII og Troms II er lovende områder for petroleumsvirksomhet – særlig gjelder dette Nordland VI. Da er det viktig å understreke at Nordland VI allerede i stor grad er åpnet, og at aktivitet i disse områdene kan starte i 2013, om det skulle vise seg å være ønskelig.

Utviklingen i Hammerfest viser at petroleumsaktivitet i nord kan gi store ringvirkninger lokalt.

Arbeiderpartiet har en stolt historie når det gjelder å legge til rette for industri og næringsliv. Vi er et parti som jobber for arbeidsplasser og for en aktiv næringspolitikk. Så langt er det skapt 250 000 arbeidsplasser med vår regjering, og to av tre av dem har kommet i privat sektor.

I vår så vi igjen viktigheten av god oljevernberedskap, da den islandske tankeren «Godafoss» gikk på grunn utenfor Hvaler i Østfold. Den største miljøtrusselen i Lofoten og Barentshavet er nettopp slike ulykker i skipstrafikken. Oljevernberedskap er derfor avgjørende for å sikre disse havområdene.

Jeg er veldig glad for at det har vært bred enighet i

komiteen om at oljevernberedskap er veldig viktig i disse områdene.

Regjeringen har styrket oljevernberedskapen de siste årene. I Nord-Norge er det i dag stor aktivitet innen oljevern. Jeg mener at veldig mye ligger til rette for at Nord-Norge kan bli ledende i landet, og i verden, innenfor dette feltet.

Regjeringen har opprettet et nasjonalt forum for oljevernberedskap, som skal samordne arbeidet med det. Jeg vil understreke hvor viktig det er å bygge videre på den kompetansen som finnes om Lofoten og Barentshavet. Opprettelsen av et nasjonalt senter for oljevernberedskap i Finnmark er derfor veldig positivt.

For Arbeiderpartiet er det viktig å legge til rette for et aktivt næringsliv i regionen, knyttet til reiseliv. Reiseliv er en stor næring som sysselsetter mange i Nord-Norge, og som gir store verdier. Det er viktig å ta vare på de naturomgivelsene som har gitt oss denne muligheten til næringsutvikling.

Jeg opplever at den forvaltningsplanen som nå ligger her, gir gode muligheter for reiselivet i fremtiden. Denne forvaltningsplanen legger gode rammer for næringsutvikling og naturvern utenfor Lofoten og i Barentshavet.

Arbeiderpartiets politikk handler om næringsutvikling og regionale ringvirkninger, og vår politikk handler om å bevare miljøverdiene våre. Denne forvaltningsplanen mener jeg balanserer veldig godt mellom hensynet til miljø og hensynet til næring.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Presidenten kan ikke se noe på grunn av baklyset. Ketil Solvik-Olsen og Siri A. Meling har visstnok bedt om ordet til replikk.

Beklager, men det er så sterkt lys bak at jeg ser bare en profil – det er vel hyggelig å bli omtalt som profil.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [09:18:35]: En skal ikke bli forundret over at det skinner av Fremskrittspartiet. Men datasystemet åpnet ikke for å trykke på replikkknappen, så derfor fikk vi ikke registrert oss.

Jeg er veldig glad for at representanten Sund vektlegger oljenæringen så bra, og omtaler den så positivt. Men det er et stykke fra ord til handling når en ikke våger å ta skrittet videre, og si at en vil foreta en konsekvensutredning. Alle vet at dette skyldes de interne konfliktene i regjeringen, der Arbeiderpartiet ikke våger å gjøre det som flertallet i denne salen mener er rett. Når en likevel snakker om hvor mye en kan få til i 2013, høres jo det veldig bra ut, for da kan en åpne for oljevirkosomhet i Nordland VI, for der er allerede deler av det konsekvensutredet, og en kan ta den kunnskapen som en nå henter inn, klippe og lime rett inn i en konsekvensutredning, og dermed ha gjort jobben likevel.

Samtidig vet vi at Eirin Sund skal gå til valg på et rød-grønt alternativ, der SV skal være med. Da synes jeg en skylder å gjøre både Stortinget og velgerne oppmerksom på: Tror Eirin Sund at SV i 2013 plutselig og automatisk med et magisk trykk vil stemme for at en konsekvensutredning skal gjennomføres utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja?

Eirin Sund (A) [09:19:53]: Det vi går til valg på i 2013, er selvfølgelig et rød-grønt alternativ, og jeg tror jo at det vinner. Så får vi bestemme hva som skal ligge på bordet da – i den eventuelle nye Soria Moria III. Men jeg må likevel si til representanten Solvik-Olsen at hvis han og hans parti skulle komme i regjeringskontorene, er sannsynligheten stor for at de kan få med seg Venstre og Kristelig Folkeparti. Så det Solvik-Olsen skal si til sine velgere i Rogaland, og som jeg skal si til mine, er at det er rimelig usikkert – kanskje uansett – hva de eventuelle samarbeidspartnerne vi har, kommer til å lande på.

Det som også er viktig for Arbeiderpartiet, er at i Soria Moria sto det at vi skulle ta stilling til konsekvensutredning. Jeg skal ikke stikke under stol at i Arbeiderpartiet var det et stort flertall for konsekvensutredning. Regjeringen landet på at en skulle ha kunnskapsinnhenting, og for oss var det viktig at det ble gjort i regi av Olje- og energidepartementet, og at det var en kunnskap som det kan være relevant å bruke, hvis en ønsker det, i 2013.

Presidenten: Da skal systemet ha kommet på jobb, og registrerer dem som ber om replikk.

Neste replikant er representanten Siri A. Meling.

Siri A. Meling (H) [09:21:10]: Jeg registrerer at representanten Sund sier at det var et stort flertall i Arbeiderpartiets gruppe for en konsekvensutredning, men likevel ga en etter for presset fra SV og lar i realiteten SV styre store deler av norsk oljepolitikk. Mitt spørsmål til representanten Sund er da: Hva blir det igjen av troverdigheten til Arbeiderpartiets petroleumpolitikk? Hva blir det igjen av troverdigheten til Arbeiderpartiets distriktpolitikk?

Representanten Sund var inne på hvor viktig petroleumsnæringen er for å gi mat på bordet og jobb til mennesker, bl.a. ute i distriktene. Skal ikke områdene i Lofoten og Vesterålen få ta del i dette? Hva er det igjen av troverdigheten til Arbeiderpartiets industripolitikk når de lar SV styre det som er landets desidert viktigste næring?

Eirin Sund (A) [09:22:03]: Nå er det slik at i regjeringen sitter det tre partier, og alle tre partier skal tas hensyn til når beslutningene skal tas. Det har ligget i bunnen hele veien at det ikke skulle åpnes opp for oljevirkosomhet i denne stortingsperioden. Det har alle visst, og det gikk vi til og med til valg på.

Arbeiderpartiet er ikke så opptatt av hva ting heter. Arbeiderpartiet er opptatt av hvordan ting blir hvis en får gjort det en skal. I denne sammenhengen har det blitt nei til konsekvensutredning, det har blitt ja til kunnskapsinnhenting som en kan bruke hvis en ønsker det etter 2013. Det er ingenting som har ligget på bordet som har tilsagt at en skulle kunne gjøre noe før det.

Så er det sånn at jeg må få minne representanten Meling på at i disse to periodene som regjeringen har sittet i kontorene og har hatt flertall på Stortinget, har det vært en formidabel aktivitet også i petroleumssektoren. Jeg må minne om at vi har skapt 250 000 nye arbeidsplasser, og to av tre av disse har vært i privat sektor. Så når det gjelder både hva vi har gjort, og hva jeg skal fortelle vi skal

gjøre framover de neste fire årene, skal jeg med stolthet melde hva vi har gjort, og hva vi skal gjøre.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [09:23:21]: Kristelig Folkeparti støtter regjeringens nei til konsekvensutredning utenfor Lofoten og Vesterålen.

Men i arbeidet fram til denne rulleringen av forvaltningsplanen har Oljedirektoratet hatt noen framtidbilder. Asplan Viak har beregnet at utbyggingen av felt i tråd med disse framtidbildene kan gi økt sysselsetting i Nord-Norge på mellom 4 000 og 6 000 sysselsatte i perioden fram til 2043. Men det som kommer fram i disse beregningene, er at den største aktiviteten vil være i den nordligste delen av Nord-Norge. Det skyldes i all hovedsak at det er der vi ser de største ressursene.

Min utfordring til regjeringen, representert av representanten Sund, er: Hvorfor er det da så stort press på å få konsekvensutredning utenfor Lofoten og Vesterålen som ikke er den nordligste delen av Nord-Norge, men kanskje den mest sårbare, i forhold til at vi heller skulle hatt fokuset nordover og droppet de sårbare områdene?

Eirin Sund (A) [09:24:28]: I mitt innlegg la jeg vekt på at det har vært mye fokus på Lofoten og Vesterålen, men jeg la spesielt vekt på at kanskje noen av de største og beste områdene for petroleumsvirksomhet er lenger nord enn Lofoten og Vesterålen, nemlig i Barentshavet. Derfor har regjeringen også bestemt at det skal konsekvensutredes i Barentshavet Sør, og derfor gjør vi grep mye mer aktivt for at petroleumsindustrien får arealer som er interessante.

Derfor har vi også, som representanten Solvik-Olsen sier, satt Lofoten og Vesterålen på vent i den forstand at vi ønsker mer kunnskap nettopp fordi det er et sårbart område. Men samtidig er det heller ikke til å legge skjul på at en ønsker den kunnskapen, for det er et stort ønske fra deler av Nordland selv om å få konsekvensutredet om det er mulig å ta i bruk de ressursene som en også vet ligger utenfor Lofoten og Vesterålen. Men vi skal ikke ta stilling til det før konsekvensutredning eventuelt er ferdig. Da skal en si ja eller nei til Lofoten og Vesterålen.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [09:25:54]: La meg begynne med å ta opp forslaget som Fremskrittspartiet er med på, om at det skal gjennomføres en konsekvensutredning utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Det gir de arbeiderpartirepresentantene som senere i denne debatten kommer til å skryte av hvor offensive de er, en anledning til faktisk å stemme i tråd med det de argumenterer for – og ikke snakker ett språk, men gjør noe helt annet.

Forvaltningsplanen er viktig. Det er viktig å ha en helhetlig tilnærming til måten vi forvalter våre areal og sjøområder på. Det er alle enige om. I disse områdene vi snakker om her, er fiskeri, lokal industri, skipsfart, turisme og petroleum viktige næringsgrener for befolkningen. Det burde det fortsatt være i framtiden. Vi tror det er fint mulig å kombinere dette på en god måte. En må ta hensyn til både miljøinteresser, næringsinteresser og friluftss-

interesser. Det er viktig at en gjennomfører den kartleggingen av sjøfugl og havbunnen som en har satt i gang med, har kontroll på bestanden av fisk og ivaretar de estetiske verdiene. Dette er det altså fint mulig å få til, mener vi.

Derfor understreker vi både i vår merknad, i debatten i denne sal og i samfunnsdebatten, ikke minst, at dette må være en forvaltnings- og utviklingsplan, ikke en forvaltnings- og verneplan. Grunnen til at jeg understreker det, er at vi har debatten om forvaltningsplanen for Norskehavet friskt i minne, der dagens miljøvernminister flere ganger kom i skade for å si det han egentlig mente om hva den forvaltningsplanen er, og det var å kalle den for en verneplan. Det er ikke til fordel for den befolkningen som bor i de områdene som forvaltningsplanen vi diskuterer i dag, skal omhandle.

Forvaltningsplanen må gi regionen mulighet til å høste av de ressursene de har. Dette området vi snakker om, er svært forskjellig geografisk sett. I noen deler er det vekst, i andre deler er det fraflytting. Ikke minst må de deler som fraflyttes, få følelsen av at forvaltningsplanen jobber for dem, og ikke for en videre fraflytting fra disse områdene. Vi må sørge for at forvaltningsplanen skaper optimisme, opprettholder og øker bosettingen og satser på næringslivet. En del av det er at det skal være mer attraktivt for ikke bare enkeltpersoner å kunne finne seg en jobb, men for familier. Det å vite at du kan ta med ektefellen din og at begge får jobber som er attraktive, ikke bare den ene, det er en viktig del av å sørge for at folk blir boende et sted, og ikke må flytte til mer sentrale områder. I denne sammenheng er fiskeri viktig. Det må forvaltes på en langsiktig og god måte. En må sikre lønnsomme arbeidsplasser, og det er viktig å prøve å utvikle næringen til å videreforedle mer av eget råstoff lokalt.

Tilsvarende er petroleumsnæringen viktig. I deler av dette området er forvaltningsplanen bra for petroleumsnæringen, i tråd med det Fremskrittspartiet ønsker. Delelinjekonflikten har blitt løst. Det har regjeringen fått ros for, og det fortjener den. Jeg er også veldig glad for, og litt overrasket over, at en har kommet så kjapt i gang med seismikkskyting i disse områdene. Det skal regjeringen ha ros for. Det er viktig, for det gir et signal om at det ikke er en utviklingsplan regjeringen jobber med når det gjelder olje – der er SV litt parkert, takk og pris – men det er en offensiv plan i disse områdene.

Jan Mayen ble det skrytt av. Da er jeg litt mer på tja-stadiet. Jeg har ingenting imot å finne olje og gass på Jan Mayen, men det er ingen logikk i at en skal gå lengst mulig vekk fra land og jobbe seg innover. Det er mer naturlig at en jobber seg fra der en er, og utover. Derfor framstår Jan Mayen fortsatt mer som en skrytesak for olje- og energiministeren enn en reell sak som egentlig er i tråd med det oljeindustrien og Olje- og energidepartementet mener er fornuftig.

Det er viktig at denne utviklingen i petroleumsnæringen også får ringvirkninger på land, både fordi det er med og bidrar til verdiskaping og velstand på land, og fordi det skaper større aksept og legitimitet for den næringen. Det som har skjedd i Hammerfest, bør være en inspirasjon for alle i denne sal. Det å se de store ringvirkninge-

ne, og hva slags optimisme og positivitet som råder i den delen av Nord-Norge, er kjempeinspirerende, og jeg unner flere steder i Nord-Norge å oppleve det samme. Jeg, som kommer fra oljefylket Rogaland, vet hvor mye godt oljenæringen kan bringe med seg uten at en springer rundt med skitne oljefat og olje på strendene. La meg kalle det en velsignelse for landsdelen.

Det som er bekymringsfullt, er at regjeringen velger å holde Lofoten, Vesterålen og Senja utenfor dette selskapet. Nok en gang utsetter Arbeiderpartiet å ta en beslutning om en konsekvensutredning – nok en gang. I 2006 utsatte regjeringen det. I 2011 utsetter de det. Det er verdt å nevne for representantene Strøm, Arnesen og andre som kommer til å bruke denne talerstolen til å skryte av hvor viktig det er med konsekvensutredning, at det er ingen grunn til å tro at de rød-grønne partiene, hvis de er i et kollektiv fortsatt, vil ha en annen oppfatning i 2013 enn de har nå. Det er ingen grunn til å tro at representanten Serigstad Valen plutselig vil argumentere iherdig for en konsekvensutredning som han i fire år har argumentert imot. Det tilsier at den kunnskapsinnhenting som regjeringen skryter av skal gjøres, ikke vil kunne materialisere seg i en konsekvensutredning hvis dagens regime fortsetter. Det er det verdt for velgerne å legge merke til.

Hvorfor skryter en av at kunnskapen som en skal hente inn, kan klippes rett inn i en konsekvensutredning? Jo, fordi en åpenbart ser at en konsekvensutredning er det fornuftige. Er det ikke da enklest bare å gjennomføre konsekvensutredningen og så ta beslutningen etterpå, om en ønsker petroleumsvirksomhet og i hvilke områder? Problemet er bare at de rød-grønne ikke kan fordi de er handlingslammet.

Hvorfor er dette viktig? Noen vil hevde at nå har vi funnet Skrugard-feltet, eller Sverdrup-feltet, litt avhengig av hvem som får bestemme navn i dette landet. Da må en nøye seg med det. Så har en begynt med seismikkskyting på de nye norske områdene, og da må en nøye seg med det. Jeg mener det også er viktig å prøve å videreutvikle Lofoten, Vesterålen og Senja, rett og slett fordi en tror det er ressurser der. Til og med olje- og energiministeren påpeker at Norge har et ansvar for å levere olje og gass til verden. Det er en del av den store energipolitikken til regjeringen, og, sier de aller fleste i regjeringssystemet, det er en del av klimapolitikken. Da synes jeg det viser at en bør ta et ansvar.

Men det er vel så viktig for disse lokale regionene at de får være med og konkurrere om arbeidsplasser, slik at de når det etableres ny leverandørindustri, vurderer like sterkt å etablere seg i Lofoten, Vesterålen og rundt Senja som i nord og sør der det er åpent for næringsvirksomhet. Utfordringen her er at hvis Lofoten hele veien blir hengende på etterskudd, etablerer næringsklyngen seg andre steder i Nord-Norge, og man får ikke ny sysselsetting av betydning i de områdene som vi her snakker om. Man får sysselsetting i Nord-Norge, men det er ikke i Lofoten og Vesterålen. Da får man heller ikke den samme aksepten for at man åpner for olje- og gassvirksomhet utenfor kysten. Det burde ikke minst bekymre Arbeiderpartiet, som gir et

inntrykk av at de synes den olje- og gassvirksomheten er viktig.

Jeg opplever det også som en mistillit til oljenæringen når en sier at en ikke har løsning på alle problemer i dag, og derfor skal man heller ikke gjennomføre en konsekvensutredning. En konsekvensutredning skal nettopp kunne kartlegge og dokumentere hvilke utfordringer som eventuelt finnes, og stille krav som gjør at oljenæringen må strekke seg for å møte de kravene. Energi- og miljøkomiteen har vært i England og sett hvordan en gjør det der. BP får lov til å utvinne olje og gass på Wytch Farm, i et område med mange naturreservater rundt. De har gjort det på en måte som gjør at befolkningen er fornøyd, oljeselskapet er fornøyd, og natur- og miljøinteresser ivaretas. Det er ingen grunn til at ikke vi skal kunne gjøre det samme her.

Hvis det betyr at det er olje- og gassforekomster nær land som gjør at en ikke vil ha noen boreoperasjoner på kysten, så går det an å kreve boring fra land. Slike ting må vi kunne diskutere, men da må vi ha en konsekvensutredning å diskutere det ut fra. Nå blir denne diskusjonen lagt på is fordi regjeringen ikke takler det ennå.

Det samme gjelder oljevern. Jeg er veldig glad for den oljevernkompetansen som er i regionen, og den bør vi prøve å videreutvikle. Det fremkommer også i merknadene. Men skal de også ha et større hjemmemarked, så er deres egen bakgård en del av det. De burde ha alle forutsetninger for å kunne utvikle et produkt som er tilpasset en god HMS-tilnærming til eventuell ny oljevirksomhet utenfor kysten i Nordland VI, Nordland VII og Troms II. Men det er også viktig at de føler at de kan få lov til å være med og tenke fram egne industriprosjekter, egne prosjekter der de utvikler lokal næringsinfrastruktur basert på at de kan høste av energiressursene og ta dem til land, f.eks. bruke dem i et gasskraftverk eller i en proteinfabrikk – alle mulige slike ting som andre deler av Norge kan diskutere, men som Lofoten, Vesterålen og Senja ikke får lov til av regjeringen fordi de ikke klarer å bli enige internt. Det er beklagelig, men i 2013 vil en annen regjering gjøre noe med det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marianne Marthinsen (A) [09:36:14]: Det er jo ingen hemmelighet at Fremskrittspartiet var klare for å åpne Lofoten og Vesterålen for petroleumsvirksomhet for flere år siden. Og i valgkampen i 2009 ble det i debatt etter debatt gitt inntrykk av at her kunne man åpne nærmest umiddelbart hvis Fremskrittspartiet vant valget og kom til makten. «Klarer vi å starte arbeidet med en konsekvensutredning på 100 dager, så gjør vi det,» sa Siv Jensen. Da er det fristende å spørre Fremskrittspartiet om resultatet av den konsekvensutredningen som partiet i dag fremmer forslag om, ville vært totalt irrelevant i og med at man så tydelig har gitt uttrykk for at her skal det bare kjøres på uansett.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [09:37:00]: Nei, konsekvensutredning vil ikke være irrelevant. Men det som Fremskrittspartiet kommuniserer, og som Arbeiderpartiet ikke klarer å kommunisere, er at vi ønsker å forsøke å ut-

nytte olje- og gassressurser utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja, på samme måte som vi ønsker å forsøke å utvinne på resten av kysten. Men så er det konsekvensutredningen som skal stille krav, og som skal sette kriteriene for at det skal skje på en forsvarlig måte. Det kan bety at på enkelte deler av sokkelen vil det være strengere krav enn andre steder. Det kan bety at på enkelte deler vil det ta lengre tid før oljenæringen klarer å møte de kravene som da på en måte blir en naturlig utsettelse. Da er det ikke fordi en politisk sier det, men fordi næringen selv trenger mer tid på å utvikle den kunnskapen.

Jeg mener det er viktig å prøve å utvinne de olje- og gassressursene. Tidvis sier også Arbeiderpartiet det samme, men når de sitter i dette regjeringssystemet, blir de dessverre handlingslammet, og da får en spørsmål som dette. En konsekvensutredning er ikke en blankofullmakt, men en konsekvensutredning er en villighetserklæring – hvis vi kan kalle det det – slik at noen av disse olje- og gassressursene bør en prøve å utvinne.

Snorre Serigstad Valen (SV) [09:38:08]: Som representanten Marthinsen var inne på, kunngjorde jo Fremskrittspartiet lenge før det faglige grunnlaget for forvaltningsplanen var lagt fram, at de ønsket å åpne for oljevirksomhet i Lofoten og Vesterålen på Nordland VI og VII, og Troms II. Det var opplest og avgjort. Da lurer jeg på hvordan representanten Solvik-Olsen mener det henger sammen med føre-var-prinsippet å bestemme endelig at man skal åpne for oljevirksomhet i disse områdene før man i det hele tatt har fått et oppdatert faglig grunnlag. Én ting er jo å være mot oljevirksomhet fordi man ikke ønsker å ta risikoen og fordi man ønsker å satse på andre næringer, men den risikoen du løper ved å åpne, er jo en helt annen, og det vil jeg gjerne høre representanten Solvik-Olsens mening om.

Så må jeg jo også spørre: Hva er det som gjør at Fremskrittspartiet har pekt seg ut akkurat de mest sårbare havområdene våre som viktigst å åpne, både med tanke på sårbarheten i kystområdene og med tanke på at forekomstene der til sammen faktisk er mindre enn det som er igjen i Ekofisk?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [09:39:08]: Den siste påstanden er jo bare en påstand. Det er et anslag. Anslagene fra Olje- og energidepartementet tyder på at det kan være fryktelig mye mer enn det som er igjen i Ekofisk, men det kan også være helt tomt. Men sannsynligheten er at det er verdier for i hvert fall 500 mrd. kr der, og jeg mener at vi som nasjon ikke er så rike at 500 mrd. kr er uinteressant å diskutere.

Så tar representanten Serigstad Valen opp dette med hvordan Fremskrittspartiet kan si at vi er for en konsekvensutredning før vi har sett på det oppdaterte faglige grunnlaget. Med den logikken skulle man aldri ha åpnet Ekofisk engang, for det var ingen forvaltningsplan for Nordsjøen da man begynte å tillate borevirksomhet der. Med den tilnærmingen hadde vi aldri startet på det oljevirksomheteventyret vi har i dag, for det er jo nettopp fordi vi har 40 års erfaring som sier at ved å stille krav, vil en

også kunne gjennomføre dette på en god, forsvarlig måte. Da trenger du ikke ha en forvaltningsplan i bunnen som har gitt alle svar, fordi de svarene du føler at du trenger å få, får du ved å stille krav i konsekvensutredningen om at de temaene skal berøres. Så en konsekvensutredning vil gi de svarene Serigstad Valen etterlyser, uavhengig om du har forvaltningsplanen i bunnen.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Siri A. Meling (H) [09:40:38]: Oppdatering av forvaltningsplanen for det marine miljøet i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten er et omfattende og viktig dokument. Formålet er å tilrettelegge en balansert utvikling hvor vi benytter oss av de mulighetene havområdene gir oss for verdiskaping, og samtidig gjør dette innenfor en bærekraftig ramme som tar hensyn til den økosystembaserte forvaltningen som også Høyre stiller seg bak.

Bondevik II-regjeringen la fram det som den gang var verdens første havmiljømelding, nemlig St.meld. nr. 12 for 2001–2002 Rent og rikt hav, og introduserte med dette en helhetlig økosystembasert tilnærming i forvaltningen av våre havområder. Forvaltningsplanene har kommet som en oppfølging, og disse har vært gode verktøy for å se både verdiskaping og naturhensyn i et helhetlig perspektiv.

Det er gledelig at miljøtilstanden i disse havområdene betegnes som å være i hovedsak god, selv om det for enkelte arter er en mer krevende situasjon. Dette gjelder noen fiskearter, og det gjelder sjøfugl. Årsakssammenhengen ved at disse artene har utfordringer, er til dels ikke helt klarlagt.

De store fiskebestandene er i god forfatning, og dette vitner om at det har vært gjort gode forvaltningsmessige grep både med hensyn til beskatning og med hensyn til kontrollregimet og samarbeid med bl.a. Russland.

Det er mye spennende som skjer i de havområdene denne forvaltningsplanen omfatter. Dette gjelder ikke minst innenfor det som er Norges største og viktigste næring, nemlig petroleumssektoren. Statoil gjorde nylig et funn på Skrugard i Barentshavet, og dette funnet har på mange måter gitt nytt håp og inspirasjon til fornyet optimisme i forhold til hva disse havområdene kan inneholde av petroleumsressurser.

Avtalen mellom Norge og Russland om delelinjespørsmålet bidro også til økt optimisme i området, og det er positivt at Oljedirektoratet har varslet at de i løpet av få uker vil gå i gang med seismikkinnsamling i dette området for å kartlegge ressurspotensialet med hensyn til mulige olje- og gassforekomster. Det er bra at Norge kommer tidlig på banen, og at vi på denne måten kan bidra til å sette miljø- og sikkerhetsstandarder i dette området.

Et viktig spørsmål knyttet til denne oppdateringen av forvaltningsplanen dreide seg om hvorvidt en konsekvensutredning for olje- og gassaktivitet i områdene ved Lofoten og Vesterålen skulle igangsettes. Høyre er skuffet over at regjeringen, og kanskje særlig Arbeiderpartiet, ikke ønsker en konsekvensutredning i inneværende stortingsperiode og heller tar til orde for en såkalt kunn-

skapsinnhenting i disse spørsmålene. Hvorfor er Høyre skuffet?

Høyre har en tydelig politikk innenfor dette området. Vi ønsker en petroleumsaktivitet utenfor Lofoten og Vesterålen velkommen. En konsekvensutredning for oss er mer et spørsmål om på hvilken måte områdene skal åpnes, og hvilke krav som skal stilles i den forbindelse.

Norsk oljeproduksjon har vært fallende fra toppåret 2001. Siden den gangen har produksjonen falt med om lag 45 pst. Samtidig er det ventet fall i gassproduksjonen fra 2020. Jakten på nye funn må derfor trappes, først og fremst ved at det åpnes nye leteområder. Dersom vi ikke klarer å få frem nye gassfunn, vil volumene på gass produsert fra norsk sokkel altså avta allerede fra 2020. I disse dager legger Europa sine strategier innenfor energiområdet. Ulykken ved kjernekraftverket i Fukushima har gjort at store land i Europa nå har besluttet å stenge ned sin kjerneproduksjon eller å la være å realisere planlagte prosjekter. Dette innebærer at de viktigste av våre markeder kommer til å ha store energibehov framover. Og selv om veksten i fornybarproduksjonen kommer til å være til stede, vil også behovet for norsk gass sannsynligvis øke siden klimautslippene fra denne type energiproduksjon er under halvparten av de utslippene produksjon basert på kull, representerer.

Dersom EU skal våge å satse på ytterligere bruk av gass i forhold til sin egen forsyningssikkerhet, må disse ha en viss grad av sikkerhet for leveranser i et langsiktig perspektiv.

Regjeringens utsettelse av spørsmålet om konsekvensutredning og åpning av områdene ved Lofoten og Vesterålen sender dessverre et signal i feil retning. Det vitner ikke om en regjering som i handling ønsker å sende et tydelig signal til EU om at Norge skal være leveringsdyktig på volum gass i flere tiår fremover. Dette beklager Høyre. Også for industrien ville en konsekvensutredning og åpning av områdene være et positivt signal. Det er faktisk ikke lagt ut nye områder siden 1994.

Vi har fra Høyres side definert noen hovedutfordringer for norsk petroleumpolitikk fremover. Den første av disse er å sikre næringen tilgang til nye, attraktive områder. Havområdene utenfor Lofoten og Vesterålen er definert som attraktivt område. Oljedirektoratet har gjennom seismikkinnnsamling også estimert ressursene til å være betydelige.

Vi tror at en olje- og gassaktivitet kan forenes med hensynet til både miljø og andre brukergrupper av havet, enten det dreier seg om fiskeri, reiseliv eller andre aktiviteter. Nye teknologiske løsninger bidrar ofte til dette, slik at det fra vår side handler mer om å stille krav til denne aktiviteten. Så vil de ulike selskapene kunne komme opp med løsninger som innfrir disse kravene. En spesiell utfordring i disse områdene er kystnær beliggenhet og til dels en smal sokkel. Arealkonflikt med fiskerinæringen må tas på alvor, og det er kanskje spesielt i perioder med seismikkinnnsamling at dette problemet er størst. Høyre mener at dette må kunne løses gjennom strenge krav til hvilke perioder seismikkinnsamlingen kan foregå samt å gi pålegg om en samordnet innsamling. Ofte er det i seismikkinnsamling at

konfliktnivået er høyest i forhold til fiskerinæringen. Derfor er det samarbeidet og de tiltak som bl.a. Oljedirektoratet og Fiskeridirektoratet har jobbet frem sammen ved å kurse fiskerikyndige for å gi disse økt kompetanse, viktige bidrag for å få ned konfliktnivået mellom disse to ulike næringene.

Høyre er også skuffet på vegne av landsdelen. Området Lofoten og Vesterålen er en region som generelt er preget av en befolkningsnedgang, og som etter hvert møter store demografiske utfordringer. Høyre ønsker å bidra til at denne regionen kan få utnytte olje- og gassressursene til lokale og regionale ringvirkninger. Dette vil gi ny optimisme i området, og ungdommen vil ha mulighet til interessante jobber i sitt nærmiljø på en annen måte enn det som er tilfellet i dag.

Dagens utsettelsestaktikk rammer regionen unødig. Energi- og miljøkomiteen var nylig på komitéreise i Lofoten og Vesterålen. Der ble det stilt spørsmål om hvorfor eiendomsprisene på Sortland lå overraskende høyt. Svaret var at få tør å investere i ny bolig fordi innbyggerne er usikre på fremtiden – altså om det blir olje- og gassaktivitet i området eller ikke. Blir det petroleumsaktivitet, tør innbyggerne investere. Blir det ikke denne type aktivitet, vil heller ikke innbyggerne satse i dette lokalsamfunnet gjennom den langsiktige investeringen et husprosjekt faktisk er.

Høyre er tydelig på at vi ønsker lokale og regionale ringvirkninger som følge av at det åpnes for petroleumsaktivitet i disse områdene. Vi har tidligere foreslått et næringsfond, eller infrastrukturfond, på 5 mrd. kr, og i inneværende års statsbudsjett foreslo vi å bevilge 200 mill. kr til kompetanse- og leverandørutvikling, nettopp for å bidra til at næringsaktørene i dette området får muligheten til å utnytte en petroleumsaktivitet.

Det har vært lagt frem ulike rapporter om hvilke lokale og regionale ringvirkninger en petroleumsaktivitet vil kunne ha. Jeg vil gjerne fremheve den såkalte industri-skissen til Statoil som etter min oppfatning går langt i å love både ilandføring, landbasert aktivitet, lokale arbeidsplasser og store inntekter til de ulike kommunene. Noen vil hevde at dette er løse ideer, men jeg mener at vi etter å ha opplevd hvilke ringvirkninger Snøhvit-prosjektet, og nå senere Goliat, har hatt for Hammerfest-området, vitner dette om at petroleumsaktivitet gir muligheter i et nærområde. Disse mulighetene ønsker vi fra Høyres side også å kunne tilby lokalsamfunn i Lofoten og Vesterålen.

I tillegg har den norske stat store inntekter fra denne sektoren. En utvikling av olje- og gassressursene i området vil gi store inntekter også til staten og til videreutvikling av velferdssamfunnet. Et siste moment er at det ved aktivitet kan tenkes at infrastrukturen fra Norskehavet forlenget nordover og kan representere et viktig bidrag på veien til infrastrukturkobling helt opp mot Barentshavet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bendiks H. Arnesen (A) [09:50:04]: Høyre har i prosessen med forvaltningsplanen gått veldig høyt på banen og krevd konsekvensutredning. Ofte har de kritisert Ar-

beiderpartiet i denne sammenheng. Vi hørte det nå senest i dette innlegget fra Meling.

Men jeg vil minne representanten Meling om at Høyre i sin siste regjeringsperiode slett ikke var så aktiv. I Bondevik II-regjeringen satt Høyre sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre – og de er jo ikke Stortingets mest petroleumsvennlige partier. Hva er årsaken til at Høyre har en annen oppfatning om oljeutvinning i nord nå enn det de hadde da de satt i regjering? Denne regjeringen har jo lagt til rette for god utvikling i olje- og gassnæringen. Det har aldri vært større aktivitet på sokkelen enn nå. Vi ser både en oljenæring og en leverandørindustri som er i god vekst. Jeg mener at regjeringen i forvaltningsplanen har lagt opp til en skrittvis utvikling av oljenæringen i nord. Denne forvaltningsplanen er etter min mening et stort skritt for oljenæringen i nord.

Siri A. Meling (H) [09:51:14]: Høyre er absolutt styringsdyktig på disse områdene. Det viste vi også gjennom samarbeidet med Kristelig Folkeparti og Venstre under Bondevik II. Noe av det første den regjeringen gjorde, var å åpne for Snøhvit-utbyggingen. Vi vet alle hvilke ringvirkninger dette har hatt for Hammerfest-regionen, for Finnmark og for den nordlige landsdelen.

Da vi behandlet Snøhvit-utbyggingen, ble det estimert at de lokale ringvirkningene ville ligge på rundt 500 mill. kr. De som var skeptiske til denne utbyggingen, sa at dette var altfor høyt estimert. Nå kjenner vi jo historien i etterkant, at de lokale og regionale ringvirkningene har vært i milliardklassen. Så Høyre har ingenting å skamme seg over i forhold til vår historie under Bondevik II, tvert imot. Sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre viste vi at vi kunne styre en utvikling også når det gjaldt petroleumsressursene i nord.

Snorre Serigstad Valen (SV) [09:52:16]: En fellesnevner for de fleste ringvirkningsrapportene som er gjort, både i forbindelse med forvaltningsplanen og også gjennomført av uavhengige, er at anslagene for lokale ringvirkninger, arbeidsplasser og inntekter er mye lavere enn de løftene som er gitt av enkelte politikere og deler av oljebransjen i løpet av denne debatten. Et fasinerende eksempel er hvordan Statoil fortsatte å love bort like mange tusen arbeidsplasser etter hvert som de sannsynlige anslagene for oljeforekomster i området ble justert nedover og nedover. Det er jo interessant.

Så er det sånn at Statoil-rapporten, som representanten Meling sikter til, nærmest legger til grunn, så vidt jeg leser den, at Statoil tildeles alle lisensene i områdene. Hvis ikke kan jo ikke Statoil garantere for ilandføringsanlegg både her og der og alle ringvirkningene, slik de gjør. Da er mitt enkle spørsmål: Hvilke garantier har representanten Meling for at Statoil ville fått styringen med alle lisensene i en eventuell åpning av Nordland VI og VII og Troms II?

Siri A. Meling (H) [09:53:17]: Det forholdet er ikke noe representanten rår over. Men uansett om det er Statoil eller andre selskaper som får anledning til å utvikle disse områdene, gir denne industriskissen fra Statoil et

overblikk over det som kan tenkes av lokale og regionale ringvirkninger. Jeg vil igjen påpeke den gode utviklingen som har vært i Hammerfest-området. Hammerfest kan på mange måter sammenliknes med Vågan i forhold til det utgangspunktet de hadde i befolkningstallet før Snøhvit. Vi ser at Hammerfest har hatt en sterk økning i sin befolkningsutvikling, mens Vågan har gått motsatt vei. Vi ser at etableringslysten er stor i Hammerfest-området, at det har gitt store ringvirkninger både når det gjelder arbeidsplasser, og når det gjelder inntekter til kommunen og verdiskaping i regionen. Og vi har ingen grunn til å tro at ikke det samme også skal gjelde for områdene ved Lofoten og Vesterålen.

Erling Sande (Sp) [09:54:34]: Senterpartiet er imot ei konsekvensutgreiing når det gjeld områda Nordland VI og VII og Troms II. Argumentasjonen har vore at dette er ein del av ein opningsprosess, slik vi ser det. Så har argumentasjonen frå Høgre og andre rundt om i landet vore at dette handlar om ei kunnskapsinnhenting, og kvifor er ein så redd for ny kunnskap. Så høyrer eg representanten Melings innlegg, der ho veldig tydeleg seier kva ho legg i ei konsekvensutgreiing. Det er altså ikkje eit spørsmål om om områda skal opnast, men på kva måte dei skal opnast, og kva krav som skal stillast når denne opninga skjer. Oppfattar eg at representanten Meling er einig i Senterpartiets syn på konsekvensutgreiing, at det rett og slett er ein del av ein opningsprosess?

Siri A. Meling (H) [09:55:22]: En konsekvensutredning trenger ikke nødvendigvis være en del av en åpningsprosess, men det viser seg i en del tilfeller at det er det. Representanten Sande vet like godt som jeg at en også har hatt konsekvensutredninger og ikke åpnet for aktivitet i de områdene som er konsekvensutredet.

Nå synes jeg Senterpartiets holdning i denne saken er noe underlig i forhold til det verdipotensialet, de arbeidsplassene og de inntektene som en olje- og gassaktivitet utenfor Lofoten og Vesterålen kunne ha representert for disse lokalsamfunnene. Fra min side ser jeg ikke noe som kan være i nærheten av å representere det samme potensialet. Men jeg håper at Senterpartiet har noen gode alternativer, siden de går høyt på banen og er imot selv en konsekvensutredning av disse områdene ved Lofoten og Vesterålen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Snorre Serigstad Valen (SV) [09:56:27]: Dette er en av de største og viktigste sakene vi behandler på vårt felt i denne perioden. Sentralt i den rød-grønne regjeringens satsinger står nordområdesatsingen, som kontinuerlig gis stor oppmerksomhet, og som har klart å vekke mye debatt.

Forvaltningsplanregimet gir stor forutsigbarhet og er et flott symbol på den kunnskapsbaserte tilnærmingen vi har utviklet til forvaltningen av våre enorme havområder. Teknologutviklingen, vår lange erfaring med bruk av havets ressurser, kompetansen vi har opparbeidet oss med offshore oljevirsksomhet, og ikke minst de mulighetene vi

har i dag til å miljøkartlegge store områder med høy presisjon, gir et mye bedre grunnlag enn noen gang før for å legge til rette for en god forvaltning av disse havområdene.

SV er veldig fornøyd med planen som er lagt fram av regjeringen. Det er fra regjeringens side gjort en kjempeinnsats for å innhente kunnskap, bearbeide den og omsette det i konklusjoner. Og det er viktige konklusjoner, bl.a. at vi ikke skal åpne Lofoten, Vesterålen og Senja for oljevirk-somhet. Det var fjorårets store debatt, og den gikk mellom miljøvernorganisasjoner og et stort folkelig engasjement på den ene siden og en mektig oljeindustri på den andre. Tusenvis av mennesker har i flere år engasjert seg i debatten. En bred folkelig aksjon lokalt forankret og under god ledelse satte dagsordenen. Og det trengtes, for i manges øyne var våre svært sårbare områder i Nordland VI og VII og Troms II nærmest allerede åpnet da det ble klart at regjeringen skulle oppdatere forvaltningsplanen for Lofoten, Vesterålen og Barentshavet.

Oljeindustrien har brukt store ressurser på overbevisende å argumentere for å åpne disse områdene, og en del av disse kampanjene har kanskje fungert bedre enn oljelobbyen selv har trodd, for etter hvert som debatten skred fram, var det stadig flere som nærmest begynte å se på Nord-Norge som et u-land, uten verdier, uten framtid og uten arbeidsplasser, om man ikke åpnet for å hente ut hver dråpe olje som måtte finnes der. Da utelukker man de utrolig viktige arbeidsplassene Nord-Norge allerede har, og som er unike. Tenk f.eks. på fiske i Lofoten, som Norge har en mer enn tusenårig tradisjon for, og som ville settes i direkte fare ved oljevirk-somhet i disse områdene.

Er det noe det faglige grunnlaget for forvaltningsplanen og debatten som fulgte, viser oss, er det at denne landsdelen er rik på kjempestore muligheter hvis de forvaltes riktig. Fiskeriressursene er enorme og kan være evigvarende. Mulighetene for fornybar energi er enorme, og Hydra Tidals virksomhet i Lofoten er ett av mange eksempler på det. Også reiselivet er i sterk vekst. Det er faktisk en av de mest stabile og sterkest voksende næringene i landet, også gjennom finanskrisen. Og med god satsing og ytterligere profesjonalisering, som bransjen selv etterspør, kan veksten bli enda større og gi enda flere arbeidsplasser.

Jeg er glad for at stortingsflertallet sier at risikoen ved å åpne for oljevirk-somhet i disse områdene er så store at det ikke er verdt det. Og det er illustrerende at hver gang et stortingsflertall avviser å åpne Lofoten, Vesterålen og Senja for oljevirk-somhet, kaller Høyre og Fremskrittspartiet det for en utsettelse. Det betyr at en beslutning, etter Fremskrittspartiets og Høyres definisjon av ordet, er det kun hvis den er på linje med det Høyre og Fremskrittspartiet faktisk mener. Alt annet er en utsettelse – jeg ser at representanten Meling nikker.

Dagen i dag er en gledens dag. Derfor varer ikke smilet til representanten Meling. Denne forvaltningsplanen er en god plan for Nord-Norge – for fiskerne, for de tusenvis av lokale aktivister som har stått på for lokalsamfunnet sitt, og for miljøbevegelsen som feirer. Høyreopposisjonens negativitet og forsøk på å så splid i dagens debatt er en god indikator på at det vi vedtar i dag, er rett. Vedtaket i dag gir rom for å gå videre med satsingen på næ-

ringsprosjekter som har måttet stå på vent mens politikerne har kranglet om oljeboring. Det gir fiskerinæringen en forutsigbarhet den trenger, og det er et viktig signal om at oljeindustrien ikke kan regne med å få tilgang på alle områdene den peker på, men at hensynet til miljø, fisk og andre næringer og arbeidsplasser også skal spille inn.

Dette er vel tredje gang en regjering innstiller på ikke å åpne disse områdene, og det er tredje gang Stortinget gir sin tilslutning.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:01:29]: Fremskrittspartiet mener det er fornuftig å ta en konsekvensutredning, fordi vi har erklært en vilje til å prøve å utvinne olje- og gassressursene. Så er det sånn at en konsekvensutredning vil avgjøre innholdet, kravene og alt som oljenæringen skal stilles overfor, for å sikre at olje, fiskeri, skipsfart, turisme og alt dette kan leve i god harmoni.

Så er det en del arbeiderpartifolk i denne salen som gir inntrykk av at nå skal vi hente inn kunnskap, men i 2013, ligger det mellom linjene, kan Arbeiderpartiet også gjøre en konsekvensutredning, med en rød-grønn regjering.

Jeg ber om et enkelt svar fra representanten Serigstad Valen: Ser representanten for seg at SV, hvis de fortsetter i en regjering etter 2013, plutselig og magisk vil snu i dette standpunktet og være for en konsekvensutredning, og tillate at det skjer i en rød-grønn regjering? Eller vil representanten Serigstad Valen bidra til at SV opprettholder det standpunktet de har hatt i seks år og klart å vinne fram med to ganger?

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:02:33]: Det er verdt å merke seg at når regjeringen omtaler de tidligere omstridte områdene i forvaltningsplanen som er lagt fram, omtales en konsekvensutredning som skal gjennomføres der, med sikte på åpning. Dermed anser jeg den debatten vi har hatt i langt tid om hvorvidt en konsekvensutredning er en del av en åpningsprosess eller ikke, som avsluttet, og at det er med sikte på åpning. Det tror jeg også representanten Solvik-Olsen er enig i.

Så viser erfaringene oss, litt uavhengig av hvilket stortingsflertall vi har, at Stortinget ser det slik at den beste beslutningen er å ikke åpne områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja for oljeboring, fordi de er svært sårbare områder. Om man skal åpne nye områder, er det bedre å gjøre det i andre felter som ikke er like sårbare. Jeg kan ikke se at den situasjonen skulle forandre seg i 2013. Det eneste unntaket måtte være hvis Høyre og Fremskrittspartiet fikk rent flertall alene.

Nikolai Astrup (H) [10:03:38]: Representanten Serigstad Valen snakket om at for høyresiden er denne forvaltningsplanen bare en utsettelse. Men det er ikke bare høyresiden som snakker om det. Også representanten Sund sa ikke bare at det i 2013 kommer en konsekvensutredning, hun sa også at i 2013 kan vi faktisk åpne allerede konsekvensutredede områder, hvis jeg tolket henne riktig. Vi har også hørt representantene Arnesen og Strøm – på

komitéreise – ivre for ny petroleumsvirksomhet utenfor Lofoten og Vesterålen.

Jeg er sikker på at også velgerne til representantene Sund, Arnesen og Strøm er opptatt av svaret på det som er mitt spørsmål, nemlig: Gitt et fortsatt rød-grønt samarbeid, vil en stemme til Arbeiderpartiet ved valget i 2013 være en stemme til SVs oljepolitikk i nord?

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:04:43]: Det at begge replikkene til meg så langt går på metapolitikk og ikke på forvaltningsplanens innhold, tar jeg som et tegn på at miljøvernminister Erik Solheim og regjeringen har gjort en veldig god jobb med den, når det ikke er andre ting å sette fingeren på.

Jeg mener at den beste indikatoren på hvorvidt vi skal åpne områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja eller ikke, er hva stortingsflertallet vedtar i dag. Da anbefaler jeg bare representanten Astrup om å være til stede under voteringen og oppleve å bli nedstemt i spørsmålet om hvorvidt vi skal åpne områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja for oljeboring eller ikke.

Jeg kan ikke forskuttere SVs framtidige programprosesser. Jeg ser ingen grunn til at vi skal endre standpunkt når det gjelder Lofoten, Vesterålen og Senja. Jeg kan ikke svare for Arbeiderpartiet eller Senterpartiet – eller Høyre, for den saks skyld – men bare konstatere at SV lovte at så lenge vi sitter i regjering, åpnes ikke områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja for oljeboring. Så langt har vi holdt det løftet.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:05:45]: Det er en gledens dag – representanten Serigstad Valen er veldig fornøyd. Man har drevet miljøkartlegging med stor presisjon.

Mitt spørsmål går nettopp på det som representanten er opptatt av. Vi har jo innhentet kunnskap siden 2006. Den nye kunnskapen tilsier at man ikke bør endre status for de områdene som vi så på som sårbare og svært verdifulle i 2006. Det har den kunnskapen bekreftet. Allikevel endrer regjeringen utslippsregime, fra et spesielt strengt utslippsregime til et helt vanlig regime, tross de faglige begrunnelsene som vi har brukt penger, krefter og tid på å innhente siden 2006. Hvor er den miljøfaglige kartleggingen med stor presisjon her?

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:06:40]: Den miljøfaglige kartleggingen av dette feltet er det Klima- og forurensningsdirektoratet som står for. De anbefalte, så tidlig som i 2008, at det ikke bør innføres generelle krav til nullutslipp av produsert vann, borekaks og borevæske på norsk sokkel. Det nullutslippsregime vi innførte i Barentshavet i 2003, var etter føre-var-prinsippet, noe jeg er sterk tilhenger av. Siden den gang har vi med bakgrunn i den virksomheten som har foregått i Barentshavet, økt vår kunnskap om denne virksomheten, og vi har fått ny informasjon. Blant annet har regjeringen besluttet å gjøre en større helhetsvurdering også knyttet til deponeringen av boreslam på land og de klimagassutslippene som følger av det regimet vi har i dag. Derfor har re-

gjeringen, bl.a. på faglig grunnlag, besluttet å endre det regimet.

Til slutt må jeg bare legge til at jeg mener det er illustrerende at Kristelig Folkeparti, som vi jo er enige med når det gjelder de store linjene i denne saken, klager i dag, mens miljøbevegelsen feirer.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Erling Sande (Sp) [10:08:02] (leiar i komiteen): Forvaltartankegangen står sterkt i Senterpartiet. Ressursane på jordkloden er ikkje noko vi har fått til eige for vår generasjon, men noko vi forvaltar på vegner av dei som kjem etter oss. Ein forvaltningsplan er ein god reiseplass for oppfølging av ei sånn overordna ideologisk tilnærming. Derfor har Senterpartiet vore oppteke av å få på plass denne type forvaltningsplanar for havområda våre og av moglegheita for jamleg å oppdatere og revidere dei.

Havområdet frå Barentshavet til Lofoten er stort og utgjer ein betydeleg del av Noreg sitt samla areal. Det inneheld fleire verdifulle og sårbare område, som det er peika på i innstillinga. Lofoten- og Vesterålen-området, Eggakanten og dei kystnære områda utanfor Troms og Finnmark er eksempel på slike sårbare område. Ny kunnskap har ytterlegare bekrefta desse verdiane.

Kartlegginga av dei viktige havområda i nord viser at havet er reint og det er rikt. Ureininggraden er i all hovudsak låg, og dei store fiskebestandane er i god forfatning. På den andre sida viser kartlegginga at havklimaet er i endring. Det er aukande forsuring, aukande havtemperatur og avtakande utbreiing av havisen. Dei fleste sjøfuglbestandane er i tilbakegang.

Vi vil stadig trenge meir kunnskap om desse utviklings-trekka og kva som ligg bak dei. Men vi må samtidig forvalte ut frå den kunnskapen vi har i dag. Regjeringa har peika på at hovudutfordringane i perioden fram mot 2020 er langtransportert ureining, det er klimaendring og havforsuring, nedgang i sjøfuglbestandane, handtering av risikoen for akutt oljeforureining og å vidareutvikle ledda i ei økosystembasert ressursforvaltning.

Mange av sjøfuglbestandane viser ei bekymringsfull utvikling, og det er nødvendig for oss å forstå betre forholdet og interaksjonen mellom reproduksjon og overleving av sjøfuglartane på den eine sida og dei pelagiske fiskeslaga på den andre.

Dei store havområda i nord er ikkje berre verdifulle ut frå eit naturmangfaldsperspektiv. Vi haustar enorme ressursar ut av dette havområdet i form av fisk og sjødyr. Det er aukande havbruksaktivitet langs kysten, og det er tiltakande petroleumsverksemd i dette området. Samtidig er området viktig, og kjem etter alt å døme til å bli mykje viktigare når det gjeld transport. Vi veit enno ikkje kva framtida vil bringe når det gjeld uttak av mineralressursar og produksjon av fornybar energi i området. Vår utfordring som forvaltarar er å sikre at ressursutnyttinga og aktiviteten skjer med omsyn til den sårbarheita som dette området har, og innanfor berekraftige rammer. Særleg er den aukande transporten som er forventa gjennom området, ei stor utfordring, særleg med tanke på faren for oljeutslipp.

Fokuset på oljevernberedskap er derfor heilt sentralt for Senterpartiet. Ikkje minst er slepebåtkapasitet – som er nemnt i innstillinga – viktig, for vi veit at det er ein kritisk viktig faktor viss det skulle oppstå oljeutslipp i område med så vanskelege vêrtilhøve som dette området kan ha.

Lat meg òg få leggje til at Senterpartiet er tilfreds med regjeringa si avgjerd om ikkje å gjennomføre konsekvensutgreiing etter petroleumslova i Nordland VI og VII og Troms II. Dette er i tråd med Senterpartiet sitt standpunkt i denne saka. Vi snakkar her om sårbare og viktige gyte- og oppvekstområde for fisk, der desse dyreslaga etter Senterpartiet sitt syn skal ha forkøyringsrett, og vi er glade for at regjeringa har konkludert på same måten.

Det har vore ein debatt kring verdiskaping i nord. Eg synest tidvis den debatten blir einsidig knytt til petroleumsaktivitet. Det er altså eit stort potensial i dei nordlege områda våre på fleire område. Lat meg nemne reiseliv og fornybar energi som to eksempel. Så har vi ei svært levedyktig fiskerinæring i desse områda som vi skal bygge vidare på.

Så det er altså ikkje sånn at om ikkje heile dette området skulle bli opna for petroleumsverksemd, betyr det stagnasjon og tilbakegang. Tvert om er det ei stor framtid for dette området. Den petroleumsverksemda som no kjem i området, skal gje lokale ringverknader. Det er også viktig å understreke frå Senterpartiet si side.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Oskar J. Grimstad (FrP) [10:13:04]: Erling Sande og Senterpartiet har gitt klårt uttrykk for at dei ikkje ønskjer å opne Nordland VI og VII og Troms II. Samtidig veit vi at Noreg er storleverandør av energi til Europa, og vi ser at Tyskland gir signal om at dei ønskjer å stengje ned kjernekrafta si i 2020. Det vil tilseie at Noreg blir ein vesentleg viktigare energileverandør til bl.a. dette landet, og til Europa generelt.

Så ser vi at infrastrukturen som er bygd opp langs kysten så langt, er stoppa opp noko sør for Lofoten. Vi veit også at ein olje- og petroleumsaktivitet er viktig for distrikta. På komiteen sin tur oppover fekk vi bl.a. sjå den demografiske utviklinga i Lofoten, som gjekk feil veg. Vi ser at tradisjonelt fiskeri og reiseliv ikkje er nok.

Ønskjer ikkje Senterpartiet å vere med på å bygge ut næringslivet og aktiviteten også i denne landsdelen?

Erling Sande (Sp) [10:14:09]: For det fyrste må eg jo seie at viss ein har eit inntrykk av at det ikkje skjer industriell utvikling nord for Nordvestlandet, må ein reise endå meir i nordområda. Ein tur til Hammerfest er då å anbefale.

Vidare har Senterpartiet peika på nettopp det potensial som ligg i næringar som reiseliv, fisk og havbruk – fornybar energi i tillegg. Uavhengig av om ein no opnar for petroleumsverksemd i nokre av dei områda som denne planen omfattar, vil det vere behov for eit breitt spekter av arbeidsplassar og verdiskaping. Dei næringane som eg her nemner, er fornybare og – i alle fall potensielt – evigvarande næringar, som det ligg store moglegheiter i. Den

næringa som Oskar J. Grimstad peika på, er med respekt å melde i alle fall tidsavgrensa i høve til arbeidsplassar. Så eit noko meir nyansert syn på kva som kan skape utvikling og vekst i nordområda, er nødvendig.

Bjørn Lødemel (H) [10:15:16]: Vi ser at den demografiske utviklinga i våre tre nordlegaste fylke viser ein region som har utfordringar med å oppretthalde folketalet. Særleg gjeld dette i ein del av kommunane i Lofoten og Vesterålen. Kommunane og fylkeskommunane ser faresignala, og derfor er dei også sterke pådrivarar for å starte konsekvensutgreiing av områda utanfor Lofoten, Vesterålen og Senja.

Det er svært viktig at denne regionen får anledning til å vidareutvikle industri, arbeidsplassar og moglegheiter på ein måte som gjer at det er attraktivt å busetje seg der. Dette er også ein av grunnane til at Høgre ønskjer konsekvensutgreiing.

Senterpartiet likar å kalle seg eit distriktparti. Sviktar ikkje Senterpartiet både lokaldemokratiet og ein heil landsdel når dei seier nei til ei konsekvensutgreiing av områda utanfor Lofoten, Vesterålen og Senja?

Erling Sande (Sp) [10:16:22]: Eg trur òg Høgre må vere så ærleg at ein innrømmer at det er delte meiningar òg lokalpolitisk om petroleumsutvinning i desse områda. Det er ikkje sånn at absolutt alle folkevalde i denne oljelandsdelen ynskjer å opne for petroleumsutvinning i desse områda – så er det òg sagt.

Når det gjeld vekst og utvikling i desse områda, viser eg til det svaret som eg gav til representanten Grimstad. Senterpartiet er levande oppteke av å få til ei positiv utvikling i desse områda. Det må vere eit paradoks, synest eg, for representanten Lødemel å sjå at under denne regjeringa opplever fleire kommunar, òg i dette området, ei positiv folketalutvikling, samanlikna med det ein del kommunar opplevde under den førre regjeringa, der Høgre hadde kommunalministeren. Det viser at det faktisk også er andre verkemiddel som her kan takast i bruk for å leggje til rette for verdiskaping i desse områda. Det er mange spennande næringar som har eit kjempepotensial, og vi i Senterpartiet ynskjer å vere med og vidareutvikle dei.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:17:28]: Representanten Sande startet sitt innlegg med å si at forvalteransvaret ligger til grunn for Senterpartiets politikk. Det er en verdi som Kristelig Folkeparti deler. Senterpartiet har vel et slagord som heter «Ta hele landet i bruk» – kanskje hele sokkelen også, når vi nå diskuterer energi.

Sande var opptatt av at i Nord-Norge har man et stort potensial i forhold til reiseliv, fornybar energi og også fiskeri. Det støttes av undertegnede. Men det er slik at nå skal vi flytte olje- og gassvirksomheten nordover, og da er det avgjørende viktig for Nord-Norge at man får lokale og regionale ringvirkninger. Det sto et slag om det i salen i går. La nå det ligge. Men det er litt oppsiktsvekkende at representanten Sande og Senterpartiet ikke er med på merknader i komitéinnstillingen om dette, om at vi

bør bygge opp kompetanse og leverandørindustri i Nord-Norge. Hvorfor er det slik?

Erling Sande (Sp) [10:18:35]: Lat meg fyrst seie at representanten Hjemdal siterte eit godt senterpartislagord: «Ta hele landet i bruk». Eg hadde nesten forventa at ho nemnde eit anna av våre gode slagord, nemleg at vekst ikkje er å forbruke meir, men å forvalte betre. Det er jo eit slagord som står seg i denne debatten. Det er jo sånn at vi til liks med Kristeleg Folkeparti har vore tydelege i spørsmålet om petroleumsutvinning utanfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Det burde representanten sagt i staden for å nemne at vi ynskte å ta heile sokkelen i bruk. Men så er vi samtidig opptekne av at der vi har petroleumsverksemd – og der går ein jo framover i delar av dette området, og har auka petroleumsaktivitet – skal det skape ringverknader som kjem lokalsamfunna til gode.

Slaget om lovteksten når det gjeld ringverknader, stod ikkje i salen i går. Det stod då EØS-avtalen blei innført på midten av 1990-talet. På det tidspunktet var Kristeleg Folkeparti på feil side, og det var med på å av grense norske myndigheiter sine moglegheiter også innanfor den sektoren.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Trine Skei Grande (V) [10:19:52]: Venstre mener at dagens vedtak i Stortinget er en viktig miljøseier. Det er det av to grunner. Lofoten og Vesterålen er et meget viktig område i Norge for å ta vare på naturen. Men det er også veldig få miljøseiere som har vært under denne regjering, og da er det viktig å feire dem vi har.

Vi er glade for den utsettelsen vi nå får, og mener at det er mange erkjennelser som burde ha seget inn over denne salen når vi behandler den i dag. For det første viser denne saken at Lofoten og Vesterålen egentlig bare er smuler i Olje-Norge. Venstre er for olje og oljeboring, minus de plassene vi er imot. Vi mener også at det ikke hadde vært ubetinget bra hvis vi hadde skrudd av den norske oljekrana over natta og andre oljeverandører skulle levere til verdensmarkedet. Det betyr ikke at det hadde vært bra for miljøet. Det er viktig for velferdsstaten vår at vi utviner vår olje på en god måte, og det er viktig for miljøet at vi både er i stand til å møte framtidens utfordringer med omstilling, og at vi gjør det på en best mulig miljøvennlig måte. Men når drømmen om olje er utgangspunktet, er Lofoten og Vesterålen en bagatell. Ja, sjøl Ekofisk, som har vært drevet i over 40 år, har mer ressurser enn det vi snakker om i Lofoten, Vesterålen og Senja.

Venstre ønsker primært et varig vern av området. Det er for det første fordi det er et veldig viktig fiskeområde, det er gyteområde for en veldig viktig del av fiskeressursene våre. Det er et viktig naturområde. Det er et viktig turistområde i forhold til turismeutvikling. Men vi mener ikke bare at dette er et fint sted i Norge, som det høres som det er. Vi mener at dette er en del av vår verdensarv som vi faktisk er forpliktet til å ta vare på.

Det er to grunner til at de områdene er spesielt viktige å ta vare på. Det ene er at sokkelen her er veldig smal,

noe som fører til at drifta og drivverdige forekomster blir enda nærmere land. Sjøl om vi prøver å drive vår oljevirk-somhet så sikkert som overhodet mulig, er det ingen som kan garantere at det aldri skal skje noe galt.

Det andre er at dette er et så viktig område når det gjelder å ta vare på verdensarven som vi er satt til å forvalte. Når vi ser hvordan andre land tar vare på sin store verdensnaturarv, syns jeg det minste vi kan gjøre, er å sørge for at Lofoten, Vesterålen og Ytre Senja skal være et område som er vårt bidrag til verdens naturarv.

Venstre er veldig glad for at vi satt i regjering da prinsippet om forvaltningsplan ble vedtatt. Man vedtar en forvaltningsplan og bestemmer seg for å si at noen områder skal vi drive, noen områder skal vi ta vare på. Eller for å si det enkelt: Noen områder skal ha grønt lys, og noen områder skal ha rødt lys. Hvis det er noe område i hele Norge, på norsk sokkel, vi bør gi rødt lys, er det jo akkurat dette området. Poenget med en forvaltningsplan var jo den helhetlige tankegangen om hele sokkelen, der vi skulle innføre rødt og grønt lys. Det at regjeringen nå har satt gult lys, er et godt skritt i riktig retning, men vi hadde aller helst ønsket at man hadde fått rødt lys på dette området.

Venstre kommer også til å stemme for Kristelig Folkepartis forslag, nr. 2 og 3. Jeg har en kommentar spesielt knyttet til forslag nr. 3. I nordområdene vet vi at sikkerhet er viktig for å få til løsninger som skal være bærekraftige. Vi har sett hvordan is, snø og kulde på Snøhvit har ført til at vi har hatt ekstra utfordringer med å gjøre jobben på ordentlig vis. Det å flytte grensa fra 50 km til 35 km vil føre til at oljeutslipp når land mye fortere. Man får vel knapt uttalt ordet «oljelense» før man har utslippet ved land. For å illustrere det kort: Da Statfjord A i 2007 slapp ut 36 000 tonn olje i et utslipp, forsvant det før det nådde land. Men da «Full City» gikk på grunn utenfor Lange-sund med 50–200 tonn, fikk man et kjempeproblem, fordi det var så nært land.

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til replikk.

Statsråd Erik Solheim [10:25:49]: En av Norges store styrker som samfunn er evnen til å finne nasjonale, brede kompromisser i viktige saker, der det er ulike meninger. Det Stortinget gjør i dag, med regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre, er nettopp å finne et slikt nasjonalt kompromiss i et av de vanskeligste temaene Stortinget har stått overfor i denne fireårsperioden. Det er behov for nasjonale kompromisser når ulike næringer står overfor hverandre. Ja, vi trenger selvsagt både olje, gass, fiskeri, reiseliv, offentlig sektor og en serie andre næringer i den nordlige landsdel. De kan ofte sameksistere, men det er motsetninger mellom dem også, og nasjonale kompromisser er nødvendige.

Vi trenger nasjonale kompromisser i saker hvor befolkningen er delt. I spørsmålet vi diskuterer nå, viser alle meningsmålinger at totalbefolkningen i Norge er delt omtrent på midten. Befolkningen i Nordland er delt omtrent på midten, og befolkningen i Lofoten og Vesterålen er delt omtrent på midten, pluss-minus i de meningsmålingene som er utført. Desto viktigere er det å finne nasjonale kom-

promisser. Spørsmålet om vekst eller vern, næringsvirksomhet og/eller miljø og hvordan de skal sameksistere, er trolig den viktigste konfliktlinjen i Norge de siste tiårene. Det er det som har ført til flest konfrontasjoner. Desto viktigere er evnen til å finne nasjonale kompromisser i slike saker.

Veldig få beklager i dag at Gro Harlem Brundtland på 1970-tallet, med to stemmers overvekt på Arbeiderpartiets landsmøte, kjempet gjennom vern av Veig og Dagali og dermed det vernet av Hardangervidda som, med veldig få unntak, hele Stortinget og hele befolkningen i dag slutter opp om. Det var en hard kamp den gangen. Men det er et eksempel på den slags kompromisser som har vært Norges styrke siden.

Grunnen til at det er særlig viktig med kompromisser i spørsmålet om Barentshavet og Lofoten, er at dette er et område med helt unike naturverdier. 93 pst. av all norsk fanget torsk fanges i Barentshavet/Lofoten. Det er den største internasjonale torskestamme. 85 pst. av hyse fanges der. Kanskje mer overraskende for de fleste: 64 pst. av all sild, 57 pst. av reker og 50 pst. av sei. Jeg skal ikke gå fiskeriministeren mer i næringen på disse områdene.

Det er også et helt sentralt område for hekkende sjøfugl. Det er 5 millioner par hekkende sjøfugl i området Barentshavet/Lofoten. Det er 90 pst. av alle hekkende sjøfugl i Norge, inkludert Svalbard. Røst er det største fuglefjellet på det europeiske fastlandet, og Gjesvær i Finnmark er det nest største. Gjennom kartleggingsprogrammene for havbunnen som MAREANO har satt i verk på basis av Stortingets tidligere vedtak i forvaltningsplansammenheng, er det avdekket en masse ny kunnskap. Det er avdekket mange nye arter og naturtyper og et eldorado av fantastisk natur og bilder som gjør selv de største kunstnere rangen stridig, når man ser på korallrevene og alt som er på havbunnen langs norskekysten.

Så det er enorme, fantastiske naturverdier som her står på spill. Det er selvsagt også områder hvor det er viktig med næringsutvikling og sysselsetting.

Forvaltningsplanene er noe Norge har fått mye internasjonal anerkjennelse for. Det er stor internasjonal respekt for dem. Mange kommer for å kopiere dem. Jeg er glad for at hele flertallet i Stortinget i dag uttrykker en så stor begeistring for arbeidet med forvaltningsplanen.

I denne forvaltningsplanen legger regjeringen ikke bare til rette for en god ivaretagelse av sentrale naturkvaliteter. La meg si at naturtilstanden i norske havområder er god, trolig den beste eller blant de beste i verden. Barentshavet er et rent og rikt hav. De store fiskebestandene er i god forfatning, takket være god forvaltning av fiskerimyndighetene gjennom lang tid. Og det er et lavt forurensningsnivå i disse områdene, om enn en betydelig bekymring for sjøfugl. Så det er en god naturtilstand, takket være god forvaltning.

Så legger vi også til rette for verdiskaping. Regjeringen ønsker å ha et bredt flertall i Stortinget med seg og få en balansert verdiskaping på basis av fiskerinæringen som den tradisjonelle kultur- og næringsbærer langs kysten og reiseliv, som kanskje er den største vekstnæring i verden i dag. Jeg forundrer meg over at Høyre snakker ned be-

tydningen av reiseliv. For meg er det all mulig grunn til å snakke opp betydningen av reiseliv. Mange sier at reiseliv i dag står for 17 pst. av arbeidsplassene i verden og er den raskest voksende næring, så hvorfor man velger å snakke ned istedenfor å vektlegge betydningen av reiseliv, er for meg uforståelig. Vi skal altså ha en balansert utvikling av fiskeri, reiseliv, olje og gass og offentlig sektor.

Når det gjelder utviklingen av olje og gass, legges det opp til vesentlige nye leteområder for olje- og gassvirksomheten. Finnmark er det store nye området for slik letevirksomhet, samtidig som man tar vare på det mest sårbare området, nemlig Lofoten og Vesterålen, og ikke åpner for oljeutvinning der.

La meg si at det mest underlige i denne debatten er den hån som Høyre og Fremskrittspartiet i virkeligheten øser ut over Kristelig Folkeparti og Venstre. For i denne debatten har Høyre og Fremskrittspartiet gjort det til en hovedsak å si at SV – og det inkluderer sikkert også Senterpartiet – har fått Arbeiderpartiet med på et nasjonalt kompromiss om dette, og det er skadelig. Jeg mener at dette nasjonale kompromiss er veldig godt. Men hvis det er skadelig, må det jo bety ett av to: enten at Høyre og Fremskrittspartiet ikke reelt har tenkt å invitere Kristelig Folkeparti og Venstre med i en regjering, selv om de hele tiden sier at de vil det – da er det klargjørende – eller at de ikke oppfatter at Kristelig Folkeparti og Venstre har egne standpunkt i denne saken. De tror de er pudler som bare vil dilte etter, uansett hva Høyre og Fremskrittspartiet sier. For det er jo den eneste muligheten til å få igjennom det Høyre og Fremskrittspartiet her sier. Enten har de ikke tenkt å ha med Kristelig Folkeparti og Venstre, eller så har de tenkt å overkjøre dem totalt med en arroganse, som de av og til beskylder Arbeiderpartiet for, men som Arbeiderpartiet altså ikke har vist i denne saken. Jeg mener at vi står veldig støtt for et slikt nasjonalt kompromiss, og at den hån som Fremskrittspartiet og Høyre her viser overfor sine potensielle regjeringspartnere, sier veldig mye om de to partiene.

La meg legge til at i veldig mange år var et av Høyres viktigste slagord at Norge måtte bli mindre oljeavhengig. De av oss som husker – og det er jo ikke så veldig lenge siden – da Kåre Willoch var statsminister i Norge, var et av hans viktigste anliggender å sørge for at Norge skulle få et bredere næringsliv og ikke bli for oljeavhengig. Da er det underlig at Høyre hver eneste gang det er en sjanse til å gjøre Norge mer oljeavhengig, velger å si ja takk, la oss bruke denne sjansen, istedenfor å se på det som regjeringen her har gjort: en balansert utvikling av de ulike næringene, hvor man ikke setter inn oljevirksomhet i det aller mest sårbare området, men gir olje- og gassnæringen en god mulighet til å utvikle seg parallelt med fiskeri, reiseliv og andre næringer, og inkludert offentlig sektor.

Jeg besøkte Lofoten for to-tre uker siden og snakket med Lofotrådet og med ordførerne der. Det var interessant å se den framtidsoptimismen som disse ordførerne ga uttrykk for, og den store interessen de viste for å utvikle Lofoten som et verdensarvområde på UNESCOs verdensarvliste. Helt uavhengig av hva man måtte mene om oljevirksomhet, må det være all mulig grunn til å gjøre det.

Som det framgår av papirene her, har Vega hatt en mangedobling av turisttilstrømmingen – riktignok fra et lavt grunnlag – etter at man fikk verdensarvstatus. Og en serie andre områder både i Norge og internasjonalt har hatt dette. La oss nå gå videre sammen med Lofotkommunene – selvsagt på basis av det de sier – og utvikle Lofoten som verdensarvområde, og på basis av det få til den økte tilstrømmingen av turister og dermed en sikrere utvikling av reiselivet som en årsnæring i Lofoten og Vesterålen.

La meg til slutt peke på to områder hvor det er grunn til miljøbekymring for Barentshavet og Lofoten, trass i at den generelle tilstanden er god. Det ene er sjøfugl. Vi ser en drastisk nedgang i sjøfuglbestandene, ikke bare der, men også i Østersjøen, i det vestlige Atlanterhav, Grønland, Færøyene – i det hele tatt i nordområdene. Vi setter i gang samarbeid med de andre nordiske land for å se hva vi kan gjøre med nedgangen i sjøfuglbestandene.

Den andre miljøbekymringen er knyttet til havforsuring. Dette er den store, ukjente faktor i dag i miljøtilstanden i våre havområder. Mye tyder på at havene blir surere som følge av klimaendring. Vi vet lite om hva de langsiktige virkningene av dette kan være, men det er all mulig grunn til å slå alarm, og det er enda større grunn til å utvikle mer forskning og mer kunnskap på dette området, slik at vi vet hva vi eventuelt kan foreta oss for å motvirke eventuelle negative virkninger av det.

Helt til slutt: Jeg mener dette er en god dag for Norge. Den evnen som regjeringspartiene sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre nå har til å finne et nasjonalt kompromiss i denne saken, er noe som vil være oss til langsiktig ære. Det er et av de mange eksemplene på at vi klarer å finne kompromisser mellom vekst og vern, som har særpreget Norge gjennom de siste tiårene.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:36:19]: Det var fryktelig mye meningsløs polemikk i det som statsråden kom med. Det skal jeg ikke gå inn i, det har ingen betydning for debatten. Det som er en realitet, og det ligger vel i forhold til dette med konsekvensutredning, for det er et stridstema som handler om politikk, er at flertallet i denne sal ikke kommer til orde fordi partiene svinger pilsken.

Men det som blir spørsmålet til statsråden, er: Tror statsråden at det i framtiden vil finnes teknologi og prosesser i oljenæringen som gjør det forsvarlig å drive oljevirk-somhet utenfor Lofoten og Vesterålen og Senja? Vil det i framtiden kunne være teknologi og prosesser som gjør det forsvarlig? Eller mener statsråden at det for evig og alltid bør stenges fordi det ikke kan være mulig å forsvare det?

Statsråd Erik Solheim [10:37:06]: Jeg mener det ville være veldig, veldig dumt nå å erklære for evig og alltid at ikke slik teknologi på et eller annet tidspunkt kan finnes. Det vi tar stilling til nå, er om den teknologien eksisterer i dag, om vi i dag bør sette i gang en slik oljeleting, og svaret på det er nei. Hvorvidt slik teknologi kan finnes i 2030, 2050 eller 2100 – da eksisterer neppe verken Solvik-Olsen eller jeg – er helt umulig å si. Teknologit utviklingen

har vært enorm på mange andre områder. Så reagerer jeg litt på at Solvik-Olsen, når Høyre og Fremskrittspartiet i hele denne debatten ved nær sagt hver eneste replikk har angrepet enten SV for å ha overstyrt Arbeiderpartiet eller Arbeiderpartiet for å ha gitt litt inn overfor SV og ikke ser betydningen av et slikt nasjonalt kompromiss, reagerer på at jeg sier noe om at det sier noe om den innstillingen Fremskrittspartiet og Høyre har til sine potensielle samarbeidspartnere, som man åpenbart mener at det ikke skal gjøres noen kompromisser med.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:38:07]: Det er verdt å merke seg at i denne saken har det ikke vært noen forhandlinger og sånne ting som gjør at en har forhandlet seg fram til et såkalt kompromiss. Dette er bare snakk om at en har skrevet seg inn på enkelte områder, der en har sammenfallende synspunkt, og på andre områder ikke. Jeg tror nok statsråden her prøver å overdrive hva slags situasjon som er i Stortinget. Det er heller ikke respektløst overfor Kristelig Folkeparti og Venstre at Fremskrittspartiet og Høyre fremmer sine synspunkt i denne sammenheng. Det vi mener, er at for Arbeiderpartiet, som for andre gang gir seg i denne saken, er dette en viktig sak, for dette handler om arbeidsplasser og næringsvirksomhet i nordområdene.

Tilbake til mitt spørsmål: Når statsråden sier at en ikke kan utelukke at det en gang i framtiden finnes teknologier, mener da statsråden også at en skal unngå å verne disse områdene mot petroleumsvirksomhet for evig framtid, slik at den dagen teknologien finnes, kan en ta et skritt i retning av å gjøre en konsekvensutredning for å høste de energiresursene som finnes utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja?

Statsråd Erik Solheim [10:39:06]: Ethvert storting og enhver regjering må vurdere en hvilken som helst beslutning på basis av den teknologien som finnes på et gitt tidspunkt. Det er en absolutt selvfølge, og vil selvfølgelig gjelde framtidige storting. Det vi nå tar stilling til, er på basis av den teknologien som nå finnes, og nå er det ikke – etter min oppfatning – forsvarlig å sette i gang noen konsekvensutredning av Lofoten og Vesterålen, for det finnes ikke teknologi som gjør det troverdig at dette ikke vil ha en vesentlig miljøødeleggende virkning.

Så gjentar jeg at det ikke er galt av Fremskrittspartiet og Høyre å legge fram sitt syn. Det er heller ikke galt at det er forskjellig fra Kristelig Folkeparti og Venstres. Men det som er galt, er at Fremskrittspartiet og Høyre nå i denne debatten har gjort det til hovedanliggende å angripe Arbeiderpartiet fordi Arbeiderpartiet har funnet et nasjonalt kompromiss med Kristelig Folkeparti, med Venstre, med SV og med Senterpartiet. Fem partier har her laget et nasjonalt kompromiss – det er åpenbart galt. Det må jo si alt om hva Fremskrittspartiet og Høyre har tenkt å gjøre selv i forhold til Kristelig Folkeparti og Venstre.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:40:04]: Ja, det er morsomt.

Presidenten: Neste replikant er Nikolai Astrup. Pre-

sidenten spør Astrup om han har bedt om to replikker.

Nikolai Astrup (H) [10:40:15]: Jeg tar gjerne det, president.

Presidenten: Da blir det anledning til det.

Nikolai Astrup (H) [10:40:22]: Det er nokså spesielt å høre på statsråden, fordi det kan virke som om han ikke har fått med seg noen av innleggene fra Arbeiderpartiets representanter som har vært holdt i dag – ikke innlegget fra representanten Sund, som ikke bare var positiv til konsekvensutredning, men som også sier at man kan åpne de allerede konsekvensutredede områdene allerede i 2013. Så det nasjonale kompromisset henger åpenbart i en nokså tynn tråd. Det SV har fått med Arbeiderpartiet på, er ikke et nasjonalt kompromiss, det er en nasjonal utsettelse, og det er noe ganske annet.

Så tilbake til det som representanten Solvik-Olsen tok opp, nemlig om det i fremtiden vil finnes teknologi som gjør det mulig for SV å endre syn i denne saken. Hva synes statsråden om det BP gjør i Sør-England i et nasjonalt vernet område, der man driver oljevirksomhet, men borer fra land, slik at man begrenser enhver form for mulighet for utslipp til havs?

Statsråd Erik Solheim [10:41:25]: Jeg kjenner ikke til hva BP gjør i Sør-England, men enhver teknologiutvikling som gjør at de reelle eller potensielle miljøkonsekvensene av oljevirksomhet blir mindre, er positiv. Det er en fantastisk flott ting at oljevirksomheten i dag veldig mange steder i verden har mye mindre miljøkonsekvenser enn den hadde før. Mye av det skyldes nettopp at oljeselskapene har vært presset av en sterk opinion, regjeringer har regulert oljevirksomheten – nettopp det som er kjernen i rød-grønn politikk, nemlig at markedet må reguleres. Hvis man slipper næringslivet helt fritt, får man ikke denne typen teknologiutvikling. Er det et område hvor teknologiutvikling nesten alltid skyldes offentlig regulering, og det alene, er det på miljøområdet, for på miljøområdet kommer nesten alltid teknologiutvikling som følge av regulering, og ikke som følge av at markedet i seg selv krever det.

Nikolai Astrup (H) [10:42:23]: Dersom statsråden ønsker å presse på og stille krav som igjen vil føre til teknologiutvikling, er det noe Høyre stiller seg meget positiv til, og vi erkjenner at det nettopp er krav fra myndighetene innenfor den sektoren som i stor grad driver teknologiutvikling. Etersom statsråden mener at myndighetene bør presse på og stille krav, vil ikke en naturlig konsekvens være å konsekvensutrede? Hvordan skal man få muligheten til å presse næringen, stille nye krav, bidra til teknologiutvikling, dersom man ikke også konsekvensutreder? Det er en naturlig sammenheng mellom å konsekvensutrede og dermed se på under hvilke vilkår det ville være tenkelig at en slik virksomhet vil kunne settes i gang. Da er igjen referansen til BPs operasjon utenfor Sør-England, der man

borer fra land, et interessant eksempel som statsråden bør se nærmere på.

Statsråd Erik Solheim [10:43:26]: Er det en ting denne debatten virkelig til fulle har vist, er det at konsekvensutredning ikke er det som Høyre løp rundt i flere år før denne debatten og hevdet, nemlig en litt uskyldig måte å innhente alminnelig kunnskap på. Debatten har til fulle vist, og Høyre har sagt det veldig klart selv i denne debatten, at konsekvensutredning er et ledd i en åpningsprosess. Da føler jeg at det spørsmålet er definert.

Så konstaterer jeg – og det er gledelig – at Høyre har beveget seg veldig langt i en rød-grønn retning historisk, i betydningen av at næringslivet må reguleres. I de fleste debatter har Høyres hovedutgangspunkt vært å slippe næringslivet mest mulig fritt, mens realiteten er at bare et dynamisk næringsliv som reguleres tett av det offentlige, produserer gode miljøresultater.

Til slutt gjentar jeg at det nasjonale kompromisset vi i dag inngår i denne saken, er av fundamental betydning, og det er av stor interesse å vite om Høyre ikke har tenkt å lage noen kompromisser med sine forhandlingspartnere i en eventuell senere regjering, eller bare har tenkt å overkjøre dem.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:44:37]: Jeg har lyst til å starte replikken min med å takke statsråden, for det er ikke så ofte jeg opplever at statsråden er helt ryddig i forhold til hvor Kristelig Folkeparti og Venstre står. Men her skal du få en takk i forhold til at ja, vi er enige med regjeringen om et nei til konsekvensutredning i denne runden, og det var veldig viktig.

Det er en god faglig melding statsråden har lagt fram for Stortinget. Den er oppdatert siden 2006. Vi har fått bekreftet at de verdifulle og sårbare naturområdene fortsatt er det, og at de må ha et spesielt omsyn og vern fra vår side. Allikevel er det en endring i forhold til utslippskrav. Det er en innskrenkning i forhold til hvor vi kan drive petroleumsaktivitet i kystbeltet, og det er en voldsom tildeling i forhold til TFO, tildeling i forhåndsdefinerte områder.

Jeg håper å bli trodd av statsråden på at dette ikke er noen sutring, men bare de fakta som også ligger i forvaltningsplanen. Så mitt spørsmål til statsråden er: Er det ikke lagt veldig mye god miljøpolitikk i potten for å oppnå et nei til konsekvensutredning i denne runden?

Statsråd Erik Solheim [10:45:44]: Jeg er bare glad for at jeg en sjelden gang blir anklaget i Stortinget for at miljøpolitikken ikke er god nok. Nesten alle anklager i Stortinget fra Høyre og Fremskrittspartiet er jo det motsatte, nemlig at regjeringen fører en for aktiv, for ambisiøs og for sterk miljøpolitikk på område etter område. Så det motsatte trengs sannelig, og er bare bra.

Så vil jeg bare si at dette er en del av det nasjonale kompromisset som er inngått. Vi har hatt et føre-var-prinsipp når det gjelder utslipp i Barentshavet, men det er også kommet inn mye ny kunnskap som har gjort at vi har ment at det er mulig å ha det samme regelverket i alle disse havområdene.

La meg til slutt si at det denne debatten viser, er at Kristelig Folkeparti og Venstre er 99 pst. enig med regjeringen. Kristelig Folkeparti og Venstre er en del av det nasjonale kompromisset som stortingsflertallet i dag er bærere av. Det er veldig positivt. Og så er det bare positivt om vi får litt kritikk for de små punktene som kan kritiseres for ikke å være gode nok miljømessig.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Tor-Arne Strøm (A) [10:47:14]: Regjeringens forslag til oppdatering av forvaltningsplanen viser at regjeringens olje- og gasspolitikk bygger på en ambisjon om at petroleumsforekomster også på nordnorsk sokkel skal utnyttes. Og jeg vil si at det som er lagt på bordet i dag, er veldig godt mottatt ute. Undertegnede er også fornøyd.

Det viser også at regjeringen går tungt inn i dette ved at man i revidert budsjett nå ønsker å sette fart på kunnskapsinnhenting, og at man bruker store ressurser på det. Det er viktig at departementet i dette arbeidet fører en god dialog med lokale myndigheter og organisasjoner, slik at denne kunnskapsinnhenting får en god forankring også i regionen. Vi er derfor fornøyd med at regjeringen vil utrede næringsmessige virkninger og ringvirkninger av økt petroleumsaktivitet, spesielt for reiseliv og fiskerinæring.

Regjeringens forslag innebærer også at det umiddelbart kan tildeles nye blokker i området utenfor Nordland, og at grensen for aktivitet utenfor Troms og Finnmark flyttes 15 km nærmere land. Dette gir grunnlag for økt aktivitet allerede i dag.

Jeg er også fornøyd med at regjeringen slår fast at Nordland VI allerede er konsekvensutredet, og at det dermed kan startes aktivitet i dette området allerede tidlig i neste stortingsperiode. Vedtakene som nå er gjort, åpner også for langsiktige muligheter både for ressursutnyttelse i havområdet og et utvidet samarbeid med Russland. Dette er utrolig viktig for landsdelen og ikke minst for de mer enn hundre tusen arbeidstakere som er ansatt i leverandørindustrien. Og det har vært et stort engasjement i denne saken.

Så er det viktig å få forståelse for at fornuftig bruk av naturressursene våre, også mulige petroleumsressurser utenfor kysten, vil være av avgjørende betydning for landsdelens framtid. Naturressursene som grunnlag for verdiskaping, enten det nå er fisk, inkludert havbruk, kraft, mineraler eller skogen på Helgeland, og nå kanskje også olje og gass, er nemlig det som gjør at det fortsatt bor folk fast her oppe. Slik vil det i overskuelig framtid fortsatt også være, i alle fall dersom vi kan unngå bare å bli en vakker kulisser for folk som kommer på besøk og er på ferie. For mange sier jo at det er så vakkert der oppe, men det skal også bo folk der.

For oss som vil ha vekst og utvikling i landsdelen, gir nemlig befolkningsutviklingen grunn til uro. Ved inngangen til 2011 var innbyggertallet i Nordland på litt over 237 000 mennesker, omtrent det samme som i 1960, altså for vel 50 år siden, mens landets befolkning totalt hadde økt med 1,4 millioner. Og uten sammenligning for øvrig: Rogaland, som i 1960 hadde tilnærmet samme befolk-

ningstall som Nordland, har i samme periode en økning på nesten 200 000 mennesker. Og ingen skal få meg til å tro at ikke oljevirkosomheten har vært med og satt sitt preg på dette.

Enda mer bekymringsfullt er det at antallet innbyggere i Nordland mellom 60 og 69 år i løpet av fem år har økt med over 20 pst., mens antallet mellom 20 og 40 år i samme tidsrom er redusert med 10 pst. Vi er altså på full fart mot en «forgubbing» av dette fylket dersom ikke trenden snus. Lofoten og Vesterålen er ikke noe unntak, kanskje heller tvert imot. Flakstad i Lofoten har i løpet av de siste 25 årene hatt en befolkningsreduksjon på nesten 25 pst. Bø i Vesterålen har hatt en reduksjon på godt over 30 pst. i samme periode. Jeg sier ikke dette for å svartmale situasjonen, men det er faktiske opplysninger, og det må man ta på alvor.

Vi klarer ikke å snu denne utviklingen bare ved å satse på tradisjonelle næringer. Nordland har vært, og er fortsatt, et stort fiskerifylke, og denne næringen er utrolig viktig. Fangstkvantum og eksportverdi har økt betraktelig, men antall fiskere går stadig nedover. Det er omtrent like mange ansatte i Mo Industripark i Mo i Rana, der jeg kommer fra, som det er yrkesaktive fiskere i Nordland i dag.

Misforstå meg ikke: Fiskerinæringen er en del av grunnmuren i landsdelen, og Nordland skal også i framtiden være et stort fiskerifylke. Vi må allikevel ikke ha urealistiske forventninger til at denne næringen alene skal berge bosettingen i fylket. Også fiskeriressurser skal forvaltes på en bærekraftig måte. Vi kan i framtiden ikke forvente oss noen vesentlig økning av kvotene, og fangstmetodene blir stadig mer effektive, slik jeg forstår det. Skipstrafikken langs kysten, eget og andres overfiske og skadelig trålvirksomhet er nok en betydelig større trussel mot fiskeriressursene enn petroleumsvirksomheten noen gang kommer til å bli.

Henning Skumsvoll (FrP) [10:52:28]: St.meld. nr. 10 for 2010–2011, som vi behandler i dag, er en oppdatering av forvaltningsplanen for det marine miljø i havområdene utenfor Lofoten og Barentshavet. Dette er en plan som de fleste innbyggere og politikere i området har store forventninger til. Majoriteten i området ser på denne planen som en forløper til en konsekvensutredning. Regjeringen har tidligere varslet at forvaltningsplanen vil bli oppdatert jevnlig.

Sommeren 2010, da det ble kjent at forvaltningsplanen ville komme, begynte den politiske dragkampen i regjeringen å ta form. SV og Senterpartiet ville ikke gå videre fra forvaltningsplanen til å starte en konsekvensutredning i henhold til petroleumsloven. Statsministeren måtte bruke sin fulle tyngde på å bestemme at arbeidet med en konsekvensutredning for Lofoten og Vesterålen ikke skulle startes i denne stortingsperioden. Flere opplysninger skulle innhentes enda en gang. Fra regjeringen var det vanskelig å få en oversikt over på hvilke områder innhentet kunnskap ikke var tilfredsstillende. Arbeiderpartiets talsmann for energi og miljø, Eirin Sund, var ute med et stort oppslag i VG om at det vi nå trengte, var inn-

henting av flere opplysninger enn det forvaltningsplanen inneholdt. Dette var nødvendig før en i det hele tatt kunne vurdere å iverksette arbeidet med en konsekvensutredning. SVs Kristin Halvorsen mente derimot at det nå var mer enn nok informasjon for å hindre utarbeidelse av en slik konsekvensutredning.

Olje- og energidepartementet gjennomfører kunnskapsinnhenting om virkninger av petroleumsvirksomhet i uåpnede deler av Nordland IV, V, VI og VII og Troms II. Regjeringen skriver at opplysningene kan brukes til en konsekvensanalyse. Fremskrittspartiet mener at det mest logiske er en utvidelse av området for petroleumsleting/-utvinning nordover i Nordland IV, V, VI og VII og Troms II. Noen av disse områdene er ansett for å være de mest lovende for å finne olje og gass. Ved en utbygging av drivverdige funn i områdene vil en forlengelse av gassledninger til Europa være naturlig.

Hopper man over dette området og går rett mot Barentshavet, vil kostnaden med en gassledning til Europa fra Barentshavet neppe være økonomisk forsvarlig.

En positiv konsekvensutredning for Lofoten og deler av Troms vil ha meget stor betydning for bosettingen i dette området. Dersom funn i området er drivverdige, vil det generere mange nye arbeidsplasser innenfor de fleste industri disiplinene. Olje- og gassfunn representerer så store verdier at oppbygging av en sterk kunnskapsindustri innenfor områdene vil være mulig. Dette har skjedd langsmed hele kysten etter som olje- og gassvirksomheten stadig har beveget seg nordover. Reiselivsnæringen, som i store deler av området i nord strever med å få overskudd fra driften, vil ved en olje- og gassutvikling i området oppleve stor etterspørsel etter sine tjenester.

Motstanderne av oljeaktivitet i Lofoten og Troms peker på de store farene for miljøet skulle olje-/gassleting og utvinning bli en realitet. Miljøhensyn og ikke minst en sterkt forbedret oljevernsektor vil være nødvendig og også mulig å utvikle ved deltakelse fra oljeindustrien. Eksisterende cluster for produksjon av oljevernutstyr, som i dag er i en tidlig fase, vil få en mulighet til å utvikle seg til en stor industri.

Slik jeg ser det, er den største faren for oljeforurensning i området den store og stadig økende skipstrafikken fra olje- og gassfeltene på russisk side. En økende og tilfredsstillende slepebåtberedskap vil bli en realitet dersom det blir utvinning av olje og gass. Flere slepebåter i området er den beste sikring mot skipshavari og miljøskader.

Fremskrittspartiet mener at 40 års erfaring fra petroleumsutvinning på norsk sokkel er med på å redusere sannsynligheten for miljøkatastrofer. Skadene på miljøet, på fisk eller sjøfugl har vært ubetydelige i disse 40 år. Bedre utstyr og strengere miljøkrav vil redusere miljøbelastningen ytterligere.

Fremskrittspartiet mener at grunnlaget for å iverksette en konsekvensutredning for helårig petroleumsvirksomhet for områdene Nordland VII, Troms II og de uåpnede delene av Nordland IV, V og VI er til stede. En positiv konsekvensutredning vil være en meget viktig pådriver for bosetting og næringsliv i store deler av Nord-Norge.

Til slutt: Jeg venter at de som under stortingsdebatten

i går var svært ivrige etter å få oljeselskapene til å etablere seg nær nye olje- og gassfelt, også stemmer for at en iverksetting av en konsekvensanalyse for Lofoten og deler av Troms blir vedtatt.

Nikolai Astrup (H) [10:57:40]: Petroleumsnæringens betydning for dagens Norge kan ikke undervurderes. Olje og gass er vår største eksportnæring, med leverandørnæringen som en god nummer to. Tiden er kommet for å la Nord-Norge ta del i de mulighetene som næringene bringer med seg av kunnskapsintensive arbeidsplasser, verdiskaping og kompetansemiljøer. I Barentshavet har vi allerede startet, og ringvirkningene er godt synlige mange steder i Nord-Norge, ikke minst i Hammerfest. La det være en start på forandringene som vil komme de neste årene.

Noen vil mene at Norge bør la petroleumsressursene bli i bakken av hensyn til klima og miljø. Jeg er ikke enig. Å strupe norsk petroleumsvirksomhet vil ha liten eller ingen betydning for det globale klimaet, men stor betydning for den norske statskassen. Omstilling den dagen olje- og gassressursene tar slutt, kommer enten vi vil eller ikke, men det vil være lite gjennomtenkt å la petroleumsressursene bli i bakken. Klimautfordringene må løses med andre og bedre virkemidler, og jeg er glad for at det er en stor grad av enighet om dette i denne salen.

Denne enigheten bunner bl.a. i erkjennelsen av at erstatning for norsk gass i Europa er økt bruk av kull. Det er ikke minst et relevant argument i lys av Tysklands beslutning om å fase ut samtlige av landets atomkraftverk. Dersom Norge skal opprettholde en gasseksport tilsvarende 20 pst. av Europas behov, er vi nødt til å finne mer gass å fylle rørene med. Allerede fra 2020 kan Norge få problemer med å innfri våre forpliktelser og det ansvaret vi har påtatt oss for Europas energiforsyning. Verdien av de mange tusen kilometer med rør vi har lagt på norsk sokkel, vil fordunde med mindre vi fyller dem med gass til Europa.

Når det er sagt, skal vi selvsagt stille de strengeste miljøkrav som kan stilles til petroleumsaktivitet i Nord-Norge generelt og eventuell fremtidig aktivitet utenfor Lofoten spesielt. Oljevernberedskapen må styrkes, noe som burde skje uavhengig av fremtidig petroleumsvirksomhet. To alvorlige ulykker i Oslofjorden de siste par årene viser hvor sårbar den norske kystlinjen er for ulykker med skip, og i Oslofjorden er det som kjent ingen petroleumsvirksomhet. Spesielt krevende geografiske og klimatiske forhold gjør oss ekstra sårbare i nord. Oljevernberedskap er derfor viktig og nødvendig og vil naturlig bli dramatisk styrket i forbindelse med ny petroleumsaktivitet i området.

Det er gledelig at det finnes spesielt sterke bedrifter og kompetansemiljøer på dette i Nord-Norge allerede, hvorav komiteen blant annet besøkte NorLense i forbindelse med komiteens reise til Lofoten og Vesterålen i mai.

Komiteens besøk til Wytch Farm utenfor kysten av Sør-England i fjor vinter viste med tydelighet at det finnes muligheter for å produsere olje i sårbare og verdifulle naturområder uten at dette forringer naturområdets kvaliteter. Midt i et av Storbritannias mest populære og vernede naturområder produserer BP betydelige mengder olje fra

en installasjon på land. Aktiviteten er ikke synlig, verken for turister eller lokalbefolkning. Horisontale boreteknikker gjør det mulig å bore 11 km til havs fra land. Dermed vil en eventuell utblåsing eller ulykke komme på land og ikke til havs. Det gjør den lettere å forhindre og lettere å håndtere dersom den skulle oppstå.

Det er ikke sikkert det er verken ønskelig eller realistisk å gjennomføre noe tilsvarende i Lofoten og Vesterålen, men det som er sikkert, er at eventuell petroleumsvirksomhet i Lofoten og Vesterålen ikke skal forringe naturkvalitetene, det marine miljøet eller det biologiske mangfoldet. Det krever at oljeselskaper og myndigheter tenker utenfor boksen, slik man bl.a. har gjort på Wytch Farm, og at vi i denne sal stiller strenge krav til ny aktivitet i nord. Vi har grunn til å forvente mye av petroleumsnæringen. Virksomhetene på norsk sokkel er blant de mest miljøvennlige i verden, det skal de også være i fremtiden.

Erik Solheim mener det er en hån mot Kristelig Folkeparti og Venstre at Høyre som opposisjonsparti har en selvstendig oppfatning om denne saken. Det avslører et spesielt demokratisyn på linje med det partifellen hans, representanten Langeland, hadde da han uttalte i denne sal da vi diskuterte oljesand, at han ikke kunne skjønne at Kristelig Folkeparti fremmet et forslag som de visste ville bli nedstemt. Det også er i rekken av et spesielt demokratisyn.

Statsråd Solheim bør tenke over at Arbeiderpartiet i dag har varslet at det nasjonale kompromisset man har snakket så varmt for, skal oppheves allerede i 2013. Det var det representanten Eirin Sund tok til orde for, og det får være opp til statsråden å vurdere om det er en hån mot SV eller et varsel om SVs sorti fra regjeringen.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Bendiks H. Arnesen (A) [11:02:26]: Stortinget diskuterer nå en meget viktig sak som ikke bare gjelder den nordlige landsdelen, men som også er en nasjonal sak.

Denne forvaltningsplanen er svært omfattende, og den handler om mange forhold som engasjerer mange mennesker. Vi har her en sak om at vi først og fremst skal ta vare på naturen og miljøet, men vi skal også ivareta eksisterende næringsliv, og vi skal se på mulighetene for å utvikle nye næringer hvor flere næringer må kunne leve og virke side om side.

Derfor er denne saken og de utredninger som ligger i bunnen for denne saken, så avgjørende viktig for å kunne vurdere hvordan de enorme ressursene i disse nordlige områdene kan utnyttes på en forsvarlig og god måte. Dette gjelder både store, fornybare og ikke-fornybare ressurser som verden utenfor etterspør, og som de betaler godt for.

Jeg kan ikke helt forstå dem som for lengst kategorisk har konkludert i denne saken, og lenge før denne viktige oppdateringen kom på bordet, og selvfølgelig også lenge før resten av nødvendig faglig vurdering, kunnskapsinnhenting og konsekvensutredninger var på plass. Hva er vitsen med å bruke store summer og masse fagfolk til å lage slike omfattende utredninger dersom vi ikke skal legge dette omfattende arbeidet til grunn når avgjørelsene blir

tatt her i Stortinget? Dette arbeidet har pågått over lang tid, og under arbeidet har vi sett at behovet for å få fram enda mer kunnskap har dukket opp. Dette er egentlig ikke så rart. Når vi vet at vi gjennom dette arbeidet har kartlagt både havbunn, sjøfugl, geologi osv. over enorme havområder, så må man forstå at dette både tar tid og koster store summer.

Som innbygger i den nordlige landsdelen føler jeg en betryggelse ved at dette arbeidet gjøres så grundig og omfattende som det vi nå ser. Samtidig snakker vi her om en landsdel og et stort geografisk område som er fullpakket av flere typer ressurser, og som samtidig har behov for flere og robuste næringer for å kunne skape nye og trygge arbeidsplasser og for å kunne trygge og utvikle bosettingen. Som innbygger i nord ser jeg på dette som en viktig målsetting for Nord-Norge. Derfor er mitt store ønske at vi i nord skal kunne beholde og utvikle våre rike fiskerier, våre fantastiske reiselivsprodukter, vårt arktiske landbruk, våre marine næringer osv., samtidig som vi også kan utnytte de petroleumssressursene som vi er så heldige å være i besittelse av.

Når jeg nå bærer fram disse ønskene, vil jeg ikke bli beskyldt for å spille hasard med miljøet i den landsdelen hvor jeg selv bor, og hvor jeg har tenkt å bo resten av livet mitt. Jeg er selvfølgelig opptatt av å ivareta miljøet og de fornybare ressursene, men jeg håper jo inderlig at vi også i nord kan få på plass et bredt spekter av næringer, slik vi ser det har fungert i resten av landet over mange tiår.

Jeg er derfor tilfreds med den jobben som nå gjøres for å få avklart alle sider ved de forhold som gjelder framtidig utnyttelse av ressursene i nord. Jeg er også svært tilfreds med formuleringen i Soria Moria-erklæringen om det som gjelder oljevernberedskap og miljøovervåking. Alt dette er forhold som henger nøye sammen med en kraftfull satsing i nordområdene, og som de fleste i nord har knyttet stor framtidstro til.

Oskar J. Grimstad (FrP) [11:07:02]: Framstegspartiet er oppteke av at forvaltning av norske havområde skal bygge på kunnskap om sammenhengar i økosystemet, og om korleis menneskeleg og industriell aktivitet påverkar dette. Samtidig er det også viktig å anerkjenne at sammenhengane er komplekse, og at det vil vere umogleg å oppnå fullstendig kunnskap om desse store havområda.

Rekordstore ressursar er brukte, og det mest beklagelege ved dette er at vi i dag behandlar ein forvaltningsplan utan at ein legg det nødvendige, komplette fundamentet for ei framtidig utnytting av petroleumssressursane som svært mange ønskjer og håpar blir ein realitet.

Undersøkingar er knytte til kartlegging av havbotn, sjøfugl og geologi, gjennom botnkartleggingprogrammet MAREANO, sjøfuglprogrammet SEAPOP og innsamling av seismikkdata knytte til petroleumssinteressene under havbotnen.

Den største innsatsen har vore retta mot områda utanfor Lofoten, Vesterålen og Senja og rundt området ved Eggakanten. Desse områda blei valde ut i 2006 fordi dei var interessante for petroleumssverksemda, samtidig som dei var identifiserte som særleg verdfulle og sårbare om-

råde. Det er også gjort eit betydeleg arbeid med å styrkje kunnskapen om førekomst og tilførsel av miljøavgifter til norske havområde, gjennom den samordna overvakinga som forvaltningsplanen har initiert gjennom Tilførselsprogrammet. På denne måten har ein fått god kunnskap om kva type tiltak ein må setje inn for å hauste olje- og gassressursane på ein mest mogleg miljøvennleg måte.

Like viktig er det å få på plass strategiske infrastrukturtiltak for å leggje til rette for framtidig næringsaktivitet i ein region som ropar etter nye tiltak. Spesielt ser vi at den demografiske utviklinga i våre tre nordlegaste fylke viser at vi har store utfordringar med å oppretthalde folketallet.

Det er derfor viktig at regionen får moglegheit til å vidareutvikle industri, arbeidsmangfald og moglegheiter på ein måte som gjer det attraktivt å busetje seg der, spesielt i nokre av kommunane i Lofoten og Vesterålen, som har store utfordringar knytte til folketal og utflytt ungdom.

Ligg så alt til rette for ny aktivitet i nordfylka? Ja, ein konstaterer at den nye kunnskapen som blir presentert i meldinga, gir grunnlag for å halde fast på konklusjonen om at miljøtilstanden i Barentshavet og havområda utanfor er god, og at dette burde leggje fundamentet til ei revitalisering av ein landsdel som både ønskjer og forventar ny aktivitet.

Det er òg all grunn til å forvente at sameksistens med fiskeriinteressene også kan kome på plass, slik det er gjort vidare sørover langs kysten.

På komiteens reise i slutten av mai kom det klart fram kritikk mot seismikkskytinga og arealkonfliktane dette medførte. Ei løysing på dette problemet må vere at ein i periodar med sesongfiske stengjer for denne typen aktivitet. At ein må ta spesielle omsyn til kystfiskeflåten, er uomtvisteleg og nødvendig da dei representerer store verdiar med æva som perspektiv. Så får befolkninga og petroleumsnæringa vente på at stortingsfleirtalet gjenspeglar seg i 2013 samstundes med eit rungande ja til opning basert på gode og strenge miljøkrav.

I staden for å vere panegyrisk mot utvinning, burde ein heller fokusere på prekvalifisering og miljøkrav, slik at ein kan stille krav til aktørane som får utvinne ressursane framfor å seie nei, nei, slik f.eks. SV gjer, samstundes som dei har små eller ingen motførestellingar mot å bruke ressursane som same næring bidreg med til velferdssamfunnet. Det er rett og slett ikkje truverdig.

Paradokset er ikkje at framtidig oljeaktivitet i Lofoten og Vesterålen utgjer det største farepotensialet for området. Nei, i dag seglar oljetankarar og andre like utanfor Lofoten og Vesterålen og utgjer ein større trussel når det gjeld utslepp ved ei ulykke. Det Norske Veritas' rapport viser at utsleppsrisikoen aukar markant fram mot 2025 langs det meste av kysten av Nordland, Troms og Finnmark. Utfordringa ligg meir på skipstrafikk framover enn på petroleumsaktiviteten i seg sjølv.

Målet og ønsket til Framstegspartiet er at no må også den nordlege delen av landet få del i den fantastiske moglegheita som ligg i petroleumssektoren, med framgang og vidareutvikling av næringsliv og positiv optimisme, slik vi

har sett at ein langs kysten heile vegen sørover har fått ta del i denne næringa.

Det beklagelege er at vi vil miste sju år, frå 2006 til 2013, før ein eventuelt får eit ja til konsekvensutgreiing. Desse sju åra kan vere proppen i systemet for at Nordland og Troms får delta i den næringsutviklinga ein elles kunne fått i dette området. Det er Arbeidarpartiets ansvar.

Ein god dag for regionane i nord er når ein tek i bruk moglegheitsrommet for ei opning av Lofoten, Vesterålen og Senja i tråd med representantane Arnesens og Strøms innlegg.

Marianne Marthinsen (A) [11:12:30]: Det har vært en lang vei fram til behandling av denne saken i stortingsalen. Det har vært en interessant prosess å være en del av – helt fra man startet arbeidet med forrige forvaltningsplan for nesten ti år siden. Det vi diskuterer, er bruken av noen av de mest spesielle og noen av de rikeste, men også mest sårbare havområdene vi har.

Mange har vært inne på hvilke ressurser som finnes her, alt fra sjøfugl til petroleumsressurser, men i global sammenheng er det ingen tvil om at det viktigste er at dette er gyteområdet for verdens siste store torskestamme.

Lofotfisket er verdenskjent. Det er en stor inntektskilde for regionen og for landet, og det har skapt arbeidsplasser i generasjon etter generasjon.

Forvaltet riktig er dette en evigvarende ressurs og noe man ikke kan spille hasard med. Jeg ble glad for å høre, f.eks. i komiteens høringsrunde, aktører, folk i regionen, uavhengig av hva man måtte mene om konsekvensutredning i denne runden, tydelig si at dersom sameksistens ikke er mulig, dersom risikoen er for stor, velger vi fisken foran oljen.

Debatten i denne saken har tidvis vært tilspisset. Tilhengere av åpning har blitt beskyldt for å gi blaffen i miljøfaglige råd, å være blendet av fagre løfter fra oljeselskapene, mens motstanderne har blitt beskyldt for å være mot all form for næringsutvikling og for å mene at hele Nord-Norge skal være et naturskjønt museum. Gammel Bush-retorikk om «latte-sipping lefties» har fått sitt gjennombrudd i Norge på grunn av denne saken, og det kunne være fristende å holde en forsvarstale om Oslo-folks demokratiske rett til å ytre seg, men jeg skal la det ligge.

Selv om karakteristikkene kan bli vel harde, er jeg glad for at dette er et tema som skaper debatt, og at det å skulle åpne de mest sårbare havområdene vi har, er noe Stortinget ikke gjør uten et skikkelig kunnskapsgrunnlag. Jeg må innrømme at det er litt rart å høre de partiene som ville droppe hele den enorme kunnskapsinnhenting som er blitt gjort de siste fem årene, og som vi har brukt 1/2 mrd. kr på, beskyldte sånne som meg for å være motstandere av kunnskap fordi vi stemmer mot konsekvensutredning senere i dag. Jeg tror det er greit om man får en viss ærlighet i denne debatten og innrømmer at oljeselskapenes iver etter konsekvensutredning ikke først og fremst handler om en enorm kunnskapshunger, men om å overstige en viktig formell barriere for åpning. Og det er helt greit. Jeg har stor sympati for ønsket om aktivitet, ønsket om lokale ringvirkninger. Det er ikke vanskelig å forstå. Men

når de miljøfaglige rådene er så entydige som de er, er det bra at man tar seg tid og er sikker på at man har belyst alle vesentlige sider skikkelig før man tar en endelig beslutning. Og er det noen havområder vi skal ha debatt om, er det disse. Dette dreier seg ikke om symbolikk eller om at områdene er pene. Det er de, for all del, men det er ikke det det dreier seg om. Det handler først av alt om at dette er områder hvor vi har unike økologiske funksjoner som er viktige for næringsgrunnlaget i hele regionen, og som er viktige for landet. Det betyr ikke at vi skal drive kunnskapsinnhenting i all evighet, som noen påstår, men det dreier seg om å sørge for at beslutningsgrunnlaget er godt nok, fordi dette er et viktig veivalg, ikke bare for en region, men for landet. Dette er et spørsmål av nasjonal interesse.

Jeg er glad for det vedtaket vi skal gjøre i dag. Jeg mener det er et vedtak som skisserer opp en veldig fornuftig vei videre. Det viser at miljøfaglige råd har tyngde, også når vi diskuterer petroleum, samtidig som man kombinerer det med et ønske om å belyse hva slags ringvirkninger aktivitet kan gi.

Terje Aasland (A) [11:16:38]: Dette er mulighetenes plan, muligheter for arbeid, verdiskaping, fortjeneste og næringsutvikling, ja det er ubegrenset med muligheter i den planen som er lagt fram. Men det er samtidig sånn at de mulighetene som er avspeilet gjennom den planen som er lagt fram, også gir muligheter for framtiden med hensyn til bærekraftig bruk av ressurser, og for å opprettholde økosystemenes struktur, virkemåte, produktivitet og mangfold.

Det har vært spenning knyttet til rulleringen av forvaltningsplanen, og en går riktige skritt i riktig tempo. En løfter næringslivet, og en gir mulighetene gjennom planen, samtidig som vi forplikter oss gjennom å ta hensyn til de enorme verdiene som ligger i naturen og i havet i nord. Et rent, rikt og produktivt hav er kanskje en av de viktigste tingene vi kan sørge for at vi etterlater oss – ut fra vår historie. Vi må forvalte ressursene. Vi må høste på en slik måte at også kommende generasjoner får de mulighetene som vi har i dag. Fiskeri og havbruk, eller som foregående representant sa, lofotfisket, er gode eksempler på at vi må ha en ansvarlig forvaltning der bærekraft og føre-var-prinsippet er en grunnleggende del av de politiske beslutningene som vi tar.

Løsningen som regjeringen og stortingsflertallet har valgt, er svært god, nettopp fordi den inneholder det svaret som vi helt selvfølgelig skal ta når det gjelder framtidens muligheter for også å kunne utnytte ressursene på en god måte. Planen balanserer hensynet til å ha god framdrift i utviklingen av olje- og gassressursene og inn tar et avbalansert forhold til de enorme og forhåpentligvis evigvarende fiskeriressursene som er der.

Den oppdaterte forvaltningsplanen viser at det er behov for økt kunnskapsinnhenting. Det er et faktum som blir slått fast, og vi kan ikke underslå det. Vi er nødt til å få mer kunnskap om viktige ressurser i et viktig havområde.

Forvaltningsplanen er, som jeg sa, en plan som legger til rette for økt aktivitet, økt verdiskaping og økt sys-

setting på viktige områder. Fiskeri og havbruk har jeg snakket om. Fiskeriministeren har lansert at hun skal ha en ny fiskerimelding. Det å tenke på utnyttelsen av fiskeriressursene i dette havområdet er enormt viktig. De begrensningene som denne planen legger opp til, er å ivareta mulighetene for fiskeri og havbruk også i framtiden. Det samme gjelder reiseliv. Det er enorme verdiskapingsmuligheter og enorme sysselsettingsmuligheter i forbindelse med reiselivet i nord. Det samme gjelder selvfølgelig for petroleumsvirksomheten. Det er i denne planen lagt opp til nye muligheter, nye aktiviteter som kommer til å utvikle norsk leverandørindustri og norsk teknologi og underbygge sysselsettingen og verdiskapingen i Norge.

Et av de store problemområdene våre er skipstrafikken. Der må vi hele tiden være på vakt fordi det kanskje er der faren for å ødelegge ressurser er størst. Men den aktiviteten som denne planen gir mulighet for, er det grunn til å glede seg over. Det er sånn at når det gjelder aktiviteten på norsk sokkel, som det er fokusert noe på i denne debatten – der forskjellene faktisk ligger – tror jeg vi i utgangspunktet også fra denne talerstol skal erkjenne at den takten som denne regjeringen har lagt opp til, har styrket norsk leverandørindustri. Det er et avbalansert forhold mellom hva som skal åpnes, hva det skal legges til rette for av nye attraktive områder, og også hva norsk teknologiutvikling og norske leverandører og kunnskapsmiljøer faktisk kan klare å være med på å utvikle.

I sum har vi all grunn til å glede oss over det arbeidet som er oppsummert i forvaltningsplanen, og over de viktige veivalgene som trekkes opp, ikke minst gjennom de forsterkninger som flertallets merknader til forvaltningsplanen faktisk utgjør. Det er, som sagt, en melding med muligheter.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [11:22:08]: Regjeringens ambisjon er at Norge skal være verdens fremste sjømatnasjon. Det betyr at vi skal høste og produsere sunn og trygg sjømat fra verdens best forvaltede kyst- og havområder i et evighetens perspektiv.

Bestandsestimatene for de viktigste fiskebestandene i Barentshavet forteller at forvaltningen har truffet blink de siste årene. For nordøstarktisk torsk og hyse har vi for tiden rekordhøye gytebestander. Vårt mål er å forvalte på en måte som opprettholder et høyt bestandsoverskudd innenfor det som kan regnes som en bærekraftig utnyttelse av ressursene. Samtidig legger vi til rette for at de bestandene som har hatt en negativ utvikling, gis mulighet til å ta seg opp. Jeg tenker da spesielt på kysttorsk, uer og snabeluer.

Forvaltningsplanen skal sørge for at sjømatnæringens rammevilkår sikres for framtiden. Vi har tross alt å gjøre med en næring som utnytter en fornybar ressurs, en ressurs som kan produsere overskudd på ny og på ny, og sikre inntekter i uoverskuelig framtid – vel å merke dersom ting gjøres på rett måte.

Petroleumsvirksomhet er – i motsetning til fiskerinæ-

ringen – en tidsbegrenset aktivitet. Vi vet at den vil ta slutt en gang, når reservene er oppbrukt. Derfor må vi ha tanker om hva vi skal leve av i etterkant. Og i etterkant skal vi fortsatt leve av verdiskaping fra ressursene som fornyer seg selv. Det betinger selvsagt at sjømatnæringen ikke forulempes – verken reelt eller omdømmemessig – under en tidsepoke med oljeutvinning.

Forvaltningsplanen peker på behovet for kunnskapsinnhenting. Vi må forstå de komplekse økosystemene, slik at vi kan dra nytte av dem – både direkte og indirekte – i all framtid. Vi trenger å vite mer om konsekvensene av oljesøl. Vi er nødt til å ha en god beredskap for å takle ulykker og akutt forurensning. Mer kunnskap om risikoen for utslipp og de ulike metodene for å bekjempe oljeforurensning er derfor en prioritert oppgave for meg. Vi har allerede gjennomført flere tiltak for å styrke beredskapen og sjøsikkerheten i nord, og som komiteen peker på, er oljevernforumet og kompetansesenteret i Vardø to av dem.

Alt i alt har vi nå en forvaltningsplan som styrker sjømatnæringen, både gjennom å sikre fortsatt virksomhet og ta vare på miljøet som ressursene er en del av, og ved å legge til rette for sameksistens med nye næringer. Denne meldingen er også et meget godt utgangspunkt for arbeidet med en ny stortingsmelding om sjømatnæringen, som jeg snart vil gå i gang med.

La meg avslutte med å si at i dag er jeg dobbelt fornøyd og dobbelt glad. Både som nordlending og som fiskeri- og kystminister er jeg meget fornøyd med Stortingets behandling og oppdatering av forvaltningsplanen for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten. Dette gir absolutt framtidstro for oss som er så heldige å få bo i nord.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:25:23]: Jeg la merke til at representanten Serigstad Valen kalte dette for en gledens dag. Da forvaltningsplanen ble lagt fram, var Kristelig Folkeparti raskt ute og gratulerte SV og regjeringen med et godt vedtak. Den gratulasjonen står selvsagt ved lag. Men nå som vi har lest litt mer, har jubelen stilnet litt. Og jeg må si at SV har lagt mye – virkelig mye – i potten for å vinne seieren.

Statsråd Solheim sa at han var glad for kritikk, og da skal han få litt av det i mitt innlegg. Jeg har lagt merke til at det i denne saken er lagt inn nesten rubbel og bit av de områdene som grenser til Lofoten og Vesterålen. Gjennom den såkalte TFO-ordningen har alle de åpne blokkene i Nordland I, III, IV og V blitt lagt inn. Områder i Nordland V grenser også til Vestfjorden, og en vet at disse områdene er vel så sårbare som noen av områdene i f.eks. Nordland VII og Troms II, som ikke åpnes for konsekvensutredning. Et oljeutslipp her kunne fått like store konsekvenser som et oljeutslipp i de sårbare områdene utenfor Lofoten og Vesterålen.

I den forbindelse ønsker jeg å minne om at daværende olje- og energiminister Åslaug Haga varslet evaluering av TFO-ordningen i 2007. Denne evalueringen er det nå varslet skal komme i oljemeldingen. Det er lenge siden 2007, men det virker for meg som om regjeringen har et ønske om å legge flest mulig av områdene

inn i TFO-ordningen før evalueringen kommer, slik at de åpnes.

Så vil jeg minne om et par forhold som representanten Hjemdal fra Kristelig Folkeparti også var innom.

I denne saken går SV og Senterpartiet – sammen med Høyre, Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet – inn for å fjerne de skjerpede utslippskravene til oljevirkosomhet i Barentshavet. Det var én av de viktige miljøseirene Kristelig Folkeparti og Venstre hadde i Bondevik II. SV går inn for dette uten faglig begrunnelse.

Det andre er at grensen for hvor det er tillatt å drive oljevirkosomhet, flyttes 15 kilometer – fra 50 kilometer til 35 kilometer – utenfor kysten i Troms og Finnmark. Dette gjøres på tross av faglige råd om ikke å gjøre det.

Jeg har mange ganger lurt på om det finnes noen grense for SV i miljøpolitikken. SV har ofret mange av Kristelig Folkepartis og Venstres miljøseire fra en tidligere periode, bare for å få en utsettelse av Lofoten–Vesterålen i kanskje ett til to år. Det betyr at en velger som er opptatt av miljøet, må stemme på partiet Kristelig Folkeparti eller partiet Venstre, for det virker for meg som om SV svelger alt de kan – bare for å vinne symbolseire, som dette faktisk er. Jeg er kanskje ikke den som skal minne om gamle dager. Allikevel vil jeg si at miljøseirene var iallfall større da Kristelig Folkeparti satt i regjering.

Willy Pedersen (A) [11:28:42]: Jeg er glad for denne omforente forvaltningsplanen. Den gir uttrykk for at man har to tanker i hodet på samme tid, nemlig om næring og miljø.

Jeg er også godt fornøyd med at man skjermer de sårbare områdene utenfor Lofoten og Senja.

For meg er de tradisjonelle næringene i nord svært viktige. Jeg ønsker å presisere at fiskeri, bergverk og jordbruk fortsatt vil være viktig for de aller fleste stedene i Finnmark. Selv om Snøhvit har betydd mye for Hammerfest, kan man med mål som folketallsutvikling ikke si det samme om Hammerfests nabokommuner. For Måsøy er fiskeriene fortsatt den aller viktigste næringsveien, og i Kvalsund vil man i framtiden belage seg på bergverksindustrien når det gjelder næringsutvikling og forskningsutvikling.

Ved å ha to tanker i hodet på samme tid vekter man også det store flertallet av kommuner som har behov for en bærekraftig fiskeribestand. For meg er det derfor viktig at man hensyntar fiskeriene og gyteområdene til torsken.

Det som bekymrer meg, er Fremskrittspartiets ensidige holdning til forvaltningsplanen og deres manglende evne til å ha to tanker i hodet på samme tid. Jeg registrerer at Fremskrittspartiet langt på vei ikke ønsker å lytte til fiskerinæringen og den delen av fiskeflåten som advarer mot aktivitet i de sårbare områdene. Fremskrittspartiets ensidige fokusering i denne forvaltningsplanen på oljeutvinning utenfor Lofoten og Senja mener jeg utfordrer en del av næringen og de kystsammfunnene som er avhengige av fiskeriene. Det er etter mitt syn ikke nok for en samlet landsdel kun å fokusere på oljeindustrien. Fiskeri og reiseliv, som miljøvernministeren trekker fram, vil også

i framtiden være svært viktig for de fleste små kommuner i Nord-Norge.

Til slutt vil jeg peke på mulighetene for ny aktivitet som petroleumsnæringen vil gi, aktivitet som fordrer at vi stiller krav til ringvirkninger i regionen, og at det er svært viktig at eventuelle funn kommer befolkningen til gode i form av arbeidsplasser og nye kompetansemiljøer. Således klarer vi å ha to tanker i hodet på samme tid.

Tor-Arne Strøm (A) [11:31:21]: Det var én ting jeg ikke fikk berørt i mitt forrige innlegg, og det var reiselivsnæringen. Det er også en viktig næring for Nordland, og ofte blir det vist til at denne næringen er den som skal være med og redde bosettingen i landsdelen.

Jeg er blant dem som har stor tro på reiselivsnæringen, at den har utviklingsmuligheter og et betydelig verdiskapingspotensial. Men vi må også være realistiske her. Nordnorsk reiseliv består i hovedsak av mange små virksomheter med liten inntjening. De fleste opererer også en kort sommersesong. Man får ikke ungdommen til å bosette seg i landsdelen for å jobbe deltid i en sterkt sesongbetont næring med liten inntjening, siden man dermed kanskje har jobb i bare to–tre måneder. Det må være noe mer; vi må ha flere bein å stå på. Det ene utelukker ikke det andre – heller tvert imot. Spør f.eks. hotellnæringen i Hammerfest om hva anlegget på Melkøya betyr for dem! Eller som Geir Solheim, regiondirektør NHO Reiseliv Nord-Norge, uttrykker det, at «all annen næringsvirksomhet» – og petroleumsvirksomhet – «er bra for reiselivsnæringen i Nord-Norge».

Blant annet blir også dette sagt:

«Det er ikke spørsmål om olje eller fisk, petroleumsmiljøindustri eller reiseliv. Flere ti-års erfaring har vist at petroleumsnæringen, med tilhørende leverandøring, lever i utmerket sameksistens med andre allerede etablerte næringer, ja at de heller styrker dem.»

Nordområdene er satt høyt på den politiske dagsordenen. Dette – og ikke minst ringvirkningene vi har sett og fortsatt ser av Snøhvit-utbyggingen, Norne og i forbindelse med oppstart av Skarv, utenfor Helgelandskysten – har skapt optimisme og framtidstro i landsdelen. Etter vår oppfatning vil det være av avgjørende betydning for oss som vil arbeide og bo, at optimismen som petroleumsvirksomheten i nord har skapt, føres videre, og at vi nå ikke får en ytterligere utsettelse, dersom ikke uforutsette ting skulle dukke opp. Å videreføre denne optimismen vil være et viktig bidrag for å stoppe fraflyttingen fra området og gi ungdommen nye muligheter og lyst til å bli eller å vende tilbake til sin egen landsdel.

Og så en ting helt til slutt: I mellomjula nå sist var jeg på et møte hvor det var 90 ungdommer til stede fra Mosjøen og Mo i Rana som vil tilbake til Helgeland – 90 stykker. Det var veldig bra. Men da må vi også ha noe å tilby dem av arbeid. Da mener ikke jeg at oljevirksomheten alene skal redde dem, men det må være et tillegg.

Helt til slutt bare en saksopplysning: Hvis ikke jeg husker feil og får feilinformasjon, gikk de fleste kommunene i Lofoten og Vesterålen inn for en konsekvensutredning. Det var én kommune som sa nei, og det var Røst

kommune – etter de opplysninger som undertegnede sitter med.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [11:34:30]: Stortinget fatter i dag et modig vedtak, som det er grunn til å være stolt av. Oljeindustrien har ikke nådd fram, verken med overdrevne løfter eller med dommedagsprofetier. Begge deler har det vært nok av. Representanten Serigstad Valen nevnte at Statoil fortsatte å love like mange arbeidsplasser, selv da anslagene for olje- og gassforekomstene gikk dramatisk ned. Dette bør være til ettertanke for oss alle, enten vi er for eller imot oljeboring i våre mest sårbare og verdifulle havområder.

Jeg har selv møtt nordlendinger med fartstid fra oljeindustrien som har advart mot å tro på løftene fra den samme industrien. Noen var i utgangspunktet sterke tilhengere av oljevirksomhet, men mente at oljevirksomhet her aldri ville komme Nord-Norge til gode – og i alle fall ikke småsamfunnene i Lofoten, Vesterålen og Senja. De var overbevist om at Sør-Norge ville stikke av med gevinsten. Flere utredninger tyder på at de har rett. Høyres profilerte politiker og nestleder Bent Høie har sagt det rett ut: «Ja til oljeboring i nord for Rogalands skyld.»

Selv har jeg tilbrakt en del tid med næringslivet i mitt hjemfylke, Vestfold. Her ble det arrangert et større seminar i regi av oljenæringa, og for å si det slik: Under lysekronene i Sandefjord var det ikke arbeidsplassene i Nord-Norge som sto i sentrum, heller ikke risiko for utslipp eller andre miljørelaterte problemer, til tross for at det samtidig ble rapportert stadig hyppigere om feil, mangler og potensielle katastrofer på norsk sokkel. At ikke dette har fått langt større oppmerksomhet fra de ivrigste oljetilhengerne, er meg en gåte. Kanskje sverger man til OLF-direktør Gro Brekkens omskrivning av føre-var-prinsippet: Er du i tvil, si ja!

Vi skal ta bekymringen for ungdommens framtid, bosetting og muligheter for arbeid i landsdelen på alvor. Vi har et klart ansvar for å bidra gjennom å stimulere til utvikling av bærekraftige arbeidsplasser. Det har vært utrolig moro å følge bedrifter som Lofotprodukt, Hydra Tidal og reiselivets vekst og store optimisme og deres stadig sterkere krav om å gi Lofoten verdensarvstatus.

Norge har som kyststat fått ufattelige rikdommer. Dette er ikke noe vi har fått fordi vi fortjener det; dette er verdier som gir oss et stort ansvar, et internasjonalt ansvar. Vi må vise at vi er bevisst på hva det vil si å være en kyststat som forvalter uerstattelige og potensielt evigvarende verdier. Vi må ha et perspektiv som går lenger enn vår egen generasjon. Å ta vare på verdens siste store torskestamme er ikke noe vi skal ta lett på. Fugleliv, korallrev, sjøpattedyr, de unike økosystemene fortjener vår respekt og kløkt. Oljealderen vil ta slutt, men fisk trenger alle framtidige generasjoner. Ønsket om og behovet for rekreasjon, opplevelser og uberørt natur vil bare tilta i styrke. Reiselivet ser potensialet, og det bør vi også gjøre.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:37:33]: Siden 2006 har det blitt gjort nye analyser med tanke på miljøkonsekvenser og risiko ved akutte oljeutslipp i havom-

rådene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Det er utarbeidet flere utslippsscenarioer og analyser av miljørisiko knyttet til akutte utslipp ulike steder i disse havområdene. Resultatene viser at økende varighet av et eventuelt akutt utslipp vil gi økt utbredelse av oljesøl.

Mange av disse scenarioene viser generelt høy sannsynlighet for at oljen vil havne i fjæresteinene. Ved utslipp fra de kystnære punktene som er modellert både i forhold til Nordland V, VI og VII, er det stor sannsynlighet for at oljen vil strande langs kysten.

Vi har også noen spesielle utfordringer i forhold til infrastruktur og annen beredskap, fordi infrastrukturen i det området vi nå snakker om, er mer utfordrende enn i øvrige deler av landet. Vi har også en utfordring når det gjelder tilgangen på personell for innsats under aksjoner i denne delen av landet. Vi vet at den kommunale beredskapen her antas å ha en mer begrenset utholdenhet ved omfattende strandrenningsaksjoner enn ellers i landet. Dette må vi ta høyde for.

Kysten i planområdet er samtidig av en slik karakter at det er mange områder der det er vanskelig å sette inn personell for strandrensing – områder som også er vanskelig tilgjengelige fra sjøsiden.

Alt dette tatt i betraktning mener Kristelig Folkeparti at regjeringens forslag til nye tiltak som ligger i planen for beredskap mot akutt forurensing i forvaltningsområdet, er for lite konkret og for lite forpliktende. Tiltakene står ikke i forhold til de utfordringer som vil følge av åpning for økt petroleumsaktivitet i disse områdene.

Vi vet også at kystlinjen i Nordland – særlig på Helgeland – er svært komplisert. Nordland har 34 pst. av Norges territorialfarvann, og store områder her er grunnere enn 20 meter. Nordlandskysten har en smal og grunn sokkel med mye skjærgård, der det kreves en helt annen type beredskap enn f.eks. på Finnmarkskysten. Dette fikk vi belyst på vår komitéreise til Lofoten denne våren. Vi besøkte Nordlense, og dette ble understreket med: Ja, vi har kompetanse, men det er utfordrende.

Kristelig Folkeparti ser det slik at det er svært viktig å bygge opp oljevernberedskapen, og den må ses i sammenheng med nordområdesatsingen. Jeg mener at det ligger til rette for at Nord-Norge kan ta en sentral posisjon både internasjonalt og nasjonalt med tanke på oljevernberedskap og utvikling av den.

Elisabeth Aspaker (H) [11:40:52]: Gårsdagens debatt om petroleumsloven tok en interessant vending da representantene Arnesen og Strøm kom med sine dårlig skjulte hjertesukk om partier som den ene dagen er for ringvirkninger, og den neste dagen går imot å gi industrien tilgang til nye lovende havområder. Jeg forstår dette som en kritikk av regjeringspartnerne SV og Senterpartiet og stor frustrasjon over at Arbeiderpartiet er satt sjakk matt i det viktige spørsmålet knyttet til åpning av nye områder utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Barentshavet derimot har SV og Senterpartiet paradoksalt nok sagt ja til, og de samme to partiene har gitt klarsignal til å forlate bestemmelsene om nullutslipp. Det er vanskelig å se logikken i slike politiske manøvre.

Ved behandlingen av den første forvaltningsplanen for Lofoten og Barentshavet ble det skapt et klart inntrykk av at planperioden skulle benyttes til datainnsamling for å gi Stortinget det beslutningsgrunnlaget man trengte for å gå videre med en konsekvensutredning av sokkelområdene utenfor Nordre Nordland og Sør-Troms.

Da vi så hvordan saken utviklet seg til en kamp på liv og død innad i regjeringen foran stortingsvalget i 2009, visste vi at løpet i realiteten var kjørt. Arbeiderpartiet ofret konsekvensutredningen og har i realiteten utsatt en sårt tiltrengt aktivitetsvekst i en region preget av stagnasjon og tilbakegang. Det tror jeg velgerne i regionen har merket seg.

Høyre mener tiden er overmoden for å komme i gang med en fullverdig konsekvensutredning for områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Dette er helt i tråd med lokalpolitiske vedtak, der motstanderne er havnet i mindretall. Høyre har lyttet til lokale politikere og leverandørindustrien, som ser spennende muligheter for en region som trenger flere bein å stå på enn reiseliv og fisk.

Høyre mener staten må gå inn i rollen som tilrettelegger for å sikre maksimale ringvirkninger om det åpnes for petroleumsvirksomhet på Nordland VI, VII og Troms II, og har foreslått et LoVe-fond på 5 mrd. kr. Fondets formål er å stimulere til infrastrukturutvikling og til kompetanseheving som bygges opp under ny aktivitet i kjølvannet av aktivitet på sokkelen utenfor.

Vi må være oss bevisst de miljøutfordringer vi møter lenger nord. Høyre vil derfor satse på en moderne og fremtidsrettet oljevernberedskap, tilpasset vær og klima i nord. Et løft for oljevernet vil dessuten bety skjerpet beredskap i tilfelle skipsforlis, som per i dag er den reelle og største miljøtrusselen.

Regjeringen peker på nordområdene som regjeringens strategiske interesseområde og har bygget opp høye forventninger hos befolkning, leverandørindustri og andre næringsinteresser i nord. Men i dag er det et sannhetens øyeblikk, da mange skuffet må innse at de ble vinket av i siste sving og like før målpassering.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:44:06]: I 2001 ble leteboring utenfor Lofoten i Nordland VI stoppet av daværende miljøvernminister. Protestene hadde blitt sterke. Det viste seg at boringen den gangen ikke var forberedt tilstrekkelig med grundige og faglige vurderinger, og heller ikke hadde tilstrekkelig legitimitet i offentligheten. Det kom et massivt krav om at det måtte gjennomføres konsekvensutredninger, og at vi måtte få en forvaltningsplan for området for at aktiviteten kunne fortsette.

Sem-erklæringen samme høst og Bondevik II-regjeringen var et gjennombrudd for forvaltningen av havmiljøet i Norge. Der kom det krav om konsekvensutredning av helårig petroleumsvirksomhet i nord. Det ble også varslet en helhetlig forvaltningsplan for de nordlige havområdene. Det har medført et konstruktivt samarbeid på tvers av sektormyndigheter over mange år, nettopp for å sikre en god havmiljøforvaltning. Det har også medført en politisk diskusjon i en ny ramme om de veivalgene som skal gjøres i havmiljøene i nord. På tvers av sektorer er det laget

en helhetlig forvaltningsplan, der en økosystembasert tilnærming er grunnlaget for de politiske avveiningene som skal gjøres.

Men det faglig gode grunnlaget fratar ikke politikerne ansvaret for å fatte de endelige beslutningene og gjøre de endelige avveiningene mellom ulike hensyn. Et av de viktigste grunnlagene er ydmykheten for det ansvaret vi har når vi forvalter havmiljøet, og det ansvaret vi har overfor kommende generasjoner, ikke minst ydmykhet overfor alt det vi ikke har kunnskap om, og kanskje heller aldri kommer til å få kunnskap om når det gjelder de kompliserte sammenhengene i økosystemet i havet.

Det er fortsatt akutte utslipp som er den største utfordringen knyttet til petroleumsaktivitet i havområdene våre. Det er vanskelig å se gode begrunnelser for å forlate 50-kilometersbeltet i kystsonen langs Troms og Finnmark med hensyn til petroleumsvirksomhet. Det er merkelig å se SV, som den gangen dette arbeidet startet, var i opposisjonen – aggressiv opposisjon – mot det Bondevik II-regjeringen gjorde, og det er vanskelig å se den faglige og miljøpolitiske begrunnelsen for det som nå skjer. Man må jo spørre seg om det når man hører representanten Thorkildsen, som nærmest fraskriver oljeindustrien ansvar, mens regjeringen står for en rekord i utdeling av utvinningstillatelser.

Lillian Hansen (A) [11:47:38]: Som lofotværing er det ikke overraskende at flere her i salen på mange måter framstiller disse regionene som veldig stusslige. Jeg blir på en måte litt fornærmet når man karakteriserer den viktige, livskraftige regionen som Lofoten er slik som det er gjort her i salen i dag. Lofoten er en av spydspissene i norsk reiseliv, og der det største torskefisket i verden foregår. Nedgang i folketall er jo ikke unikt i dette landet. Og det er det heller ikke for Lofoten, som sliter for å beholde ungdommene. Det gjør man stort sett over hele landet, med få unntak. Representanten fra Finnmark sa at det er ikke slik at de perifere kommunene vil få vekst på grunn av en eventuell oljevirksomhet.

Som eneste representant fra Lofoten og Vesterålen er det vel naturlig at jeg tar ordet i denne saken.

Flere har i dag snakket om de sårbare områdene generelt, men Lofoten spesielt. Men hva ligger i ordet sårbar – sårbar for oljesøl, forurensing? Etter mitt syn er det toget kjørt for lenge siden. Det er åpnet for virksomhet like sør og nord for disse områdene. Hvorfor har man ikke hatt det samme engasjementet når felt har blitt åpnet nær disse sårbare områdene? Et utslipp lenger sør for oss på Helgeland kan ha store konsekvenser for Lofoten. Det kan fylle Vestfjorden.

Det som jeg vet blir det mest krevende i dette området, Lofoten og Vesterålen, er den smale sokkelen – uten tvil – en sokkel som er belagt med fiskeplasser, og som er gyteplass for mange fiskeslag, spesielt for skreien. Det er viktig å sikre at fiskeri og andre næringer blir ivaretatt på en best mulig måte i arbeidet framover, ikke minst ved at arbeidet blir lokalt forankret, og at vi får gode prosesser.

Det er viktig med en kunnskapsbasert tilnærming for en god forvaltning av disse områdene. Det er viktig å få

svar på om det er mulig med sameksistens med næringslivet generelt, og ikke minst med fiskerinæringen. Det blir krevende, men etter mitt syn er det ikke helt umulig. Uansett vil det kreve spesielle kjøreregler for disse områdene, sett i forhold til de intense fiskeriaktivitetene som er i dette området.

Bendiks H. Arnesen (A) [11:50:44]: Jeg vil ikke trekke ut denne debatten, men jeg merket meg representanten Aspakers formuleringer om meg og Arbeiderpartiets linje i denne konkrete saken.

Denne regjeringen har lagt til rette for en god utvikling i olje- og gassnæringen. Det har aldri vært større aktivitet på sokkelen enn det det er nå. Både oljenæringen og leverandørindustrien er i god vekst, og man ser positivt på framtiden.

Representanten Aspaker burde derimot se tilbake på tiden under Bondevik II-regjeringen, hvor det skjedde langt mindre, og hvor Høyre sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre antagelig ikke hadde det så greit med sin politikk. Derfor skjedde det relativt lite i den tiden. Jeg står trygt bak den linjen den sittende regjering har i denne saken, men jeg vil ha framdrift, og dette oppfatter jeg at et stort flertall av befolkningen er enig med meg i.

Tor-Arne Strøm (A) [11:52:25]: Dette går også til representanten Aspaker. Slik som det ligger til rette nå, og med de midlene og ressursene vi har satt inn på kunnskapsinnhenting, er jeg mindre opptatt av navnet, men mer opptatt av innholdet. Hvis man ikke har fått med seg det, kan denne kunnskapsinnhenting som vi gjør nå, brukes i en konsekvensutredning ganske kjapt. Det betyr også at vi sparer tid. Hvis man lytter til industrien og lytter til dem som har vært med på dette framover i forhold til forvaltningsplanen og høringsrundene, er det veldig godt mottatt.

Det blir historieforfalskning når man sier at næringslivet ikke drar nytte av det. Det er stor aktivitet på Helgeland, det er stor aktivitet langs kysten, og det er mange som er involvert i dette som skal skje langs denne aksene nå. Så det ble veldig godt mottatt. Når det ikke ble en konsekvensutredning, er i hvert fall en kunnskapsinnhenting et godt bidrag til at man kom fram til en god løsning. Og en må jo ha et kjempeproblem innen Høyre når det gjelder forholdet til Venstre og Kristelig Folkeparti.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:53:50]: Jeg synes denne debatten avslører og illustrerer problemene internt i regjeringen. Riktignok er en enige om ganske mye, men det er en også enig om i en samlet opposisjon. Men når det gjelder konsekvensutredning, har de to foregående talere vært ute i media gang på gang før regjeringen framla sin forvaltningsplan og sagt at det må gjøres en konsekvensutredning. Vi må få det inn på de formelle områdene for å kunne ta neste skritt. Og så ser man hvordan partipisken svinges, og representantene for denne regionen står lojalt bak regjeringen og snakker om at det betyr ikke noen ting hva det heter, det viktigste er at en gjør en kunnskapsinnhenting.

Faktisk, formelt sett, betyr det noe om den kunnskaps-

innhenting har tittelen «konsekvensutredning» på toppen eller ikke. Det har det. Så kan man godt prøve å snakke seg vekk fra det, men realitetene endrer seg ikke selv om man har et behov for å forsvare at en ikke fikk gjennomslag internt i sin egen regjering.

Jeg konstaterer at SV fastholder at de i 2013 ikke kommer til å være for en konsekvensutredning. Det betyr for velgerne som ønsker å få virksomhet utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja, at skal vi få nytte den kunnskapsinnhenting som nå blir gjort, må de stemme på Fremskrittspartiet eller Høyre. Hvis de vil at intet skal skje, kan de stemme på Arbeiderpartiet eller de andre rød-grønne partiene.

Jeg drar også parallellen tilbake til da vi behandlet oljemeldingen i juni 2004. Da var situasjonen motsatt. Da ba Bondevik-regjeringen om å få lov til å foreta tre prøvboringer, og avvente resultatene av innholdet i disse før en tok en beslutning. Da var Arbeiderpartiet veldig klar på at: Nei, det var ikke vits i å vente på sånn kunnskap. Her var det bare å sette i gang, for nå måtte en komme videre. Sylvia Brustad, som da var talsmann for Arbeiderpartiet, sa at dette handler jo bare om indremedisin i Bondevik-regjeringen. Så får Arbeiderpartiet selv makt, og de er ikke villige til eller evner ikke å bruke den. Det er deres problem. Vi har et klart alternativ, og har argumentert godt for det.

Så blir jeg litt oppgitt over retorikken til SV, spesielt miljøvernministeren, når han gir et inntrykk av at alle løsninger for Fremskrittspartiet når det gjelder næringsvirksomhet i Nord-Norge, handler om olje. Nei, det gjør det ikke, men olje er en av de viktige næringsløsningene. Men se nå likevel på realitetsforskjellene mellom det som Fremskrittspartiet argumenterer for og det som SV argumenterer for. SV har jo, prisverdig, kommet Fremskrittspartiet fryktelig langt i møte. Det trodde ikke jeg jeg skulle si på denne talerstolen da jeg var i valgkamp med Hallgeir Langeland i 2005 og 2009. Men SV støtter jo nå alle oljeprosjekter i nord, bortsett fra Lofoten og Vesterålen. Men Lofoten og Vesterålen er jo i SVs øyne så marginalt på ressurser at det betyr ingenting, ergo i volum er vi like. Det da å kjeft på Fremskrittspartiet som om SV er veldig forskjellig, er jo bare fjas. Så jeg gleder meg over SVs vandring, og ønsker dem velkommen til gode oljemesser i Stavanger i mange år framover.

Siri A. Meling (H) [11:57:07]: Representanten Lillian Hansen var kritisk til at Lofoten-området ble fremstilt som stusslig. Jeg har lyst til, i hvert fall fra Høyres side, å si at vi oppfatter ikke Lofoten-området som å være stusslig. Men ingen kan på en måte se vekk fra befolkningsutviklingen, utviklingen i demografi, som gjør at dette området har en del utfordringer der vi fra Høyres side ser at en åpning av området utenfor for olje- og gassaktivitet vil kunne føre til en helt annen optimisme i disse lokale områdene.

Så til representanten Bendiks H. Arnesen, som sier at det aldri har vært større aktivitet på norsk sokkel enn det som er tilfellet i dag. Jeg forstår at representanten kjemper tappert for det som er regjeringens syn i forhold til

konklusjonen rundt konsekvensutredning, men den aktiviteten som er på norsk sokkel i dag, er der takket være tidligere politisk fattede beslutninger mange år tilbake i tid. Det som er vår kritikk når det gjelder spørsmålet om konsekvensutredning og at regjeringen går for en utsettelse, er at man ikke i dag tar grep som sikrer at vi både er i stand til å opprettholde aktivitet når vi kommer til 2018 og 2020, og at vi er i stand til å sende tydelige signaler til Europa og andre viktige markeder om at Norge skal levere volum ikke minst innenfor gass, i flere tiår fremover. Den unnfalldenheten som regjeringen her viser, kommer dette landet og vår industri til å måtte betale for når vi kommer til 2018 og 2020 og senere enn det. Derfor hadde vi fra Høyres side forventet og håpet at regjeringen var i stand til å ta et bedre grep for å utnytte det ressurspotensialet som ligger utenfor Lofoten og Vesterålen. Derfor er vi også litt skuffet over det som det ligger an til at flertallet i denne sal fatter vedtak om i dag når det gjelder å utsette spørsmålet om konsekvensutredning.

Til representanten Tor-Arne Strøm, som mener at Høyre må ha store problemer med Kristelig Folkeparti og Venstre i disse spørsmålene, vil jeg igjen si at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har vist at vi er i stand til å finne gode løsninger. Noe av det første vi gjorde under Bondevik II-regjeringens tid, var å gi et klarsignal til utbyggingen på Snøhvit, med alle de gode ringvirkninger dette har hatt lokalt, og som også representanter fra bl.a. Senterpartiet, som faktisk var imot Snøhvit-utbyggingen, i dag står og roser opp i skyene.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:59:54]: Jeg trenger bare å komme med en kort merknad. Det er egentlig et paradoks for meg, etter å ha hørt på debatten i dag, at representant etter representant fra Arbeiderpartiet er oppe her for å forsvare hvor mye som åpnes, og snakke om hvor lite som skjedde under forrige regjering. Mens ingen fra SV er oppe her for å forsvare hvorfor de kan akseptere salgene de svelger av alle miljøseirene som Kristelig Folkeparti og Venstre hadde i Bondevik II, samtidig som en også velger å åpne mange sårbare områder i denne saken.

Statsråd Erik Solheim (SV) [12:00:40]: La meg bare gjenta det aller viktigste nå ved slutten av debatten, nemlig at Stortinget i denne saken har funnet fram til et nasjonalt kompromiss – et kompromiss hvor ulike næringer på en balansert måte kan føres framover.

Ja, olje- og gassnæringen, og ja, Ketil Solvik-Olsen: Jeg deltar gjerne på oljemesse i Stavanger. Jeg har deltatt på slike messer. Jeg var sågar nettopp og åpnet en slik messe i Ghana, nettopp for å kunne legge til rette for en olje- og gassnæring som driver på en miljømessig forsvarlig måte. Men den behøver ikke å bore absolutt alle steder. Og dersom det er ett område langs kysten som det må være mulig å la være å åpne, så er dét det mest sårbare området sett fra et miljøståsted, nemlig Lofoten og Vesterålen. Men vi har også en olje- og gassnæring, og ja, reiseliv – jeg forundrer meg over at Høyre snakker ned reiselivets betydning i stedet for å se hvor viktig reiselivet er – og ja, en fiskerinæring, som er den viktigste kulturbæreren langs

kysten, men alt dette innenfor en miljømessig forsvarlig ramme.

Men det som likevel gjenstår som det store paradokset i debatten, som det må være lov å påpeke – jeg skjønner at Høyre og Fremskrittspartiet blir sure for det – er at Høyre og Fremskrittspartiet i replikker til SV har brukt denne debatten til å hamre på at SV har overkjørt Arbeiderpartiet når vi har kommet fram til et nasjonalt kompromiss, og i replikker til Arbeiderpartiet sier at Arbeiderpartiet har blitt overkjørt av SV og Senterpartiet når vi har kommet fram til et nasjonalt kompromiss. Og så sies det fra Solvik-Olsens side at hvis man ønsker rask igangsetting av olje- og gassvirksomhet etter valget i 2013, må man stemme på Høyre og Fremskrittspartiet.

Da må jo det bety ett av to: Enten betyr det at Høyre og Fremskrittspartiet ikke har tenkt å invitere Kristelig Folkeparti og Venstre inn i en regjering, eller det betyr at Fremskrittspartiet og Høyre ikke har tenkt å ta hensyn til oppfatningen til Kristelig Folkeparti og Venstre. Nå har taler etter taler fra Kristelig Folkeparti i denne saken sagt at de er 99 pst. enige med regjeringen. De er enige med regjeringen i at vi trenger et nasjonalt kompromiss. De er enige med regjeringen i at vi ikke skal åpne for olje- og gassvirksomhet i Lofoten og Vesterålen. Hører ikke Høyre og Fremskrittspartiet hva de sier? Vil de ikke høre hva Kristelig Folkeparti og Venstre sier? Eller har de bare tenkt glatt å overkjøre Kristelig Folkeparti og Venstre i en slik regjeringsdannelse? Dette må det være lov å påpeke, og vi må kunne få et svar. Er svaret at man har tenkt å gå i regjering uten Kristelig Folkeparti og Venstre, eller er svaret at man har tenkt å overkjøre Kristelig Folkeparti og Venstre eller ikke høre på hva de sier og ikke regne dem som selvstendige partier med en egen oppfatning?

Presidenten: Ketil Solvik-Olsen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:03:34]: Det sier litt om hvor lite statsråden har å levere når han bruker fryktelig mye av sin taletid på en hypotetisk problemstilling om hvordan en regjeringsplattform som skal overta etter den rød-grønne regjeringen i 2013, ser ut.

Selvsagt respekterer vi hverandre. Vi skal forhandle. Men akkurat som denne regjeringen av og til fristiller hverandre, så er det faktisk en mulighet. Vi kommer til å respektere Kristelig Folkeparti, og jeg er sikker på at Kristelig Folkeparti og Venstre kommer til å respektere hvor det store flertallet ligger. Jeg er også overbevist om at når en Fremskrittsparti-Høyre-regjering i 2013 fremmer forslag i denne sal om at en skal begynne med en konsekvensutredning, så kommer veldig store deler av det forliket som Solheim påstår er i denne salen, til å støtte det forslaget. Derfor bekymrer det meg ikke på en flekk det som statsråden snakker om, fordi flertallet er av en annen oppfatning enn det som voteringsresultatet vil vise i dag. Det er dét som er poenget. Arbeiderpartiet har i valgkamp etter valgkamp lovet at ting skal skje, og når de har sjansen og makt, lar de det ikke skje allikevel. Da må det et

alternativ på plass for dem som ønsker at ting skal skje riktig.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:04:50]: Jeg synes det har vært en god debatt om forvaltningsplanen. Det har også vært antydninger til debatter om framtidige regjeringssamarbeid, tidligere regjeringssamarbeid og dagens regjeringssamarbeid. Jeg vil bare understreke fra Kristelig Folkepartis side det som var Kristelig Folkepartis klare budskap den dagen regjeringen la fram forvaltningsplanen, at torsken, sjøfuglene og det sårbare naturområdet i Lofoten, Vesterålen og Senja er trygge, og man kan føle seg trygg hvis Kristelig Folkeparti er i regjering etter 2013.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 4864)

Sak nr. 3 [12:05:39]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av spesialundervisningen i grunnskolen (Innst. 390 S (2010–2011), jf. Dokument 3:7 (2010–2011))

Anders Anundsen (FrP) [12:06:14] (komiteens leder og ordfører for saken): La meg først få lov til å takke komiteen for konstruktivt arbeid underveis i saken og takke Riksrevisjonen for en god og viktig rapport.

Utgangspunktet i norsk skole er at hver enkelt elev skal få en likeverdig og inkluderende og tilpasset opplæring. Det er et prinsipp som det kan se ut til at det syndes en del imot. For å oppfylle retten til likeverdig, inkluderende og tilpasset opplæring skal elever med særskilte behov gis rett til spesialundervisning. Riksrevisjonen mener at retten til spesialundervisning i opplæringsloven § 5-1 er den mest sentrale rettighetsbestemmelsen i loven. De som skal innrømmes spesialundervisning, er de elevene som ikke får et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen.

Problemstillingene som er undersøkt av Riksrevisjonen, er i hvilken grad elever med særskilte behov sikres et likeverdig opplæringstilbud, og i hvilken grad Kunnskapsdepartementet legger til rette for at kommunene tilbyr elever med særskilte behov likeverdig opplæring.

Undersøkelsen avdekker at det er betydelige svakheter i etterlevelsen av saksbehandlingsreglene for spesialundervisning og ved tildeling, planlegging og oppfølging av spesialundervisning.

I dag er det om lag 8 pst. av elevene i grunnskolen som får spesialundervisning. Det er store variasjoner mellom kommunene i andel elever med spesialundervisning, og komiteen er bekymret over det faktum at samtlige fylkesmenn som er intervjuet i undersøkelsen, mener at økonomiske hensyn har betydning ved tildeling av spesialundervisning. Det kan bety at elever som objektivt sett har behov for og rett til spesialundervisning, likevel ikke får det av økonomiske årsaker. Komiteen peker på at en kom-

mune ikke kan avslå krav om spesialundervisning med den begrunnelse at det ikke er midler til det.

Det er sannsynlig at prosessen frem til et enkeltvedtak om spesialundervisning er lang og tung for mange. Etter at denne saken ble lagt frem, er jeg blitt kontaktet av ganske mange foreldre som har mange og ulike historier om lang ventetid og en vedvarende kamp for å oppnå rett til spesialundervisning og deretter å beholde omfanget av den etter at vedtak er fattet.

Riksrevisjonen har funnet ut at 70 pst. av PP-tjenestene har ventetid på mer en tre måneder. 25 pst., altså én av fire, har en ventetid på over seks måneder. I tillegg kommer den tiden det tar før en faktisk søker om spesialundervisning, og tiden etter vedtaket før gjennomføring. Komiteen finner det kritikkverdig at saksbehandlingstiden for sakkyn-digvurderingen er for lang, og ber departementet vurdere forslag om lovfesting av maksimal behandlingstid.

Komiteen finner det videre kritikkverdig at det forelig-ger mangler ved veldig mange enkeltvedtak og individuelle opplæringsplaner. Komiteen kritiserer også den manglende rapporteringen på området. Komiteen mener videre at Kunnskapsdepartementet har et ansvar for å sikre at nasjonale føringer følges opp. I den sammenheng viser komiteen til Meld. St. 18 for 2010–2011 hvor dette til en viss grad er fulgt opp, men komiteen går ikke videre inn i de konkrete punktene i den stortingsmeldingen og viser til behandlingen i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen. Innstillingen fra komiteen er for øvrig enstemmig på alle punkt.

Jeg lar det nå falle noen ord på vegne av Fremskrittspartiet. For det første er det en stor utfordring at elever som har rett til spesialundervisning, opplever at det er svært krevende å få denne rettigheten oppfylt, ikke bare fordi det tar lang tid, men også fordi de opplever å bli motarbeidet av skolen og kommunen under prosessen. I tillegg har det visstnok blitt et problem at en rettighet som er blitt gitt, nær sagt blir bestridt i det påfølgende skoleåret fordi det er pålagt budsjettkutt ved skolen. Det betyr altså at elever som har fått rett til spesialundervisning, må gå nye runder for å beholde denne retten. Det er etter min oppfatning alvorlig og et brudd på opplæringslovens bestemmelser om rett til spesialundervisning. Foreldre og elever som opplever dette, må ikke gi seg. De må selvfølgelig benytte både klageadgang og fylkesmann, og gjerne også lokale skoleombud eller legge press på statsråden gjennom egne stortingsrepresentanter, for det er nødvendig å opprettholde et fokus på at en rett som er gitt, faktisk skal beholdes inntil retten bortfaller fordi det ikke lenger er behov for denne. Det er ikke akseptabelt at de elevene med størst behov, er de som prioriteres lavest.

Det andre poenget er at en neppe kan løse alle disse utfordringene bare ved å innføre tidsfrister. Det er behov for mer kompetanse og ikke minst mye raskere innsats. For en del år siden adopterte Norge begrepet «tidlig innsats». Hensikten var at en tidlig skulle avdekke behov for særlig tilpasning, og gi elever bistand til å sikre at de fikk fylt opp kunnskapshull og særskilte behov så raskt som mulig, for deretter å bli tilbakeført til ordinær, tilpasset opplæring så fort som mulig. Dette skal selvfølgelig bare gjelde for de

elevene det er gjennomførbart for. Det er et mangfold av elever som får rett til spesialundervisning, og det er noen som må ha det gjennom hele skolegangen av helsemessige årsaker. Men alle de andre må tilstrebes tilbakeført i ordinær opplæring. Da er retten til rask gjennomføring helt avgjørende for om det kan bli vellykket eller ikke.

Det er svært alvorlig når en opplever at det heller ikke er tilstrekkelig kontroll med utbyttet eleven har av spesialundervisning. En følger altså rett og slett ikke opp om eleven har det utbyttet som en forventer av spesialundervisningen, og en kan undre seg over årsaken til det.

Det må være en selvfølge at det skal foretas kontroll av effekten spesialundervisningen og opplæringen har. Det må settes målkrav og forventninger til faglig gjennomføring for alle elever som får spesialundervisning, og en må undersøke læringsutbyttet underveis. At kommunene er for dårlige til å følge opp dette, er veldig alvorlig, og det går ut over de mulighetene som disse elevene har.

Til slutt må jeg kommentere kort en årelang kamp som dette hus, egentlig samlet, har ført mot reproduksjon av sosiale forskjeller i skolen. Selv om en har rettet en viss innsats for å forhindre at skolen skal produsere forskjeller, ser vi at det fortsatt er den klare hovedregelen. Én av årsakene kan en antakelig finne i at kommunene er for trege til å gi elevene det skoletilbudet de har krav på, for å sikre retten til et likeverdig, inkluderende og tilpasset opplæringsløp. Det er et problem som en må ta ytterligere på alvor i dette hus, helt uavhengig av partifarge.

Marit Nybakk (A) [12:13:31]: La meg først få takke saksordføreren, som også er komitéleder, for et veldig godt stykke arbeid som vanlig.

Så vil jeg si innledningsvis at vi sitter med to dokumenter. Kontroll- og konstitusjonskomiteen har behandlet Dokument 3:7 for 2010–2011, men jeg vil understreke at vi også har hatt til rådighet i store deler av den tiden vi har behandlet Dokument 3:7, også Meld. St. 18, Læring og fellesskap, fra Kunnskapsdepartementet. Og jeg vil vel mene at de viktigste temaene som er tatt opp i Riksrevisjonens dokument, etter hvert er omtalt og behandlet i Meld. St. 18.

Så vidt jeg forstår, men det vil sikkert representanter for kirke-, utdannings- og forskningskomiteen understreke etterpå, er det slik at kirke-, utdannings- og forskningskomiteen har behandlet, og lagt fram i salen i dag, en liten del av Meld. St. 18, mens det som i stor grad berører de temaene som er tatt opp i kontroll- og konstitusjonskomiteen, vel skal behandles til høsten.

Grunnlaget for vår skolepolitikk er prinsippene om fellesskolen, dvs. alles rett til en tilpasset opplæring i et samordnet felles skolesystem basert på nasjonale standarder og jevn fordeling av ressurser, med lokale variasjoner og ivaretagelse av elevenes individuelle og tilpassede behov. Fellesskolen er også en møteplass for barn fra ulike miljøer, etniske grupper og sosiale lag. Dette er helt vesentlig i et stadig mer mangfoldig samfunn – eller for å si tere de aller første setningene i Meld. St. 18, Læring og fellesskap, fra statsråd Halvorsen:

«Det norske utdanningssystemet er felles for alle og

binder oss sammen. Det er forankret i tradisjoner og felles verdier og skal ruste oss for fremtiden.»

Tilpasset opplæring er de tiltak skolen setter inn for å sikre at elevene får best mulig utbytte av opplæringen. Tilpasset opplæring handler om å skape god balanse mellom evnene og forutsetningene til den enkelte elev og fellesskapet.

Så er det slik at elever som ikke har – eller ikke kan få – tilfredsstillende utbytte av opplæringen, som også saksordføreren understreket, har rett til spesialundervisning etter opplæringsloven § 5-1. I inneværende skoleår har nærmere 5 000 elever enkeltvedtak om spesialundervisning. Det er en del unger, det. Det er 8,4 pst. av alle elever.

Før kommunene fatter vedtak, skal det foreligge en sakkyndig vurdering av elevenes særskilte behov. Det skal gjøres av den lokale PP-tjenesten. Utdanningsdirektoratet mener at saksbehandlingstid over tre måneder er for lang tid. Dette sier en samlet komité seg enig i. Departementet deler også det synspunktet i sine merknader til Riksrevisjonens rapport. Det kommer for så vidt også klart fram i Meld. St. 18 at regjeringen vil sette i verk tiltak mot lang saksbehandlingstid. Komiteen ber for øvrig i merknadene departementet vurdere lovfesting av maksimal behandlingstid.

La meg så understreke at det heller ikke i dag er fritt fram for kommunene til å bruke så lang tid de vil. Loven gir elever rett til spesialundervisning, noe som må etableres i løpet av rimelig tid. Det må naturligvis også få konsekvenser for saksbehandlingen.

Dette er altså en rett som er gitt elevene, og jeg vil understreke det som saksordføreren sa, at de som har fått denne retten, må naturligvis få den hjelpen de trenger. Det må ikke være slik at de sakker akterut, og det må ikke være slik at de faller ut igjen, slik at foreldrene må streve på nytt for å komme inn i et vanskelig system. Det skyldes ikke minst at det er veldig viktig at de samme elever etter at de har vært i spesialundervisning en stund, blir integrert i den ordinære, tilpassede undervisningen. Det vil jeg understreke så sterkt jeg kan.

En god del av de svakheter som Riksrevisjonens rapport peker på, er tatt opp i Meld. St. 18. Og som jeg sa innledningsvis, vil størsteparten av den meldingen bli behandlet av fagkomiteen til høsten. I meldingen foreslås det en rekke tiltak for å styrke tiltakskjeden. Kunnskapsdepartementet vil også iverksette programmet Vi sprenger grenser, et tiltak for å øke forventningene, bevisstheten og kompetansen om læring og utvikling til elever med større sammensatte lærevansker og utviklingshemninger.

Som jeg sa, siden meldingen og dokumentet kom nesten samtidig, vil de viktigste temaene knyttet til dokumenter fra Riksrevisjonen bli behandlet av fagkomiteen. Det er kirke-, utdannings- og forskningskomiteen som må foreslå de konkrete tiltakene og legge fram konkrete forslag. Det er ikke kontroll- og konstitusjonskomiteens ansvar eller oppgave.

Helt til slutt: Målet må fortsatt være at flest mulig elever skal tilbys undervisning innenfor den ordinære, tilpassede opplæringen. Å møte alle elever med respekt innebærer

å legge til rette for at alle elever opplever skolehverdagen som meningsfull. Det vil si at opplæringen skal være tilpasset den enkelte elev. Meld. St. 18 er et viktig dokument i så måte og en god oppfølging av Riksrevisjonens dokument.

Elisabeth Aspaker (H) [12:20:06]: Saksordføreren har på en god måte redegjort for sakens innhold. Det er vel ingen tvil om at Riksrevisjonen har påpekt – og har – ganske mange kritiske merknader til hvordan spesialundervisningen fungerer i dag, eller rettere sagt ikke fungerer.

Tatt i betraktning de over 50 000 elevene dette angår hver dag, og de store midlene, anslagsvis 6–8 mrd. kr, som bevilges til dette formålet, må det være rett å si at Riksrevisjonens gjennomgang er nyttig og viktig, og at den har vært helt nødvendig.

Det er et stort tankekors at skolen i så stor grad bidrar til å reprodusere sosiale forskjeller. Det har lenge vært et viktig politisk mål å sikre skolen muligheter til å utjevne sosiale forskjeller, slik at elevenes bakgrunn, historie og ballast ikke skal være avgjørende for den muligheten de skal ha til å strekke seg og til å kunne oppnå maksimalt utbytte av den opplæringen de tilbys. Retten til individuell opplæring og spesialundervisning er derfor avgjørende viktig for å sikre at barn får så like muligheter som overhodet mulig i livet sitt.

Riksrevisjonens påpekninger viser at vi dessverre ikke har lyktes i tilrettelegging av spesialundervisningen i den grad vi burde. Flere har vært inne på at om lag 8 pst. av elevene i grunnskolen får spesialundervisning. Riksrevisjonen har jo på nytt dokumentert det vi vet, at omfanget av spesialundervisning varierer på en uforklarlig måte mellom kommuner, og at det tydeligvis er svært ulik praksis, til tross for at elevene i utgangspunktet er utstyrt med de samme rettigheter. Det er en utfordring at kommunene tolker, forstår eller anvender loven så forskjellig.

Riksrevisjonen viser også at ulikhetene bare har økt i de senere årene. Dette er forhold som er alvorlig og betenkelig, og som Høyre derfor mener departementet må gå nærmere inn i.

Opplæringsloven er klar på at en kommune ikke kan avslå krav på spesialundervisning ut fra en økonomisk begrunnelse. Dette er en rettighet eleven har uavhengig av kommunens budsjett. Fylkesmennene har likevel påpekt, når de har vært intervjuet av og i dialog med Riksrevisjonen, at de mener å se at økonomiske hensyn har betydning for hvordan tildelingen av spesialundervisningen er. Dette har en samlet kontroll- og konstitusjonskomité påpekt som svært bekymringsfullt, for det betyr at lovens intensjon og den rettigheten elevene har, faktisk ikke er oppfylt.

Riksrevisjonens undersøkelse har også avdekket at saksbehandlingsfristene er urovekkende lange og må sies å være langt utover det som kan karakteriseres som forsvarlig. Når det før vedtak om spesialundervisning skal foreligge en sakkyndig vurdering i regi av PP-tjenesten, og når behandlingstiden for 70 pst. av sakene er mer enn tre måneder og for 25 pst. er mer enn seks måneder, betyr det at mange unger må vente altfor lenge på svært viktig

hjelp. Det kan bety at de sitter dag etter dag i klasserommet og ikke har det utbyttet av opplæringen som de skulle hatt. Kontroll- og konstitusjonskomiteen har merket seg, og sagt seg enig i det, at Utdanningsdirektoratet sier at en saksbehandlingstid på over tre måneder er for lang. Så her er det et stort forbedringspotensial over hele linjen, og her må det gjøres noe.

Så problematisk har komiteen ansett saksbehandlingstiden for å være at man faktisk i samlet flokk har bedt departementet gå inn og vurdere om man bør lovfeste en maksimal saksbehandlingstid. Det må vel kunne karakteriseres som et slags ris bak speilet i så måte.

Det kan være grunn til å spørre om kommunenes internkontrollsystem virker på spesialundervisningsområdet når svikten i etterlevelse av opplæringslovens bestemmelse om spesialundervisning er så åpenbar. Da må man nesten kunne konstatere at på dette området føres det knapt nok internkontroll i kommunene. Og det er paradoksalt at det må en riksrevisjonsundersøkelse til for å henge bjella på katta og løfte fram denne problemstillingen på den måten det nå er gjort.

Komiteen har også merket seg at det i Riksrevisjonens undersøkelse stilles spørsmål ved om Kunnskapsdepartementet i tilstrekkelig grad har ivarettatt sitt overordnede ansvar for at bruk og videreutvikling av virkemidler bidrar til at elever med spesielle behov gis et likeverdig grunnskoletilbud. Her er det altså grunn til å spørre om ansvaret på flere nivå er ivarettatt på en god nok måte. Jeg vil vise til representanten Nybakk, som har helt rett i at dette problemkomplekset vil Stortinget komme tilbake til i sin fulle bredde til høsten når vi skal behandle de øvrige delene av Meld. St. 18 for 2010–2011, Læring og fellesskap.

Men jeg har lyst til å utfordre statsråden i dag, all den tid det faktisk er en samlet kontroll- og konstitusjonskomité som har stilt seg bak merknaden om å be regjeringen om å vurdere en lovfesting av saksbehandlingstiden, og faktisk be henne om å kommentere hvordan hun tenker seg at departementet og regjeringen kan følge opp den henstillingen fra Stortinget. Her er det åpenbart en lang vei å gå, og det må antakelig kraftigere lut til enn det vi rår over i dag av virkemidler, for å sikre oss at denne viktige retten til norske elever faktisk kan innfris.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hallgeir H. Langeland (SV) [12:26:54]: Det var berre den uroa som Høgre har for at skulen reproduserer sosiale forskjellar, eg gjerne ville utfordra Aspaker på. Om det var ei reell uro, ville vel Høgre ha jobba for at det blei mindre forskjellar i samfunnet og i skulen? Og då ville ein ikkje ha fremma privatskuleløysingar, som ville føra til at det verkeleg blei store forskjellar i tilboda og dermed reproduksjon av dei sosiale forskjellane. Så eg lurar litt på korleis dette heng i hop – om ein no er blitt einige med dei raud-grøne om at me skal ha ein sterkare offentleg skule, om ein har gått vekk frå dei privatskuleløysingane som verkeleg får fart i forskjellane i Noreg.

Elisabeth Aspaker (H) [12:27:46]: Det var en interessant replikk fra representanten Langeland. Faktum er jo at 97 pst. av norske elever går i den offentlige grunnskolen. Det er også et faktum, hvis en ser på tilfredshetsundersøkelser osv., at private skoler ikke ligger noe tilbake for den offentlige skolen når det gjelder hva slags type oppfølging, opplæring og resultater elevene har av sitt tilbud. Det er kanskje snarere sånn i en del tilfeller at de private skolene og elevene der gjør det bedre enn de i den offentlige skolen. Så jeg tenker at retten til å ha et privatskoletilbud fortsatt skal være der, men vi må konsentrere oss over hele linjen – og i særdeleshet i forhold til den offentlige skolen der 97 pst. av elevene går – for å oppfylle de rettighetene som elevene har, og for å gi dem et tilstrekkelig og godt opplæringstilbud.

Hallgeir H. Langeland (SV) [12:28:40]: Ingen nye tonar altså.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Trine Skei Grande (V) [12:29:00]: Jeg har egentlig lyst til å begynne der replikkordskiftet sluttet.

Representanten Langeland burde tatt seg en liten rundtur på noen av de private skolene, som han sier skaper forskjeller. Her i Oslo er veldig mange av de private skolene skoler med høy andel av elever som trenger spesialundervisning, nettopp fordi foreldrene har blitt frustrert over det tilbudet de har fått i den offentlige skolen. Så konflikter mellom foreldre og den offentlige skolen om tilrettelegging av spesialundervisning er faktisk veldig ofte – i hvert fall det jeg kjenner til her i Oslo – en grunn til at foreldre velger en annen skole. Da kommer vi tilbake til foreldres rett til å velge noe annet enn det offentlige, som er den grunnleggende menneskerettigheten som er Venstres utgangspunkt for friskolepolitikken. Det er også et lite varsku om at spesialundervisningen ikke alltid fungerer godt i den offentlige skolen. Det er et varsku om måten vi organiserer den på.

Den katolske St. Sunniva skole har jo vært en av de største muslimske skolene i Oslo i perioder, fordi den er veldig god når det gjelder tospråklighet. Det er en skole som er opprettet for italienere som innvandret til Norge rett etter århundreskiftet. Skolen ble veldig god på det å undervise elever som har norsk som andrespråk – så god at veldig mange foreldre som innvandret til Norge, også med annen språkbakgrunn enn italiensk, valgte skolen fordi den var god på akkurat det. Spesialundervisning er en god innfallsport til diskusjonen om friskoler fordi så mange velger det for elever som har spesielle behov.

Spesialundervisning er jo et felt der vi må strekke oss for å lykkes. Jeg mener at det er mange problemer ved måten vi organiserer det på i dag. Det er ekstremt byråkratisk. Vi har en byråkratisk prosess som for det første bruker fagfolk på papir, og for det andre bare fokuserer på det negative hos elevene. En lærer som ønsker mest mulig ressurser til sin elev – og som virkelig skjønner at eleven trenger hjelp – må vise at eleven trenger mye hjelp, og da må det argumenteres med alt som går galt. Det er

en grunnleggende destruktiv tone å bruke overfor elevene, mener jeg.

Det andre er at det tar lang tid.

Det tredje er at for noen foreldre er det en kamp for en diagnose, men for andre foreldre er det en kamp mot en diagnose. Det å tro at det ene eller det andre løser dette, er ikke riktig. Jeg tror at vi ikke skal ha et så sterkt fokus på diagnoser som vi har hatt i spesialundervisninga fram til nå, for av og til har det forkludret hjelpen like mye som det har hjulpet.

Det siste er kompetanse. Venstre har en kampanje nå, der vi i løpet av noen uker skal besøke 700 skoler – og vi er snart i mål. Vi skal ha oppsummering til helga. Det som lærere ofte sier til oss når vi reiser rundt, er at de blir satt til spesialundervisningsoppgaver som de føler de ikke er kompetente til. De er gode lærere i sine fag, men de blir f.eks. tildelt autistiske elever eller elever med andre typer funksjonshemninger som de ikke føler seg kompetente til å jobbe med. Det hjelper ikke hvor god norsklærer du er hvis du ikke vet hva autisme er. Det kompetansegapet er kanskje den aller, aller største utfordringa vi står overfor i spesialundervisninga.

Mange opplever spesialundervisning som stigmatiserende. Jeg har snakket med mange som jeg – f.eks. i min klasse – ikke husket fikk spesialundervisning, men bildet av at man sjøl ikke var god i matte, var noe man hadde med seg gjennom hele utdanninga, på grunn av det året man fikk litt ekstra hjelp.

Da jeg var skolebyråd i Oslo, krevde utdanningsminister Trond Giske at all undervisning av alle minoritetsspråklige elever skulle defineres som spesialundervisning ved enkeltvedtak. Jeg er veldig glad for at vi klarte å stoppe det. Det er med på å stigmatisere og gjøre ting vanskelig, der det ikke er noe grunnlag for det. Det at en unge kan et språk ekstra, er neppe det som skal til for å defineres som grunnlag for spesialundervisning.

Det vi diskuterer her i dag, er jo en riksrevisjonsrapport som er ganske dramatisk, både når det gjelder saksbehandlingsbrudd, og de andre tingene som man påpeker.

Så sa Elisabeth Aspaker at kommunene har dårlig internkontroll. Nei, det er ikke sånn jeg oppfatter det. Når jeg snakker med Venstres kommunestyrerepresentanter, er dette ett av de tallene som de først har på tungen, og som de gjerne vil gjøre noe med. De vet alle sammen om fristbruddene innenfor egen kommune – og kjemper som bare det for å gjøre noe med det. Dette tror jeg er noe som kommunepolitikerne har høyt oppe på dagsordenen, men det er vanskelig å finne de gode løsningene innenfor dagens system.

Venstre har også stilt seg bak dette. Hvis vi skal opprettholde alt i dagens system, må vi nok også ha en tidsfrist, sjøl om jeg ikke tror at det løser problemet. Flere frister og mer byråkrati gjør nok ikke det. Men jeg tror at vi må se på hele måten vi organiserer dette på, og så differensiere mellom dem som trenger litt hjelp, og dem som har et alvorlig handikap – og som trenger en spesialorganisert skolehverdag basert på det. Det er to forskjellige hensyn som her skal tas.

Vi kommer til å oppsummere hva vår besøksrunde til 700 skoler har ført til, til helga. Da skal vi også ha noen gode svar når vi skal behandle meldinga til høsten.

Statsråd Kristin Halvorsen [12:35:20]: Jeg har tenkt å holde innlegget mitt litt tett opptil det som er komiteens behandling av Riksrevisjonens rapport, men jeg kan ikke la være å kommentere litt med tanke på den generelle debatten om spesialundervisning. Jeg synes det er betryggende at også kontroll- og konstitusjonskomiteen i Stortinget er opptatt av disse spørsmålene og viser god innsikt i saken, når den er til behandling.

Dette er et stort og viktig og vesentlig tema for veldig mange kommunestyrerepresentanter og alle som jobber i norsk grunnskole. Men det er ikke sånn at utgangspunktet for debatten er at jo mer spesialundervisning jo bedre er tilbudet. Det er oppsiktsvekkende store forskjeller mellom skoler og mellom kommuner når det gjelder spesialundervisning, og det henger sammen med om man lykkes i tilpasset opplæring på et tidlig tidspunkt.

Det som er et tema for denne stortingsmeldingen som skal behandles til høsten, og som regjeringen akkurat har lagt fram, er at vi ser at i Norge får de yngste barna minst spesialundervisning, og de eldste barna får mest. Vi vet hvor avgjørende viktig det er med tidlig innsats for å komme på rett spor igjen i en læringsprosess, og en viktig bakgrunn for denne stortingsmeldingen er ønsket om å kunne snu på dette. Et sentralt forslaget er at kommunene og skolene skal – med en gang man ser at det er et barn som har noen spesielle utfordringer – sette i gang med de tiltakene man selv har oversikt over, mens PP-tjenesten jobber med å utrede hva som eventuelt kan være grunnlag for et vedtak om spesialundervisning.

Til denne debatten om privatskoler eller ikke: Ja, det er riktig at omfanget av privatskoler i Norge er lite. Det er rød-grønn politikk. Det er fordi vi avblåste friskoleloven og har konsentrert muligheten for å opprette privatskoler til religiøse eller pedagogiske alternativer. Hvis friskoleloven var blitt gjennomført, hvor alle kunne sette i gang og ha krav på statlig støtte, hadde det vært et helt annet omfang av privatskoler. Hovedutfordringen i et fordelingsperspektiv – og mønsteret i de landene som har store innslag av privatskoler – er at det er ressurssterke foreldre som velger privatskole. Man får en todeling, og dermed større forskjeller i utdanningssystemet.

Nå kan det være ulike grunner til at en del foreldre som har barn med behov for spesialundervisning, søker seg i retning av ulike privatskoler i Norge. Misnøye med tilbudet og at man foretrekker f.eks. Steiner-pedagogikk framfor den pedagogikken som er rådende i grunnskolen, hører jeg ofte som argumenter for det.

Jeg er veldig godt fornøyd med at Stortinget entydig mener at hensynet til de mest sårbare barna i norsk skole skal veie tungt. Det er ikke sånn at kommuneøkonomien skal kunne trumfe det barn har behov for i denne sammenhengen. Jeg er også fornøyd med at kontroll- og konstitusjonskomiteen er så tydelig på at man kommer til å vokte de innvendningene som er kommet fra Riksrevisjonen i dette arbeidet. Jeg tar med meg det som en viktig

drahjelp i forhold til hvordan vi skal jobbe videre med dette.

Spesialundervisning er en sentral elevrettighet for de barna, de elevene, som har behov for det. Det er sånn, som flere har vært inne på, at på dette området står vi overfor vesentlige pedagogiske, praktiske og administrative utfordringer. Det er nettopp derfor regjeringen Stoltenberg II i 2007 nedsatte det såkalte Midtlyng-utvalget, som fikk som mandat å gå veldig nøye igjennom det som var situasjonen: hvilken plass spesialundervisningen har i norsk skole, og hva man bør gjøre med de utfordringene man står overfor.

Det er på bakgrunn av denne NOU-en, som ble levert i 2009, at vi nå nylig har lagt fram en melding for Stortinget, der situasjonen gjennomgås og tiltak foreslås. Vi kommer straks tilbake til et kapittel i denne meldingen i dag. Men hovedgrepene, og hovedinnfallsvinkelen til alt dette, handler om et sterkt ønske om å omorganisere Statped sånn at tjenestene fra Statped kommer tettere på kommunene, og at tjenestene fra PP-tjenesten kommer tettere på skolene, dvs. at den kompetansen man sitter på, skal flyttes nærmere skolene og barna som har utfordringer på dette området.

Riksrevisjonens undersøkelse av spesialundervisningen i grunnskolen, som nå er til behandling, har et faktagrunnlag knyttet til oppfølging av saksbehandlingskravene for spesialundervisning i kommunesektoren, som på mange måter gir et rimelig dekkende bilde av det som er situasjonen. Det bygger i stor grad opp under Midtlyng-utvalgets så vel som departementets eget kunnskapsgrunnlag – ikke minst resultatene fra gjennomførte nasjonale tilsyn som departementet har tatt initiativet til. Resultatene fra de nasjonale tilsynene har vært omtalt bl.a. i de årlige budsjettproposisjonene fra regjeringen til Stortinget. Det er imidlertid nyanser i faktagrunnlaget som jeg har lyst til å nevne.

Når det gjelder saksbehandlingstiden i PP-tjenesten, gjennomførte Nordlandsforskning på bakgrunn av et oppdrag de fikk fra Utdanningsdirektoratet en undersøkelse om dette i 2009. Den gir et annet og bedre inntrykk av saksbehandlingstiden i kommunene enn det Riksrevisjonens undersøkelse viser. Departementet har opplyst dette til Riksrevisjonen, og det er grunn for oss til å gå nærmere inn i hva som er årsaken til at vi får ulike svar på spørsmål, selv om spørsmålene er like. Uansett er likevel saksbehandlingstiden og andre forhold som bl.a. undersøkelsen til Riksrevisjonen avdekker, viktige sider ved rettsikkerheten, noe som nødvendigvis gjør videre oppfølging fra departementet. Jeg vil sørge for at Stortinget blir orientert på egnet måte om oppfølgingen.

Jeg har merket meg at komiteen mener departementet bør vurdere forslag om lovfesting av maksimal saksbehandlingstid. I Meld. St. 18 for 2010–2011 blir det etter en samlet vurdering konkludert med at vi ikke foreslår dette nå. Det handler om at det er vanskelig å sette absolutte frister som ikke er avhengige av nærmere vurdering i den enkelte sak. Kvaliteten på de vedtakene som skal gjøres, er altså også avgjørende viktig i forhold til det videre forløpet.

Men det betyr ikke at det er fritt fram for å gjøre hva man vil. Det betyr at forvaltningsloven gjelder også på dette området. Jeg er rimelig sikker på at vi kommer tilbake til den problemstillingen også når vi skal behandle meldingen i Stortinget. Men jeg er enig med representanten Aspaker, som sier at de formuleringene som står i merknadene fra en samlet komité, må fungere overfor oss og overfor kommunene som et ris bak speilet når det gjelder at Stortinget har ambisjoner om at barn skal få vedtak som er operative, og som gjør at de får den hjelpen de trenger, innenfor det som er en tremånedersfrist. Så jeg er helt sikker på at det kommer til å fungere sånn som jeg regner med at kontroll- og konstitusjonskomiteen har ment at det burde fungere.

Jeg ser for øvrig av kontroll- og konstitusjonskomiteens innstilling at det er bred enighet om at det er grunn til å tro at de foreslåtte tiltakene i Meld. St. 18, Læring og fellesskap, samlet sett vil føre til et bedre tilbud for dem som trenger spesialundervisning. I meldingen foreslår vi en rekke tiltak som vil styrke tiltakskjeden: omorganisering av det statlige spesialpedagogiske støttesystemet, som jeg har vært innom, utvidelse av etter- og videreutdanning for lærere, styrking av skolens vurderingspraksis, digitalt veiledningsmaterieell med maler, rutinebeskrivelser og eksempler, foreldreplakat med oversikt over rettigheter og muligheter for brukermedvirkning, og klargjøring av hva som er tillatt assistentbruk.

Siden vi altså har flere muligheter til å komme tilbake til innholdet i selve meldingen, nøyer jeg meg i denne omgang med å si at jeg er glad for at det er så bred enighet om disse spørsmålene i Stortinget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 4864)

Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 4 og 5 behandles under ett.

– Det anses vedtatt.

Sak nr. 4 [12:45:02]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om Læring og fellesskap – Tidlig innsats og gode læringsmiljøer for barn, unge og voksne med særlige behov (Innst. 405 S (2010–2011), jf. Meld. St. 18 (2010–2011), kapittel 6)

Sak nr. 5 [12:45:25]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Tord Lien, Elisabeth Aspaker, Dagrun Eriksen og Trine Skei Grande om å fryse prosessen med nedleggelse av statlige grunnskoler for hørselshemmede (Innst. 395 S (2010–2011), jf. Dokument 8:122 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og

forskningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Hadia Tajik (A) [12:46:35] (ordfører for sakene nr. 4 og 5): Jeg vil gjerne takke komiteen for konstruktivt samarbeid om innstillingen til kapittel 6 i Meld. St. 18 om læring og fellesskap og innstillingen til Dokument 8:122 S.

Vi har valgt å ta for oss kapittel 6 i meldingen før de øvrige kapitlene, fordi det angår organiseringen av det statlige støtteapparatet, og det har betydning allerede fra høsten av. Vi ser fram til å ta for oss resten av stortingsmeldingen i høstsesjonen.

Heldigvis har vi kommet langt siden loven om «Abnorme børns undervisning» av 1881 og utskillingsparagrafen i folkeskolelovene fra 1889. Disse lovene satte barn med funksjonshemninger og barn med særskilt tilretteleggingsbehov på utsiden av den såkalte normalskolen.

På den tiden var den gjengse oppfatningen at de såkalte abnorme barna ikke hørte hjemme i normalskolen, både av hensyn til skolen, som man mente ikke burde ta seg av andre enn såkalt normale barn, og av hensyn til barna, som man mente ikke ville få noe ut av å være der. Man skilte videre mellom de dannelsesdyktige abnorme barna, som fikk undervisning, og de ikke-dannelsesdyktige abnorme barna, som fikk pleie og omsorg.

I dag er det et mål å ha en skole som er felles og inkluderende, og at opplæringen og undervisningen er likeverdige for alle barn, uansett utgangspunkt, og at barn, så langt det lar seg gjøre, får hjelp der de er. Saken vi behandler i dag, som bl.a. handler om organiseringen av Statped, har en viktig rolle i det arbeidet. I den forbindelse er det viktig at kommuner og fylkeskommuner, skoler og elever får likeverdig tilgang til nødvendig støtte fra Statped, og den støtten må holde høy kvalitet.

Hele komiteen ser behovet for en omorganisering av Statped. Statped skal bli en tydeligere og mer tilgjengelig tjenesteyter. De skal ha den nødvendige spisskompetansen og bidra til kunnskaps- og kompetansespredning, og de skal samarbeide med universitets- og høyskolesektoren om ivaretagelse og utvikling av ny kunnskap.

Dette er mål som komiteen er enig om. Spørsmålet er hvordan målene best kan nås.

Flertallet i komiteen, bestående av regjeringspartiene, viser til at Statped skal organiseres i fire regioner: Nord, Vest, Midt og Sørøst. Opposisjonspartiene er bekymret for størrelsen på region Sørøst. Dette er også en problemstilling som er drøftet i meldingen.

Det er gjort en grundig helhetsvurdering av denne organiseringen. Behovet for spisskompetanse og bredde, fordelene ved å ha samme inndeling som helseforetakene, og

det å ha et godt grunnlag for samarbeid med UH-sektoren er noe av det som er vektlagt.

For øvrig vil det også være et avdelingskontor i Kristiansand, og det vil bli lagt til rette for fagmiljøer i Holmestrand og Gjøvik.

Det er viktig for komiteen at fagkompetansemiljøer med høy spesialisering blir ivaretatt. Det er litt ulike meninger i komiteen om hvordan dette best kan bli gjort. Noen fagmiljøer er så små at ansvaret for disse vil bli lagt til et regionsenter som vil ha landsdekkende oppgaver på disse områdene.

Så har det vært en pågående diskusjon om tilbudet til hørselshemmede elever, og det er også framlagt et representantforslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti om dette, som blir debattert samtidig. Bakgrunnen er at det er en svært liten og synkende andel hørselshemmede elever i Norge ved de statlige grunnskolene for hørselshemmede elever. Vi er opptatt av at disse skal få et godt tilbud.

I meldingen blir det foreslått å avvikle de statlige tilbudene i Holmestrand, Oslo og Bergen, mens skolen i Trondheim vil bli opprettholdt for å sikre tegnspråkkompetanse, utvikling av læremidler for hørselshemmede og ansvaret for norsk tegnbok.

Alle medlemmene i komiteen har fått flere henvendelser fra foreldre ved Hunstad skole og representanter for de ansatte, som har delt sine bekymringer. Det er tilbakemeldinger som vi tar på alvor.

Kunnskapsdepartementet har vært i dialog med Bergen kommune og fått på plass en avtale om etablering av et kommunalt hørselstilbud, slik at elevene som har hatt tilhørighet ved Hunstad skole, vil få et godt tilbud når Hunstad blir lagt ned. Framover skal kompetansen på hørselsområdet bygges opp i alle Statped-regioner.

Avslutningsvis vil jeg si at slike omorganiseringer selvsagt alltid må bli fulgt tett over tid for å sikre at man når de ønskede resultater. Jeg legger til grunn at det selvsagt også vil være tilfelle fra departementets side innenfor alle de områder som kapittel 6 angår. Hensynet til elevens læring er det som skal være i sentrum. Også disse elevene har mange muligheter, ikke bare begrensninger.

Tord Lien (FrP) [12:51:46]: Jeg finner vel egentlig grunn til også å takke presidentskapet for at vi faktisk fikk anledning til å behandle denne saken, som ifølge regjeringen hastet litt, og samtidig bruke mer tid på de store, viktige utfordringene når det gjelder spesialundervisning.

Senest i dag la Utdanningsdirektoratet fram Utdanningsspeilet 2011. Trenden er ikke snudd, snarere tvert imot. Vi brukte forrige skoleår 17 pst. av alle midlene i grunnskolen på spesialundervisning. På 8.–10. trinn var det 20,4 pst. En av fem kroner vi bruker i grunnskolen eller ungdomsskolen, bruker vi altså på spesialundervisning. Nå skal vi diskutere hvordan vi kan snu denne trenden når vi behandler resten av saken, men det illustrerer at det vi diskuterer nå, omorganiseringen av Statpeds tjenester, er viktig for mange elever og for ressursbruken.

Siden Utdanningsspeilet kom i dag, synes jeg at vi gjerne kan knytte en kommentar til ett punkt der, nemlig at

bare 25 pst. av elevene får omfordelt tid innenfor timetallet. Det tror jeg er en av de tingene vi må se nærmere på til høsten.

Når det gjelder omorganiseringen av Statped, er det slik at det er bred enighet i denne salen om at oppfølging av kommunene krever tung kompetanse – tyngre kompetanse i dag enn før – bl.a. fordi vi har ambisjoner om å nå alle barna. Derfor er vi også enige om at omorganiseringen av Statped i all hovedsak er ønskelig. Jeg synes det er litt trist at man ikke har kunnet komme til full enighet om dette. Det er to forhold opposisjonen, og Fremskrittspartiet, reagerer spesielt på. Det ene var saksordføreren inne på, Hunstad skole. Man sier at nå er det ivaretatt. Jeg er ikke enig i at det er ivaretatt i dag. Når man vet at dette er en gruppe elever som allerede har noen utfordringer, hvorfor har regjeringen valgt først å konkludere med at skolen skal nedlegges, for deretter å gå i dialog med Bergen kommune? Hadde det ikke vært en mer fornuftig rekkefølge, skapt mer trygghet for disse elevene, om man hadde gjort dette i motsatt rekkefølge og startet med dialogen med Bergen kommune, startet med å sørge for at tilbudet ble etablert? Jeg er heller ikke trygg på at den løsningen regjeringen har valgt, er god nok. Jeg mener at dette er noe staten fortsatt burde hatt ansvaret for. Men slik ble det ikke. Jeg håper iallfall at statsråden er villig til å ta kritikk på den prosessen som har vært.

Så til et annet forhold: Da man gjennomførte helsereformen, konkluderte man etter hvert med at Helse Øst og Helse Sør skulle slås sammen. Det trodde jeg for så vidt at alle politiske partier i dag innså var en tabbe. Men nå velger man altså å gjøre det samme med «Statped Størst» – det man etablerer i dag. Den er altså betydelig mye større enn de andre Statped-regionene. Det ser jeg ikke behovet for. Jeg tror at det på den ene siden er viktig å kraftsamle kompetanse, men samtidig er det viktig at det ikke blir for stor avstand fra den enkelte kommune. Det tror jeg blir vanskelig å oppnå med den Statped-regionen som jeg kaller Statped Størst, som skal omfatte hele østlandsområdet og hele sørlandsområdet.

Så en liten bekymring til, som kanskje ikke trenger å være noen bekymring. Kanskje kan vi få avklart dette i dag. For noen grupper er kompetansemiljøene så små at det ikke er snakk om noen regionalisering. Man frykter derimot oppsplitting. Dette gjelder både diagnosene ved ervervet hjerneskade og dette med blinde og svaksynte. Jeg håper statsråden kan berolige dem som er bekymret for at disse miljøene skal bli splittet opp, ved å avklare i dag om man fra regjeringens side kommer til å legge til rette for at disse viktige fagmiljøene kan holdes samlet.

Så vil jeg fremme de forslagene Fremskrittspartiet er medforlagsstiller til.

Presidenten: Representanten Tord Lien har tatt opp de forslagene han refererte til.

Elisabeth Aspaker (H) [12:57:27]: Stortingsmeldingen om spesialundervisning er en svært viktig melding, fordi den angår over 50 000 elever i grunnskolen i tillegg

til et stort antall yngre og eldre mennesker med ulik grad av spesialpedagogiske hjelpebehov.

Jeg vil takke saksordføreren for samarbeidet og for en god redegjørelse for den delinnstillingen som vi i dag har til behandling.

Målet om et likeverdig opplæringstilbud pålegger samfunnet en stor forpliktelse til å sørge for at elever med ulike former for spesialpedagogiske hjelpebehov, kan sikres kvalifisert hjelp.

Kapittel 6 omhandler i første rekke innhold og organisering av det statlige spesialpedagogiske støttesystemet Statped, som Høyre vil karakterisere som den kompetansemessige ryggraden for norsk spesialundervisning. Det betyr ikke at Statped alene kan gjøre jobben i forhold til alle som trenger spesialpedagogisk oppfølging i det daglige, men det er her PP-tjenesten i kommunene skal henvende seg når deres kompetanse kommer til kort.

Høyre vil sterkt understreke sammenhengen mellom kvalitativ god spesialundervisning og kompetansebygging i alle ledd – hos Statped, hos PP-tjenesten og hos læreren på den enkelte skole. Dette er en forutsetning for å kunne gi kvalifisert hjelp til de mange som har rett til, og trenger, slik oppfølging for å kunne få best mulig utbytte av opplæringen.

Mange og sammensatte hjelpebehov stiller krav til betydelig spisskompetanse i det statlige spesialpedagogiske støtteapparatet. Dette er et ansvar departementet må ta på særlig alvor, fordi det handler om Statpeds evne til å yte riktig og nødvendig støtte til PP-tjenesten og til oppfølging av enkeltbrukere. Samtidig er det av stor betydning at det legges til rette for en opprusting av PP-tjenesten. Høyre mener det er en grunnforutsetning for å få til en arbeidsdeling der PP-tjenesten settes i stand til å være skolenær og ivareta de mest vanlige typer lærevansker.

Det er i hovedsak bred enighet om den foreslåtte strukturen om regionalisering av Statped. Høyre støtter også satsingen på flerfaglighet, fordi dette betyr at mennesker med sammensatte hjelpebehov i større grad kan få den hjelpen de trenger ved å henvende seg ett sted.

På to punkter skiller likevel opposisjonen og regjeringspartiene lag. Det gjelder for det første antall Statped-regioner, der regjeringspartiene følger regjeringens forslag om å regionalisere Statped etter modell av de fire regionale helseforetakene.

Høyre er opptatt av å sikre kommunene på Sør- og Østlandet best mulig tilgang til Statped regionalt og mener derfor det er riktig å splitte den foreslåtte Statped-regionen Sørøst i to regioner: Statped Sør og Statped Øst. Sørlandet har i dag et etablert Statped-miljø i Kristiansand som det kan bygges videre på for å sikre den flerfagligheten som regionaliseringen legger opp til.

Et annet uenighetstema i saken er nedleggelse av de statlige grunnskolene for hørselshemmede. Få saker har skapt et så stort engasjement som regjeringens forslag om å nedlegge de statlige grunnskolene for døve. Høyre har stor forståelse for den bekymring som hørselshemmedes og døves organisasjoner og mange foreldre har, for at døve barn skal få et dårligere tilbud i fremtiden.

Høyre støtter tanken om at kommuner som ønsker det,

og som har forutsetninger for det, skal legge til rette for at døve barn får opplæring i hjemkommunen eller i samarbeid med nabokommuner. Høyre er også fornøyd med den foreliggende intensjonsavtalen mellom staten og Bergen kommune, men vil påpeke at kvaliteten på det kommunale skoletilbudet i stor grad hviler på den kompetansen som ligger hos Statped Vest.

Det er et faktum at tilgangen på spesialpedagogisk kompetanse er en knapphetsfaktor i Norge, og Høyre står derfor sammen med de øvrige opposisjonspartiene om et forslag der man «ber regjeringen inntil videre unngå nedleggelse av statlige grunnskoler på hørselsfeltet for å kunne sikre og opprettholde et kvalitativt godt opplærings-tilbud til barn og unge, uavhengig av bosted».

Høyre er opptatt av at vi ikke må kaste barnet ut med barnevannet. Vi kan ikke tillate oss i dag å legge ned statlige grunnskoler for døve når vi ikke vet om barnas hjemkommuner vil være i stand til å gi et minst like godt tilbud som de statlige grunskolene er i stand til å gi. I dag er ikke det sannsynliggjort at det skal kunne skje.

Omfanget av spesialundervisning er betydelig – i antall personer som har rett til slik opplæring, og i ressursbruk. Høyre mener derfor det er viktig å øke forskningsinnsatsen på dette feltet for å kunne sikre kvalitet og videreutvikle det spesialpedagogiske hjelpetilbudet i takt med brukernes behov.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt president-plassen.

Aksel Hagen (SV) [13:02:36]: Takk til saksordføreren. Takk for kloke innlegg så langt i debatten.

Som Elisabeth Aspaker understreker, er det to uenigheter mellom posisjon og opposisjon. Jeg skjønner veldig godt denne diskusjonen om antall regioner. Jeg er enig i at Sørøst på mange måter, i mange sammenhenger, er en mastodont, men jeg aksepterer regjeringas begrunnelse for å beholde den. Skulle vi dele den opp, så kunne jeg kanskje tenke meg å dele den i tre – vi kunne også hatt Innlandet som en region.

Den andre uenigheten skjønner jeg mindre av, for den bryter liksom med hele prinsippet her. Her går vi fra en situasjon der vi har statlige spesialskoler, til en situasjon der vi stoler på kommuner i et tett samarbeid med statlige kompetansetilbud, dvs. Statped. Det er nettopp den nye løsningen der som skal gi den gode nye situasjonen, som skal forbedre situasjonen i forhold til slik den er i dag. Unger flest, og kommuner flest, må jo satse på den løsningen uansett. Så det at vi skulle gjøre et unntak for visse institusjoner i noen få byer – kanskje bare i én by – skurrer for meg i forhold til hovedprinsippet. Det at dette ikke er satt ut i livet ennå, er liksom noe som er helt sjølsagt, og som gjelder stortingsmeldingsinstituttet generelt, for stortingsmeldinger skal sette i gang noen prosesser, skal gi noen føringer for noen prosesser, og så skal alle gode krefter implementere dette etter hvert.

På et vis er det uheldig å dele behandlingen av en stortingsmelding i to. Men samtidig: Vurdert opp mot den mengden innspill og tema for de innspillene vi har fått, så

er kanskje ikke denne behandlingsmåten så dum likevel. For det er jo nettopp temaene i kapittel 6 som i særlig grad har engasjert.

Jeg syns – og det tror jeg alle komitémedlemmene syns – at dette har vært en krevende sak, ikke minst nettopp på grunn av at disse innspillene har vært mange, og de har vært veldig kritiske både i form og innhold. Det har blitt brukt ganske sterk språkbruk, både muntlig og skriftlig. Det er greit nok, for all del, men samtidig gjør det det jo litt krevende for en politiker å gå inn i denne debatten. Samtidig har det vært veldig interessant å få et innblikk i disse møtene mellom fagfelt, slik som mellom helse og opplæring, mellom medisin og pedagogikk, mellom spesialpedagogikk og allmennpedagogikk, og ikke minst mellom brukere og fagfolk.

Jeg tror et av hovedproblemene for mange her har vært det som beskrives i en av høringsuttalelsene:

«De statlige døveskolene i dag leverer faglig innhold og kompetanse i verdensklasse – hvorfor ødelegge dette?»

En vet hva en har, en vet ikke hva en får. Når en legger til dette som jeg allerede så vidt har kommentert, at interessegrupper og brukergrupper ofte har en veldig tiltro til alt statlig, og de har en inngrodd skepsis til alt som smaker av kommune. Men som sagt: I dette tilfellet syns jeg det er veldig riktig at nettopp den gruppa elever vi her prater om, også skal komme inn i en normalsituasjon, som går ut på at skole i utgangspunktet er en kommunal oppgave. Mennesket er kommunalt – som det ble sagt på et av de Statped-sentrene som vi besøkte underveis i prosessen.

Det er viktig å legge merke til at de som har gått hardest ut mot dette, f.eks. Døveforbundet, har understreket at de ikke er imot organisering, men de savner noe mer tid og noe mer klarhet omkring det som skal erstatte dette.

Da syns jeg det er gledelig at mens vi har jobbet med denne problemstillinga, mens vi har vært inne i denne høringsfasen, så har departementet fått på plass gode avtaler med kommuner rundt omkring. Den siste, Hunstad skole i Bergen, står i hvert fall for meg fram som en særlig god løsning, som en sjølsagt har brukt noe tid på, men der både stat og kommune har vist velvilje og kommet i mål, og kom i mål før vi hadde denne debatten her i Stortinget i dag. Det setter jeg som sagt veldig pris på. Det viser at det er mulig å sette de gode intensjoner og målsettinger i stortingsmeldinga ut i livet.

Så helt til slutt: Jeg tror jeg jamt over er en dårlig «helse hemmat»- politiker, og derfor bør en høre særlig godt etter når jeg gjør det akkurat nå. Det er knyttet til Øverby kompetansesenter, som på en god måte har blitt nevnt i stortingsmeldinga knyttet til en bestemt spisskompetanse, og som er skrevet om på en god måte i innstillinga her i dag. Slik sett ser jeg fram til at Statped videreutvikler og foredler det kompetansetilbudet, når en skal sette stortingsmeldinga ut i livet.

Johannes Rindal (Sp) [13:08:05]: Når vi i dag behandler kapittel 6 i Meld. St. 18 for 2010–2011, Læring og fellesskap, er det med følgende bakteppe:

Mye fungerer bra, men vi har en systemutfordring siden

andelen elever med spesialundervisning øker utover i skoleløpet. De aller fleste får et godt tilbud, men vi har noen strukturer som gjør at ansvar kan skyves på, og det tar ofte for lang tid før elever følges opp.

Som grunnlag har vi bl.a. Midtlyng-utvalgets utredning og Riksrevisjonens rapport om spesialundervisninga i skolen. Sistnevnte har nettopp blitt debattert i denne sal.

Engasjement har vært et stikkord i denne saken. Det har vært mange henvendelser, spørsmål og meningsytringer. Høringa viste også med all tydelighet den bredden som dette fagfeltet engasjerer. Det er et sunnhetstegn og gjør at vi som politikere får et bedre overblikk over saken og kan fatte bedre beslutninger. Det ligger i sakens natur at det er mange følelser knyttet til problemstillingene som blir løftet, og sjøl om ikke alle er enige i noen av forslagene som ligger på bordet i dag, er det et grundig arbeid som ligger bak, og målet er et raskere, bedre og mer helhetlig tilbud til de elevene det gjelder.

For Senterpartiet er dette også en samhandlingsreform. Det handler om en ny og klarere samhandling mellom stat og kommune, mellom brukere, foreldre og det kommunale og statlige støtteapparatet, og en bedre samhandling internt i Statped. Reformen er også desentraliserende ved at kommunene får et tydeligere ansvar for opplæringa, og vi gjør nærskolen til et reelt og godt alternativ for alle elever. Det er etter Senterpartiets syn god politikk, men forutsetter et Statped som har en mer utadrettet rolle enn i dag. Samtidig er det viktig å si at prinsippet om tilpasset opplæring er det grunnleggende, og vi må ta en debatt om forholdet mellom ordinær tilpasset opplæring og spesialundervisning. Det er en problemstilling vi vil komme tilbake til i sin fulle bredde når resten av meldinga skal behandles i høst.

Senterpartiet mener at modellen med et regionalisert og tverrfaglig Statped er fornuftig. Midtlyng-utvalget påpeker at landsdekkende tilbud i dagens struktur har en tendens til å komme de nærmest beliggende områdene til gode. Den nye strukturen skal sørge for at alle regioner har tverrfaglig kompetanse, at spisskompetansen server alle regioner, og sikre alle kommuner og fylker lik tilgang til Statpeds støtteapparat. En av de vanskeligste avveiningene har vært hvordan spisskompetansen skal ivaretas, og det er etter vårt syn slik at sjøl om spisskompetanse administrativt sett blir lagt under et regionalt kontor, innebærer ikke dette nødvendigvis en flytting av fagkompetansen. Det er åpenbart at noen miljøer med spisskompetanse ikke kan splittes opp uten at det går på tvers av intensjonene i meldinga, fordi de da rett og slett vil forvitte. Disse må finne sin plass i den nye modellen og ha et nasjonalt ansvar.

Et av disse fagmiljøene er Øverby kompetansesenter på Gjøvik, som siden 1992 har bygd opp et unikt fagmiljø på ervervet hjerneskade. Øverby gir svært god og nødvendig oppfølging til en mangfoldig brukergruppe med spesifikke behov og har et tett samarbeid med de andre kompetansesentrene og ikke minst med helseforetakene. Høringa viste også med all tydelighet viktigheten av at dette sterke fagmiljøet blir bevart. Det er derfor gledelig at en samlet komité i innstillinga sier at dette fagmiljøet må videreføres.

Dagens debatt og vedtak er en milepæl i et komplekst saksfelt med lang historie og stort engasjement. Tidlig innsats for barn, unge og voksne har vært omdiskutert i årevis, og meningene har vært, og er, mange. Jeg bruker ordet «milepæl» fordi vi etter vedtaket i dag og i høst må fortsette å følge utviklinga tett og gjøre riktige politiske grep også i framtiden. Det heter seg at det som slutter å bli bedre, slutter å være bra, og på dette feltet fortjener de elevene det gjelder, at vi stadig blir bedre.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:12:37]: Denne meldingen berører viktige og sårbare elever i skolen vår, de elevene som av ulike grunner trenger hjelp til å lære og litt ekstra hjelp til å lære. Spesialundervisninga i landet blir endelig satt på dagsordenen, og da vi hørte forrige sak om Riksrevisjonen, viser det seg at det virkelig trengs. Nå har vi mulighet til å gjøre noen grep som sikrer barn og voksne den støtten de trenger for å fungere og for å lære i skolen og i voksenundervisninga. Lykkes vi her, klarer vi å skape en god skole.

I dag skal vi bare debattere kapittel 6 i meldinga. Jeg er til dels enig i den kritikken som kommer til oss i Stortinget om at når vi endelig har mulighet til å se hele spesialundervisninga under ett, velger Stortinget likevel bare å behandle kapittelet om Statped nå, et kapittel som tar for seg hvordan det statlige støtteapparatet skal se ut i framtiden. Kjernen i dette støtteapparatet er Statped og arbeidet som drives der. Statped er et viktig verktøy for å hjelpe elever og veilede kommuner i å tilrettelegge godt for sine elever. Regjeringen foreslår i meldinga en omfattende omorganisering av Statped, fra kompetansesentre spredt utover landet til fire flerfaglige regionsentre. Kristelig Folkeparti støtter denne måten å omorganisere Statped på, og vi tror dette kommer til å føre til en bedre støtte til brukere og kommuner. Det vil også sikre kompetanse og kompetanseutvikling i hele landet.

Men Kristelig Folkeparti er ikke enig i den inndelingen meldinga foreslår, altså i fire regioner etter helseforetakmodellen. Nå må vi ha lært. Det har jo vist seg at dette fungerer særdeles dårlig på helse, og da bør vi ikke gjøre den samme feilen igjen. Den største regionen, sør-øst, vil betjene området fra Hedmark til Vest-Agder, med en befolkning på 2,5 millioner mennesker. Senteret vil ha ansvar for 172 kommuner spredt ut over store deler av det vidstrakte landet vårt. Vi kan bare tenke oss hvor mange lærere som sogner til alle disse kommunene. Kristelig Folkeparti er bekymret for om brukerne og kommunene vil få den hjelpen de trenger og har krav på, og at kontakt og oppfølging vil lide på grunn av de store avstandene. Kristelig Folkeparti støtter derfor forslaget om heller å ha fem regioner, hvor man beholder region sør og øst adskilt.

Departementet har vært, og skriver i meldinga at de er bekymret for om Statped sør vil kunne ha et grunnlag for å bygge opp tilstrekkelig med kompetanse på alle feltene et regionsenter trenger. Dette er med respekt å melde en utrolig arrogant holdning. Statpeds senter i Kristiansand har allerede et tett og godt samarbeid med et universitet, Universitet i Agder, og Sørlandet har flere sterke fagmiljøer både innenfor PP-tjenesten og andre tjenester som kan

brukes for å bygge opp et nytt og sterkt flerfaglig senter i regionen.

Et annet forslag som ligger til behandling i meldingen nå, men som regjeringen allerede har satt i kraft, er nedleggelsen av de statlige grunnskolene for hørselshemmede. Allerede før forslaget kom til behandling i Stortinget, har tre av de fire døveskolene fått beskjed om inntaksstopp fra høsten av, til store protester fra foreldrene og fra barna selv. Både heltids- og deltidselevne ønsker å beholde dette tilbudet. Flere har tatt kontakt med oss i komiteen de siste månedene. Det er ikke riktig som representanten Hadia Tajik sa, at dette bare gjelder elever på Hunstad skole. Vi har fått henvendelser fra alle de statlige skolene som regjeringen nå ønsker å legge ned. Familiene selv legger vekt på at døveskolene er som oaser – noen har til og med brukt ordet kritesenter – som de kan komme til for å slappe av og føle seg helt inkludert i et fellesskap. De som går på skole i hjemkommunen, sliter ofte både i undervisningen og i det sosiale samværet med de andre elevene. Som Susanne Solbakken sa til Morgenbladet tidligere i vår: Jeg vil heller være vanlig på spesialskole enn spesiell på vanlig skole.

Disse barna trenger et sted hvor de kan kommunisere naturlig med både lærere og medelever. Behovet for denne arenaen ser ut til å øke jo eldre de døde barna blir. Når lek går over til samtale, øker følelsen av isolasjon. Kristelig Folkeparti er bekymret for tilbudet til disse elevene nå som skolene legges ned, både for opplæringen og for dannelsen, som er en viktig del av skolens formål. Når vi i tillegg vet at Statped, som skal bistå kommunene i å bygge opp et tilbud til elevene på hjemskolen, skal gjennom en stor omorganisering, mener vi at det ikke er forsvarlig å legge ned døveskolene nå. Vi støtter derfor forslaget om ikke å legge dem ned.

Trine Skei Grande (V) [13:18:07]: I min tid på Stortinget er nok dette første gangen vi har behandlet en sak delt i to. Jeg er glad for at presidentskapet ga oss den muligheten, sånn at vi kan ha hastverk med det som regjeringa hadde hastverk med, og at vi jobber skikkelig med de viktige, store spørsmålene som ligger i resten av meldinga, og som vi kommer tilbake til til høsten, og som også henger sammen med den debatten vi hadde tidligere i dag om kontrollkomiteens innstilling.

Det aller meste av det som ligger i kapittel 6, som vi behandler i dag, er vi jo enige om, men Venstre støtter opposisjonens forslag om at det hadde vært mye bedre med fem regioner, og vi kommer til å stemme i henhold til det.

Det jeg har lyst til å fokusere på, er integrering av barn ut fra ulike forutsetninger. Vi har gått fra ei tid med mange store spesialskoler, med litt varierende kvalitet og litt varierende motivasjon, til en stor grad av integrasjon i vanlig skole for alle elever uansett bakgrunn. For de aller, aller fleste er det gode løsninger. Men av og til er det sånn at ulike barn krever litt ulike løsninger. Av og til er det godt å ha en spesialskole der man kan slappe av. Som en av de elevene jeg snakket med på en spesialskole, sa: Når man kom tilbake til sin vanlige skole, ble man tildelt en rolle som bajas og bråkmaker, men når man fikk lov til være i et

annet skolemiljø, når man fikk skifte skolemiljø, fikk man plutselig en annen rolle som gjorde at det var litt mindre stress å være seg sjøl.

Jeg tror at dette er et aspekt som det er tatt altfor lite hensyn til i organiseringa av spesialundervisning, men som kommer veldig godt til uttrykk gjennom hvordan man har behandlet grunnskoler for hørselshemmede barn.

Det å være döv er noe annet enn å ha et annet handikap. Grunnen til det er at man bruker tegnspråk som hovedspråk. Tegnspråk er et offisielt språk, som norsk og samisk. Det er de språkene vi har i Norge. Da vi vedtok her i denne sal for noen år siden at tegnspråk skulle være et offisielt språk, handlet det om å ta vare på en kultur, å ta vare på et språk, å ta vare på en kompetanse og å ta vare på dannelse innenfor det språket.

Noe av det viktige da man reviderte kommunebudsjettet i Oslo, var at Oslo Venstre fikk gjennomslag for støtte til Døves Kulturdager. Det er ikke mange handikap som har sine egne kulturdager. Det er ikke mange handikap der dette er logisk og fornuftig å ha. Men når det gjelder tegnspråket, har det å formidle den kulturen i det språket, tegnspråkkulturen, en egenverdi og et eget innhold. Derfor skulle statsråden hatt en mye mer rolig behandling av disse sakene og ikke forholdt seg til det å være döv som et hvilket som helst annet handikap – fordi tegnspråket er så spesielt som det er, fordi tegnspråkkultur er så spesielt som det er, og fordi døde barn ofte kan føle seg mer utenfor enn de som har andre handikap.

Det er grunnen til at Venstre var med på å fremme forslaget om å fryse og stoppe nedleggelse. Det betyr ikke at man ikke kan finne gode løsninger på andre måter, men vi har vært alvorlig bekymret for hvordan man skal beholde fagmiljøet, hvordan man skal beholde det fellesskapet som døveskolene har skapt, og hvordan man skal ivareta vedtaket her i denne sal om at tegnspråk skal være et offisielt språk.

SV påstår at mennesket er kommunalt. Jeg vil nok snu på det. Jeg mener at det er borgerne i et samfunn som eier sin kommune, ikke kommunen som eier borgerne. Derfor mener jeg at borgere skal høres på, og de skal ha følelsen av at de eier de fellesskapsløsningene som er. Det er helt klart at den måten man har fart fram på når det gjelder tegnspråkkulturen, når det gjelder døde kulturen, og når det gjelder de døveskolene vi har hatt, har gjort at folk har hatt følelsen av at de eier av kommunen, og ikke at de eier kommunen.

Statsråd Kristin Halvorsen [13:23:22]: Inkludering er et grunnleggende prinsipp i regjeringens utdanningspolitikk. Målet om inkludering handler om at barn og unge med ulik sosial bakgrunn og med forskjellig etnisk, religiøs og språklig tilhørighet skal møtes i en barnehage og en fellesskole som har høy kvalitet og høye forventninger om læring og utvikling for alle.

Meld. St. 18 handler nettopp om dette. I dag skal vi behandle én del, kapittel 6, som dreier seg om det statlige støtteapparatet, om spesialpedagogisk kompetanse for hele landet, der Statped utgjør en stor del og er en del av en større helhet. Derfor har jeg lyst til å løfte fram det store bildet helt kort innledningsvis.

Meldingen tar for seg den ordinære opplæringen – hvordan skolen og barnehagen skal legge til rette for tidlig innsats, læring og utvikling. Men vi vet at enkelte barn har behov for særlig hjelp og støtte, og derfor legges det opp til tre strategiske grep for forbedringer som gjelder hele opplæringssektoren.

Den første strategien er å fange opp og følge opp, for vi vet ikke på forhånd hvilke barn, ungdom og voksne det er som kan trenge litt ekstra bistand – ikke nødvendigvis alltid i hvert fall.

Den andre strategien er målrettet kompetanse for styrket læringsutbytte, fordi det er en nær sammenheng mellom den kompetansen vi setter inn, og det læringsutbyttet vi får.

Den tredje strategien er samarbeid og samordning for bedre gjennomføring. Det er fordi vi ønsker at den kompetansen som i dag er i Statped og PP-tjenesten, skal tette på skolene og de enkelte barna som har utfordringene.

Denne meldingen er den første på det spesialpedagogiske området som er lagt fram siden 1998, og som tar for seg hele opplæringsløpet. Det har skjedd store forandringer med hensyn til hvordan vi diskuterer barn og mennesker med spesielle behov. Vi bygde kraftig ut de statlige spesialskolene fra 1951. Så, fra 1969, da Blom-komiteen kom, ble det lagt opp til en størst mulig integrering av flest mulig i ordinære skoler. Fra 1987 fikk man rett til å gå på nærmiljøskolen, og avviklingen av spesialskoler – da mange av dem vi nå diskuterer, ble omdannet til kompetansesentre – skjedde i 1992.

Nå står vi altså med Midtlyng-utvalget. Det er gått 20 år. Vi trenger å diskutere hvordan dette støttesystemet skal bli bedre – fordi noen barn og unge vil ha behov for særskilt hjelp og støtte, fordi lokalt nivå vil ha behov for bistand og kompetanse som de selv ikke har, og fordi Statped har god spisskompetanse og skal bidra videre med det.

Hva blir så det nye Statped? La meg først si at jeg er glad for at det er så bred enighet i komiteen om hovedgrepene i dette. Så er det to områder som man ikke har blitt helt enig om i dette kapitlet. Men la oss være klar over at det store bildet er det bred enighet om, og det er en styrke for alle de barna og ungdommene som i mange situasjoner føler seg særlig sårbare.

Det er enighet om at vi skal lage et regionalt Statped. Det er uenighet om det skal være fire eller fem regioner. Det er to argumenter for at det skal være fire og ikke fem. Det ene er at vi har tett samarbeid med helsevesenet og med den strukturen som helseregionene er inndelt i. Det andre er at innenfor Helse Sør-Øst er det litt ulike kompetanser som gjorde det vanskelig å se for seg hvordan man på en hensiktsmessig måte skulle inndelt i enda en region. Men det vi altså har gjort, er å sørge for at det fins et kompetansesenter i Kristiansand. Jeg er veldig opptatt av at det er en del av den strukturen vi nå foreslår.

Statped står foran en betydelig omorganisering, men ikke nødvendigvis en samlokalisering. Jeg tror det er veldig viktig å se at her er det i utgangspunktet kompetansen vi skal sørge for at det tas vare på rundt forbi. Men jeg er veldig opptatt av at de barna og ungdommene som trenger hjelp mens Statped nå skal legge om til en ny måte å

jobbe på og fornye seg på, skal få det underveis, og at prestisjen til det arbeidet som dreier seg om at barn og ungdom skal ha hjelp underveis, ikke skal reduseres selv om en organisasjon er under utvikling.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tord Lien (FrP) [13:28:24]: Statsråden snakker om en sårbar gruppe – et begrep hun bruker selv – en gruppe som er avhengig av trygghet. Representanten Aksel Hagen snakket om at man ønsker statlige døveskoler. Jeg tror ikke det er staten som er nøkkelen. Jeg tror det er at man er trygg på det man har. Med statsrådens framlegg til Stortinget skapte man utrygghet. Noe av det man vet at denne gruppen er avhengig av, er nettopp trygghet. I lys av det og i lys av at jeg opplever at statsråden og regjeringen har skapt utrygghet – vi er fundamentalt uenige om hvorvidt disse skolene bør bestå eller ikke, men det får vi leve med – har jeg lyst til å utfordre statsråden på om hun mener at prosessen rundt døveskolene har vært ideell når det gjelder å skape trygghet for foreldrene og for de samme elevene.

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Kristin Halvorsen [13:29:36]: Det er mange som føler utrygghet når vi diskuterer Statped og spesialundervisning. Det er fordi manges erfaring har vært at de har slåss lenge for både aksept og hjelp til sine barn. Derfor har vi gjort en stor jobb med å diskutere med veldig mange grupper av brukere av Statped for å skape mest mulig trygghet rundt dette. Stort sett har vi lyktes ganske godt med det. Jeg tror alle har sett at her foreslås det grep som det i utgangspunktet er bred enighet om.

Når det gjelder de statlige døveskolene: Det skal fortsette en statlig døveskole. A.C. Møller kompetansesenter i Trøndelag skal bestå som en statlig døveskole, der elever har mulighet til å ha opphold i et kompetansemiljø. Det er veldig viktig å understreke at det er en satsing for å sikre dette kompetansemiljøet når det gjelder f.eks. tegnspråk, som er avgjørende viktig. Det som var utfordringene i forhold til de andre statlige døveskolene, var at foreldrene i stor grad valgte nærmiljøskolen og kortere opphold i disse statlige skolene. Dermed sto vi i det dilemmaet at de langsomt kunne forvitte.

Jon Georg Dale (FrP) [13:30:57]: Regjeringa vel no å halde på organiseringa etter regionsprinsippet, på same måte som ein har valt for helseregionane. Det vi veit, er at Helseregion Størst – Helse Sør-Øst – har hatt vesentleg større problem med organiseringa enn mange av dei andre helseregionane har hatt.

Då vi var på Statped Vest, sa dei til komiteen at Statped Vest er meir enn stor nok for oss å handtere. Då er spørsmålet: Korleis tenkjer ein, når Statped Vest er stor nok, at ein skal greie å handtere Helse Sør-Øst? Så er det jo ein tilleggsdimensjon oppi dette at reforma knytt til dei regionale helseforetaka er omstridt. Då er spørsmålet igjen: Kva

skjer dersom Helse Størst fell, og korleis vil det eventuelt påvirke Statped si organisering?

Statsråd Kristin Halvorsen [13:32:01]: Jeg klarer ikke å gjøre dette til et stort prinsippsspørsmål. Vi har rett og slett sett på hva som er hensiktsmessig organisering av Statped. Vi har selvfølgelig sett til hvordan sykehusregionene er inndelt, for det er viktige samarbeidspartnere for mange av dem som er brukere av Statped, og så har vi sett på den kompetansen som er i de ulike regionene. Da har vi ut fra den avveiningen kommet fram til at fire regioner er en rimelig fornuftig måte å organisere dette på. Det henger ikke minst sammen med at hvis vi skulle delt inn i en Helse Sør og en Helse Øst, ville det manglet en del av bredden når det gjelder kompetansen. Det er en faglig begrunnelse, og så er samarbeidet med helseregionene en annen begrunnelse. Så får vi selvfølgelig følge den diskusjonen i forhold til hvordan helseregionene nå kan utvikle seg videre.

Svein Harberg (H) [13:33:09]: Jeg vil følge litt opp i det samme sporet. Det er jo to saker det dreier seg om som det er uenighet om i denne delen av denne saken.

Nå sier statsråden at det ikke er noe prinsipp når det gjelder inndelingen av disse regionene, og at det er en helhetsvurdering. Det er jo litt underlig når så klare tilbagemeldinger ble gitt under høringer – uttalelser med stor bekymring for en så stor region som Sør-Øst blir. En samlet opposisjon har foreslått at en ikke gjør det nå, men statsråden og regjeringspartiene tviholder likevel på den løsningen som er foreslått.

Jeg tror vi kan slå fast at inndelingen av helseregionene har vært mislykket og fungerer ikke. Da lurer jeg veldig på, fordi dette gjelder altså systemer som skal sikre god hjelp til barna våre: Hvilket kort er det statsråden har på hånden som trumfer alle de bekymringene som er kommet, slik at hun fortsatt står på den løsningen?

Statsråd Kristin Halvorsen [13:34:12]: Det er riktig at det er en del høringsinstanser som har tatt opp dette spesielt og har hatt innvendinger til det. Men vi har hatt enormt mange høringsuttalelser til denne meldingen, og det er ikke sånn at et flertall – på langt nær – har hatt så sterke synspunkter rundt regioninndelingene som det som det gis uttrykk for her.

Så er det jo mye som skiller Statped fra helseregionene. For eksempel: Nesten halvparten av den spisskompetansen som er, befinner seg i dag i Oslo-området. Det er en veldig sårbar kompetanse, som betyr at i et system som er såpass mye mindre enn de helseregionene vi diskuterer, vil det bli – hva skal jeg si – en ubalanse i forhold til hvordan den kompetansen vi har i dag, er fordelt. Det er bakgrunnen for at vi har vurdert det som mest hensiktsmessig å dele det inn nå i fire regioner. Jeg har ikke sett at det er avgjørende viktige argumenter fra dem som har innvendinger på dette, som skulle tilsi at vi omgjør den vurderingen.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:35:27]: Jeg hadde nok ventet at når statsråden om en hel region både gjennom meldingen skriver, og også her gjentar, at man mangler

spisskompetanse og ikke har tilstrekkelig bredde i sin fagkompetanse, at det var noe mer begrunnet enn det tynne som er fra regjeringen. Det har vakt stor oppsikt at en region med universitet blir stemplet som en region som har mangel på tilstrekkelig bredde. Det statsråden gjør her, og som mener jeg er en generalfeil, er å sammenligne Helse Sør og Helse Øst. Men hvis hun hadde sammenlignet Helse Sør og Helse Nord, Helse Sør og Helse Midt og sett på regionene og kompetansen fordelt rundt på disse, så ville dette kanskje sett noe annerledes ut. Hvordan forholder kompetansen seg i region Sør i forhold til regionene Nord, Midt og Vest?

Statsråd Kristin Halvorsen [13:36:27]: Det er argumenter for at Kristiansand-miljøet har kompetanse, og vi synliggjør det ved at det etableres et eget regionkontor i Kristiansand. Det er nettopp for å sørge for å synliggjøre den kompetansen som faktisk er der. Men jeg ville ikke vært så fryktelig fornærmet selv om jeg var fra Kristiansand. Det er avgjørende viktig kompetanse i dette området. Vi skal klare å samarbeide i en region som blir Statped Sørøst. Og vi har gjort en vurdering ut fra helheten i den kompetansen som er, opp også mot de viktige samarbeidspartnerne vi har i Statped. Det er bakgrunnen for at vi har gitt en balansert løsning, men der vi også synliggjør det regionkontoret vi skal ha i Kristiansand.

Trine Skei Grande (V) [13:37:40]: Jeg har lyst til å spørre statsråden litt om kulturforståelse. Litt av poenget i mitt innlegg var å si at en må ha forståelse for at døvekultur og tegnspråkkultur er noe spesielt utover det å ha et handikap. Tegnspråket er en egen kultursfære og skal ha respekt for det.

Statssekretæren til ministeren spurte i et møte med foreldrene: Hva er det som er spesielt med disse barna, da – noe som jeg synes viser manglende forståelse for at det å tilhøre denne kulturgruppen, det å bruke dette språket som morsmål og det å ha dette handikaket faktisk er litt mer spesielt enn mange andre handikap man kan ha, fordi det også er et kulturfellesskap knyttet til tegnspråket.

Deler statsråden statssekretærens uttalelse? Eller har hun forståelse for at det er spesielle utfordringer knyttet til denne gruppen?

Statsråd Kristin Halvorsen [13:38:45]: Det har både jeg og min statssekretær, som for øvrig har gjort en meget god jobb ved nettopp å være i diskusjon med veldig mange miljøer som jeg ikke har rukket over selv, for å forstå og for å være i dialog om de behovene de har. Dette er en forståelse hele departementet har for dem som er døve, og som har en tegnspråkkultur. Det har i de senere årene blitt anerkjent som et språk, og det har derfor selvfølgelig vært avgjørende viktig for oss å vektlegge at det skulle beholdes, men også ha mulighet til å utvikle seg videre. Det er derfor A.C. Møller i Trondheim kommer til å være et sånt statlig kompetansesenter på dette.

Det er mange som har vært urolige i forhold til denne diskusjonen. De har veldig ofte hatt veldig god grunn til

det. Derfor har vi vært i dialog og gjort en så god forankringsjobb vi kunne gjøre, fordi vår intensjon er å styrke tilbudet. Vi har fått en god løsning på Hunstad, og nå regner jeg med at vi kan ta denne diskusjonen videre framover for forbedringer.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:40:22]: Det var statsrådens svar til meg som gjorde at jeg hadde behov for å tegne meg. Å påstå at dette er fordi noen er fornærmet på vegne av en by, vitner kanskje enda mer om at man ikke har forstått det grepet som statsråden faktisk er med på å la partiene gjøre her i salen i dag.

Det er ingen som er fornærmet på vegne av en by eller en region. Men vi er reelt bekymret for at 2,5 millioner mennesker skal sogne til ett regionsenter – et senter som skal være en støtte til kommuner, til fylkeskommuner, som skal jobbe på individ- og systemnivå, som skal sørge for tilstrekkelig god kompetanse for barn i denne regionen og for den støtten som Statped skal gi til lærere når de skal ta seg av våre barn.

Det er betimelig å spørre statsråden når det står i meldingen, og når man understreker også her, at dette er en region som mangler kompetanse, hvilken kompetanse det er vi mangler: Det må vi fra denne regionen få rede på. Hva må vi ha på plass for at våre barn skal få den gode støtten som de faktisk trenger? Det hadde jeg trodd at en statsråd ville kunne ha bidratt med når man har så tydelige meldinger.

Så til den andre saken som det er uenighet om her. Jo mer jeg jobber med denne saken, jo mer ser jeg at kanskje den største utfordringen for døve barn i den vanlige skolen i dag er at de blir sosialt isolert. Det er veldig mange elever som har understreket hvor viktig dette heltidstilbudet har vært – ikke da de gikk i første klasse, kanskje ikke i andre eller tredje, men i fjerde klasse opplever de å bli isolert, og de har et behov for å kunne være på et heltidstilbud hvor andre snakker samme språk, hvor det ikke bare handler om å tilegne seg akkurat det som kommer fra læreren, men å være med på den samtalen og sosialiseringen som skjer underveis.

Det har gjort sterkt inntrykk på oss i Kristelig Folkeparti. Vi er ikke sikre på om det systemet som nå er lagt opp, er på plass eller vil være godt nok til å ivareta disse elevene. Derfor mener vi at disse skolene burde ha bestått.

Så en digresjon helt til slutt. Jeg må si at når det sendes ut en pressemelding 1. februar fra statsråden om at nå legges disse skolene ned, før Stortinget har fått noen som helst mulighet til å behandle det faglige grunnlaget for dette, viser kanskje det også i all sin bredde at vi har en regjering som ikke har behov for denne drøftingen som de egentlig inviterer Stortinget til.

Svein Harberg (H) [13:43:35]: Bare noen korte kommentarer, som jeg håper ikke skal dra ut debatten. Men det er noe som jeg synes det er viktig å presisere.

Det vises til at det nå har blitt en avtale om Hunstad skole i Bergen. Det er flott. Det ser ut til å være en god avtale. Men litt i forhold til det siste som Dagrun Eriksen presiserte: Denne avtalen er kommet fordi det var en konklusjon på forhånd. Det er ingen som vet om dette var den beste løsningen for denne type undervisning, men fordi det var bestemt at noe skulle legges ned, har det blitt en sånn avtale, som nok er god i forhold til den konklusjonen som var tatt uten at vi har vært med og behandlet det.

Så til regionene, om det skal være fire eller fem. Det vises mye til kompetansen som skal bygges. Vi var på et veldig spennende besøk hos Statped Vest, som driver veldig godt etter det jeg oppfatter, og som var veldig tydelig på at i tillegg til den kompetansen som skal tilbys i oppfølgingen, er det også et arbeid som skal organiseres. Statped skal være en pådriver, de skal sørge for at det organiseres godt, at det samarbeides godt, og det er en tidkrevende oppgave. Statped Vest sier at de har så stor region at de vil bruke mange år på å komme gjennom det arbeidet i sitt område. Da lurte jeg på hvordan statsråden ser for seg at det skal gjøres i den store regionen Sørøst, som altså er mange, mange, mange ganger så stor som det Statped Vest organiserer per i dag. Og som de sa: Det tar nesten for lang tid å komme gjennom hele vår region, som vi skal ta oss av, for det er ikke bare avdelingskontoret som skal løse dette, men også ledelsen i Statped er involvert i et arbeid i regionen. Det kan jeg ikke se er ivaretatt i det hele tatt i noen av de kommentarene og de svarene som er kommet fra statsråden. Kompetansen er én ting. Den skal selvfølgelig bygges, og kan bygges, og er i stor grad til stede, men det er langt mer enn det som skal drives fra disse kontorene. Men jeg registrerer at det er ingen vilje, selv om det liksom ikke var noe prinsipp, til å gå med på å ha en organisering med fem regioner, som ville gitt en langt større trygghet for et godt tilbud.

Aksel Hagen (SV) [13:46:03]: Jeg undrer meg litt over temperaturen i debatten. Det skyldes at i høringsrunden, i våre møter med ulike brukergrupper og fagfolk, har vi oppdaget at vi er inne i et fagfelt, eller fagområder, der det er ulike faglige syn ute og går. Derfor er jeg litt overrasket over at opposisjonen er så overbevist om hva som er en entydig, riktig løsning her, og da tenker jeg på dette med spesialskoler.

Vi vet – nesten uavhengig av hva som er riktig eller ikke – at de fleste unger og foreldre i dag har valgt nærskolen. De ønsker at den skal videreutvikles, foredles, ved at vi får på plass en god PP-tjeneste og ikke minst et Statped-apparat som er sterkere, mer kompetent og nærmere på enn det har vært så langt. Litt da i den forbindelse: Størrelsen på regionene er interessant i seg sjøl rent administrativt, men størrelsen på en region sier jo ingenting om hvor raskt du klarer å få på plass en avtale og godt samarbeid med de kommuner som er innenfor regionen. Det er jo avhengig av hvor stort det faglige apparatet er som nettopp skal kommunisere med kommuner innenfor regionen. Vi kan ikke ut fra størrelsen på regionen nærmest slutte at dermed vil region Sørøst bruke to eller tre eller fire ganger så lang tid på å få på plass en slik avtale

som de mindre regionene, de som har færre kommuner innenfor sin region.

Men litt tilbake igjen til dette med spesialskoler. Det blir holdt innlegg her som kan tyde på at vi som tilhører posisjonen, nå mener at ungene gjennom hele året, hele tida, skal være i nærskolene sin og ikke skal ha noen muligheter til av og til å gå ut av nærskolene og møte elever med samme type handikap – eller nedsatt funksjonsevne – som seg sjøl. Det er jo ikke riktig. Det skal absolutt fortsatt være fleksible tilbud som på årsbasis blir deltidstilbud, men som i perioder kan være av typen at du på heltid er sammen med dine, nettopp for å få den vekslingen mellom det som er hovedønsket for de aller, aller fleste rundt omkring i landet vårt, nemlig å være i nærskolene, men av og til kunne få – kall det gjerne – litt avslapping, litt avkobling, litt alternativ hverdag enn det du har i nærskolene. Jeg har all grunn til å tro at de mange gode fagfolk vi har på Statped-sentrene framover, nettopp vil – sammen med kommunene – finne fram til gode, fleksible løsninger på dette, som gjør at brukerne vil synes at vi får på plass et bedre tilbud enn det som er i dag.

Statsråd Kristin Halvorsen [13:49:34]: Først til den omorganiseringen som vi nå står foran. Det er jo minst to grep som skal gjennomføres her. Det ene er at vi skal samle Statped til én nasjonal organisasjon, og det andre er at vi skal regionalisere. I dag jobber det ca. 1 000 personer i Statped-systemet, og det blir ulikheter i størrelsen på disse regionene. Det er en betydelig omstilling en skal gjøre i måten å jobbe på. Men det er ikke en uoverkommelig omstilling i løpet av en femårsperiode å få 1 000 mennesker til å jobbe litt annerledes enn det man gjør i dag. Jeg har stor tiltro til at de ansatte i Statped-systemet får til dette helt fint. Jeg er bare opptatt av at vi samtidig skal sørge for å ha høyt nivå når det gjelder den servicen som skal gå til kommunene, sånn at det ikke er noen kommuner og noen barn som liksom må betale prisen for at vi får til et bedre system på sikt.

Så skal jeg ikke polemisere noe mer i forhold til hvordan vi skal samarbeide i Helse Sør-Øst. Jeg er helt sikker på at vi kommer til å finne en god måte å samarbeide på i denne regionen også, til beste for brukerne, og at vi klarer å ta utgangspunkt i den kompetansen som er.

Så til de hørselshemmede. Jeg må si jeg er litt overrasket over at man ønsker å holde et såpass høyt konfliktnivå i denne diskusjonen. Det det til syvende og sist dreier seg om, som representanten Hagen også var inne på, er at vi skal ha én statlig hørselsskole i Trondheim. Vi har diskutert fire hørselsskoler. De andre tre hørselsskolene er i Oslo, Holmestrand og Bergen. I Oslo og Holmestrand har man altså fått til et godt samarbeid med en kommunal hørselsskole. I Holmestrand skulle samarbeidsskolen legges ned, og da har vi stått igjen med én problemstilling, og det har dreid seg om forholdet mellom den statlige og den kommunale hørselsskolen i Bergen. Bergen er en stor by. Bergen er en by med betydelig kompetanse. Det er klart at Bergen klarer å drive et godt tilbud for hørselshemmede når Oslo klarer det – himmel og hav – det er jeg helt overbevist om at kompetente bergensere klarer. Jeg er veldig

glad for at vi gjennom denne prosessen har fått til en intensjonsavtale med Bergen kommune som skaper sikkerhet for dem som har vært brukere av Hunstad skole.

Så er det jo ikke sånn at vi har sittet på et kontor og tegnet ny struktur når det gjelder hørselstilbudet. Det er sånn at foreldre velger andre tilbud til sine barn nå enn tidligere. Derfor er det ca. 140 hørselshemmede elever som får særskilt tilrettelagte kommunale grunnskoletilbud, og det er ca. 230 hørselshemmede tegnspråklige som bor rundt omkring i hele landet, som bruker fire ukers tilbud i snitt for å få påfyll for å utvikle sitt språk. Så vil det være noen som likevel mener at de skal være på en statlig hørselsskole. Da vil A.C. Møller fremdeles være den muligheten.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 4 og 5.

(Votering, se side 4864)

Sak nr. 6 [13:52:51]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Linda C. Hofstad Helleland, Sonja Irene Sjøli, Svein Harberg og Olemic Thommessen om styrket kontakt med hjemmet og mer tid til barna gjennom bruk av digitale hjelpemidler i barnehagen (Innst. 349 S (2010–2011), jf. Dokument 8:112 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Presidenten vil videre foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Det vil videre bli foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Gina Knutson Barstad (SV) [13:54:09] (ordfører for saken): I denne komiteen diskuterer vi ofte data og ny teknologi, men da som regel i sammenheng med kulturfeltet og mediefeltet og den utviklingen som skjer innen digitalisering der. Derfor har jeg lyst til å gi honnør til forslagsstillerne for at vi får muligheten til å diskutere IKT og barnehagen i Stortinget.

Som i forbindelse med St.meld. nr. 41 for 2008–2009, Kvalitet i barnehagen, er det en samlet komité som er enig i at det er en god investering for samfunnet med gode kvalitetsbarnehager, nettopp fordi det gir flest mulig barn en god start på livet. Og det er en samlet komité som understreker behovet for kompetanse, og at personalet i barnehagen er barnehagens viktigste ressurs. Det er i denne sammenheng og med dette som bakteppe vi må se forslaget om digitale hjelpemidler i barnehagen.

Forslagene vi har til behandling, omhandler først og

fremst IKT som hjelpemiddel i tilknytning til informasjon og administrasjon i barnehagen og som verktøy i kontakt med hjemmet, og ikke nødvendigvis som hjelpemiddel som kan gi kvalitet i det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Det er først og fremst foreldre–barnehage-kontakt forslagsstillerne har forslag om.

Åpenbart er god informasjon mellom hjem og barnehage viktig. Det gir bedre barnehagevirksomhet. Det er viktig for foreldre, og det er viktig for barna. Derfor etablerte vi i fjor et foreldreutvalg for barnehager, FUB – som vi kaller det, som er en slags parallell til Foreldreutvalget for grunnopplæringen, FUG – og de har som oppgave å ivareta foreldrestemmen i de barnehagepolitiske sakene. Nettopp i denne sammenheng har de en viktig rolle i tilrettelegging for mer medvirkning og for informasjon mellom barnehage og foreldre.

En to år gammel undersøkelse viser at de fleste barnehager har digitale verktøy, at de bruker dem på forskjellige måter, og at de aller fleste er tilfreds med måten de digitale verktøyene brukes på i barnehagen. Men det er ingen selvfølge at verktøyene blir brukt i en pedagogisk sammenheng. Denne undersøkelsen viser nettopp at det som ønskes først og fremst, er opplæring i hvordan bruke data og digitale verktøy i opplæring av barna, i pedagogisk sammenheng.

Hvis vi skal dra noen paralleller til skolen, brukes også IKT mye på en annen måte. Der brukes det både i pedagogikk og i foreldrekontakt. Det er mye bra rundt det. Jeg mener vi skal huske på at det er en utfordring at kontakt med hjemmet krever at foreldre har kunnskap om IKT, at de har tilgang til datamaskin, og at de selv tar initiativ til å sjekke skolens nettsider osv. Det er viktig å ha med seg dersom man skal diskutere det som en parallell til barnehage. Så er det også viktig å huske at barnehagen har en egenart når vi snakker om det pedagogiske tilbudet.

Helt sentralt i dette spørsmålet er det nyopprettede Senter for IKT i utdanningen. De har ansvar for å formidle, veilede og tilrettelegge for bruk av IKT for alle aktører i utdanningen, også i barnehagen, nå som barnehagen er en del av utdanningsløpet. De vil også ta fatt i problemstillinger rundt personvern, som en samlet komité er enig om er viktig.

Fra flertallets side mener vi at vi har mange nye, gode initiativer på dette feltet. Vi ser ikke behovet for nye initiativer, men ønsker velkommen en diskusjon, særlig en diskusjon om personvern og barn og en diskusjon om hvordan digitale hjelpemidler kan inngå i pedagogisk opplæring av barn.

Solveig Horne (FrP) [13:58:44]: Det var en god redegjørelse fra saksordføreren, så vi kunne nesten sagt at ut fra alt som ble sagt, kunne regjeringspartiene ha støttet forslaget som ligger til behandling i dag.

Jeg har også lyst til å gi honnør til forslagsstillerne for å ta opp et viktig tema med tanke på å heve kvaliteten i barnehagene. Hele komiteen er enig i, nå når vi nesten har full barnehagedekning, at det er viktig at vi får på plass kvalitet i barnehagen. IKT er en viktig del av det arbeidet, både for de ansatte og for det å ha kontakt med foreldre-

ne, men ikke minst når det gjelder digitale verktøy som barna selv kan holde på med.

En toåring i dag vet mer om data og teknologiske hjelpemidler enn det vi gjorde da vi var så gamle. Jeg har en liten nevø på to år som ikke har noen problemer med å få på musikk og tv på iPhone og han går nesten bort til tv-en og lurer på om det ikke er touchfunksjon på tv-en også. Så små barn suger til seg kunnskap, og det er lett å lære dem å bruke digitale verktøy, som det er utrolig viktig at vi klarer å få på plass i barnehagene.

Så har vi også en utfordring når det gjelder å få på plass vanlig kvalitet i barnehagen. Vi vet at vi har en utfordring med at vi mangler 4 000 førskolelærere i barnehagene, og det må ikke være slik når vi legger til mange nye retningslinjer med hensyn til IKT, at de ansatte i barnehagen skal bruke mesteparten av tiden sin til å kommunisere med foreldrene via digitale nettverk, slik at foreldrene skal ha kontakt og observere hva barna holder på med.

Det som er viktig med IKT i barnehagene, er at det skal kunne forenkle hverdagen, at man får en kvalitetsheving. Men det er likevel viktig at disse hjelpemidlene ikke går på bekostning av barna, at det går ut over den tiden som de ansatte skal bruke til å være sammen med barna.

Det var et lite apropos til forslaget som Fremskrittspartiet helt og fullt støtter intensjonen i, men likevel savner vi en litt mer grundig redegjørelse for hva slags digitale hjelpemidler forslagsstillerne etterlyser i forslaget. For intensjonen i forslaget er god; det er mye der som er bra.

Jeg håper at statsråden kan ta det med seg i det videre arbeid, slik at vi kan få mer bruk av IKT i barnehagen. Vi vet også at det kan være et økonomisk spørsmål. Det kan bli store innkjøpskostnader for barnehagene, men det må komme på plass. Vi vet at det er mye som kan skje når det gjelder IKT i barnehagene, som vil kunne forenkle hverdagen til de ansatte. Det kan også gjøre at en får et bedre samspill mellom barnehagen og foreldrene.

Presidenten: Presidenten antar at representanten også vil ta opp forslag.

Solveig Horne (FrP) [14:02:07]: Ja, jeg tar opp de forslagene Fremskrittspartiet står bak.

Presidenten: Representanten Solveig Horne har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:02:30]: Barnehagesektoren har i løpet av få år blitt en stor og viktig sektor i velferdssamfunnet. Om lag 270 000 barn og 85 000 ansatte har sitt daglige virke i barnehagen. Vi er gode på barnehager, men vi kan bli enda bedre. Høyre er utålmodig når det gjelder å videreutvikle innholdet i barnehagene. Vi er derfor skuffet over regjeringens defensive holdning i denne saken. Vi snakker om en sektor som omsetter for om lag 40 mrd. kr. Det er en sektor som har mye rom for innovasjon og utvikling, og det er det Høyre ønsker å legge til rette for.

Barnehagen utgjør en viktig del av oppveksten for barn i Norge. Mange barn tilbringer mange timer i barnehagen

i løpet av en uke. Vi bruker store ressurser på barnehager, og derfor ser Høyre det som sin plikt å sørge for at vi forvalter pengene på en best mulig måte.

Det viktigste når det gjelder debatten om barnehager, er å gi barna et best mulig tilbud. Bedre kvalitet i barnehagen handler om et bedre innhold, men også om å få til en bedre organisering av barnehagehverdagen. Disse tingene henger sammen, og forbedringer kommer barna, de ansatte og foreldrene til gode.

God kvalitet på barnehagetilbudet handler om det pedagogiske innholdet i barnehagen, men også om å sikre god drift og gode interne rutiner for barna, foreldrene og de ansatte. De ansatte og deres tid sammen med barna er etter Høyres mening avgjørende for å få mer kvalitet i barnehagehverdagen. Frigjøring av tid fra administrasjon og organisering samt bedre rutiner vil gi de ansatte mer tid sammen med barna – og med det en bedre barnehagehverdag.

Høyre er opptatt av å stimulere barnehagene til å ta i bruk nye virkemidler for å få dette til. Når vi vet at de aller fleste barnehagene er små enheter drevet på dugnad og med enkelte ildsjelers innsats, er det viktig å gi incentiver for å drive med utviklingsarbeid. Man trenger ikke å ha besøkt mange barnehager før man forstår at det tilbudet som gis til barna, avhenger av disse ildsjelene. Høyre hadde håpet på at Stortinget skulle være med å legge til rette for at det her skulle bli rom for utvikling.

Innovasjon og utvikling i barnehagene handler om nyvinninger både i det pedagogiske opplegget og i selve organiseringen av driften. Formålet med all utvikling er bedre kvalitet på selve barnehagetilbudet til barna.

Økt bruk av ulike IKT-verktøy kan bidra til å forenkle driften samt bedre informasjonsplikten og dokumentasjonen mellom de ansatte og foreldrene. Flere barnehager gjør veldig mye på disse områdene allerede, men Høyre ønsker å sikre at disse systemene blir igangsatt og evaluert på en mer systematisk måte for å finne ut hva slags effekt de gir for driften og kvaliteten i den enkelte barnehage.

Vi ser at mange barnehager gjør dette i dag, og det er gjerne de private. Det er gjerne de private som går foran med innovasjon og nyskaping, og derfor er Høyre bekymret for at de kommunale kanskje ikke henger like godt med. Derfor hadde vi håpet at flere partier på Stortinget kunne være med på å løfte også den kommunale barnehagesektoren på dette området.

Et pilotprosjekt som Høyre foreslår i denne saken, vil gi alle de ulike barnehageaktørene mulighet til å prøve ut digitale hjelpemidler. Vi vil på den måten få kartlagt kvalitetseffektene av å ta dette i bruk. Høyre er opptatt av å ha kunnskap om hvordan politikken og systemene virker for å forbedre barnehagehverdagen.

Høyre har også på andre områder etterspurt regjeringens IKT-strategi. Der får vi få svar.

Med det bakteppet hadde vi heller ikke de største forventninger til at regjeringen ønsket å gå i front når det gjelder IKT-satsing og nyvinning i barnehagesektoren.

Kunnskapen vi har om bruk og kvalitetseffekter av digitale hjelpemidler i barnehagen i dag er ikke tilstrekkelig. Vi får signaler fra barnehager som har tatt i bruk ulike slike

typer hjelpemidler, om at de bidrar til å bedre informasjonsflyten mellom barnehage og foresatte, at de forbedrer og forenkler rapporteringsrutiner samt bedrer oppfølgingen av det enkelte barn. Det bidrar til bedre kvalitetssikring av dokumentasjonen barnehagen har om barna, og det fører til bedre kommunikasjon internt i barnehagene mellom de ansatte og avdelingene.

Spesielt vil Høyre trekke frem at dette betyr mye for barn med spesielle behov, barn som har ulike sykdommer. De kan få en mye tryggere hverdag gjennom bruk av digitale hjelpemidler i dialogen mellom foreldre og barnehage. Det er særlig viktig at informasjon ikke kommer på avveie. Når man kommer inn i barnehagen i dag, er det slik at det henger mange gule lapper rundt omkring om medisiner og andre ting som skal huskes. Det kan man få kvalitetssikret gjennom et slikt system.

Det er kun fantasien som setter begrensninger for å finne smarte løsninger som bedre kvaliteten i barnehagene.

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:07:56]: Det er foreldrene som har hovedansvaret for omsorg og oppdragelse av barna sine. Samtidig er det slik, som forrige taler sa, at mange barn tilbringer mange timer i barnehagen.

Barnehagen er og skal være et godt pedagogisk tilbud til barna på dagtid. Men ikke desto mindre er det et behov for at vi stadig gjennomgår de nye mulighetene vi har – alle alternativer – både teknologi og andre virkemidler som kan styrke kvaliteten i barnehagetilbudet, og som også kan styrke informasjonen og kontakten med foreldrene, slik at foreldrene både får informasjon om hva barna opplever i barnehagen, hvordan de har det, og kan være med på å bygge en best mulig bro mellom den hverdagen barna opplever i barnehagen, og den hverdagen de opplever hjemme.

Digitale hjelpemidler kan være et veldig viktig verktøy i så måte. I dag er det, som andre har nevnt før, mye kommunikasjon mellom foreldrene og barnehagen som kunne ha vært gjort på en bedre og mer effektiv måte, og som kunne ha gitt bedre muligheter for barnehagen til å gi et godt tilbud til det enkelte barnet.

Tar man bare noen søk på barnehager på Internett, vil man fort se at det er private barnehager som har kommet lengst i så måte, med hensyn til å tilby hjemmesider, informasjon osv. til foreldrene, noe som forenkler kontakten.

Kristelig Folkeparti mener at det her er et potensial som det må jobbes videre med. Vi mener likevel – som flertallet – at dette ikke er et område der det er naturlig at Stortinget kommer med en så konkret bestilling. Det er et område det bør jobbes mer med. Samtidig er det åpenbart at det er store utfordringer knyttet til personvern. Der synes vi at forslagsstillerne har reist betimelige spørsmål, som statsråden i svarbrevet nok burde ha viet større oppmerksomhet og vist at man går videre med. Hvis ikke vil vi kunne oppleve i tiden framover at nettopp hensynet til personvern blir en barriere når det gjelder å ta i bruk digitale verktøy i barnehagen. Slik skal det jo for så vidt også være, men det må ikke bli en unødige barriere fordi man

fra myndighetenes side ikke har lagt til rette for at bruken av digitale verktøy kan skje på en forsvarlig måte.

Dermed vil Kristelig Folkeparti stå sammen med flertallet i de to første forslagene, som vi da ikke vil støtte. Men det tredje forslaget fra forslagsstillerne står Kristelig Folkeparti bak, fordi vi synes det peker på viktige problemstillinger som barnehagesektoren trenger langt mer oppmerksomhet på i tiden framover.

Statsråd Kristin Halvorsen [14:12:02]: Jeg synes det er bra å få et initiativ fra Stortinget for å diskutere hvordan vi kan ha en god IKT-bruk i barnehagene, og hvordan det kan bidra positivt til utviklingen av barnehagene.

Dette er et tema som Kunnskapsdepartementet og Fornyelsesdepartementet lenge har vært opptatt av. FAD har gitt støtte til en undersøkelse om digitale medier, som Nina Bølgan ved Høgskolen i Oslo har utført, «Barnehagens digitale tilstand. Nasjonal kartlegging av utstyr, tilgjengelighet og bruk av digitale verktøy i barnehagen», fra 2009. Undersøkelsen viser at nesten 80 pst. integrerer digitalt verktøy i barnehagens tradisjonelle aktiviteter, men at de også ønsker seg mer opplæring på området.

Barnehagesektoren bør ha mulighet til å trekke veksler på informasjonsteknologi som kan lette arbeidet og heve kvaliteten i arbeidet. Dagens småbarn fødes inn i informasjonsalderen, med de fordeler og ulemper det medfører. Vi ønsker å motvirke sosiale digitale skiller og ruste barn og unge til å kunne manøvrere trygt i informasjonsjungelen.

Jeg ser ikke for meg at IKT skal være noen omfattende del av barnas hverdag i barnehagen, men introduseres der det er naturlig og kan gi fordeler i det pedagogiske arbeidet. Kunnskapsdepartementet har fått utarbeidet et eget temahefte med råd til barnehagene om dette.

Selv om det ikke er så tett knyttet til forslagene vi behandler, vil jeg også nevne at vi i stortingsmeldingen Kvalitet i barnehagen varslet en utvikling av et nasjonalt system for å følge med på utviklingen av kvaliteten i barnehagesektoren og opprettelse av en nettportal om og for barnehagene. Dette er blant de oppgavene som Utdanningsdirektoratet vil få i oppdrag å løse når en del av oppgavene på barnehageområdet nå overføres dit.

Jeg støtter intensjonene i det foreslaget som foreligger, men jeg synes det er fornuftig at vi går fram etter de planene vi nå har lagt, bl.a. gjennom å gi Senter for IKT i utdanningen i oppdrag å utvikle en plan for langsiktig kompetanseutvikling innenfor IKT i barnehagesektoren.

En ny rammeplan for førskolelærerutdanningen er nå under arbeid. Digital kompetanse vil være en naturlig del av diskusjonene fram mot denne.

Det er behov for mye ny forskning om barnehager, hva som gir god kvalitet i barnehagene, og om tilstanden i barnehagene. De store forskningsprogrammene som barnehagene nå inngår i, åpner for forskningsprosjekt som også inkluderer tema som IKT. Blant annet har det vært et prosjekt om Digitale objekts plass i barns sosiale og språklige danning i barnehagen, under programmet PraksisFoU.

Digitale hjelpemidler er allerede i bruk i barnehagene, både i det pedagogiske arbeidet og i kommunikasjon internt og utad. I et digitalisert samfunn vil barnehagene

i økende grad gjøre bruk av digitale hjelpemidler. Mange barnehager har allerede tatt i bruk administrative IKT-løsninger. Dette området er nøye forbundet med utvikling på andre områder, knyttet til kvalitet.

Jeg synes det hadde vært nyttig om Foreldreutvalget for barnehager kunne diskutere hvordan barnehagene kan få til en god kommunikasjon med foreldrene via digitale hjelpemidler. Jeg er sikker på at det nyopprettede Foreldreutvalget for barnehager vil ta tak i den ballen, og at FUG – altså Foreldreutvalget for grunnskoleopplæringen – kan bidra med erfaringer fra skolen. En viktig forskjell her vil være at foreldre gjerne er i tettere kontakt med barnehagen, at kommunikasjonsutfordringene dermed er litt annerledes, og at det i skolen er litt mindre tett kontakt med foreldre.

Senter for IKT i utdanningen vil nå inngå et samarbeid med FUG – altså Foreldreutvalget for grunnskoleopplæringen – og med Foreldreutvalget i barnehager om veiledning ved bruk av digitale verktøy i kommunikasjon mellom barnehage, skole og foreldre.

Så til personvernspørsmålene: De er viktige, men heller ikke helt spesielle for barnehagesektoren. De må sørge for å overholde personvernloven når det gjelder digitale hjelpemidler til bruk i barnehagene, slik som alle andre sektorer.

Datatilsynet har oppgaven med å bidra til at personopplysningsloven blir fulgt, og de har mye informasjon om hvordan barnehagene skal behandle opplysninger om barna på nettsider. De har laget en egen veileder: «I beste mening ... Et veiledningshefte om bilder av barn på nett». Heftet er gjort tilgjengelig for barnehagene på departementets hjemmesider.

Jeg setter pris på at dette temaet blir tatt opp i Stortinget, og at man har fokus på det. Men vi har, som jeg akkurat har gått gjennom, allerede et omfattende arbeid i gang på dette området, og vi har en spredt innsats, men med en klar intensjon om at barnehagene kan nyttiggjøre seg IKT-leddet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:17:33]: Jeg er glad for at statsråden støtter intensjonen i forslaget fra Høyre.

Som jeg sa i innlegget mitt, når man går rundt i mange barnehager, henger det mange gule lapper rundt omkring, både med dolister, medisiner, og hvilket barn som skal være med hvilket barn hjem. I det perspektivet er ikke personvern og rettssikkerhet veldig godt ivaretatt. På det området tror jeg nettopp digitale verktøy rett og slett kan være med på å bedre barnas personvern. Hvem er det som skal ha hvilken informasjon? Ikke minst vet vi at i flere barnehager er det mange vikarer som kommer og går. Med hensyn til barn med spesielle behov, medisiner og slike ting er det informasjon som det er viktig å kvalitetssikre.

I lys av dette lurer jeg på hvilke tanker statsråden gjør seg om hvordan vi skal sikre personvernet, både når det gjelder dagens system med informasjonsflyt, og også med de mange barnehagene som har begynt å utvikle digitale

verktøy, når det gjelder informasjonsflyten mellom foreldre og de ansatte i barnehagen. Burde man se på hvordan man kan bedre personvernet?

Statsråd Kristin Halvorsen [14:18:50]: For det første tror jeg representanten Hofstad Helleland har et veldig viktig poeng når hun sier at systemet med muntlig informasjon, gule lapper og diverse andre måter å overbringe informasjon på ikke nødvendigvis sikrer et bedre personvern enn et godt utviklet IKT-verktøy ville gjøre – snarere tvert imot i veldig mange barnehager, for da må man gå gjennom og tenke gjennom hvordan det skal gjøres.

På dette området tror jeg det er viktig at barnehagene får god veiledning. Det er jo ikke slik at problemstillingene knyttet til informasjon i barnehagene, er så veldig annerledes enn i skolen. Jeg oppfatter heller ikke at forslagsstiller her mener at vi skal gjøre noen endringer med hensyn til personvernet – heller finne ut hvordan vi skal etterleve personvernet når man utvikler bedre tjenester knyttet til IKT. Der har Datatilsynet allerede vært på banen med en veileder, som jeg vet er til nytte i barnehagene. Vi kan godt sørge for å forhøre oss bedre innen barnehagesektoren for å vite om det er behov for ytterligere bistand når det gjelder nettopp de spørsmålene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.
Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 6.
(Votering, se side 4865)

Sak nr. 7 [14:20:07]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Linda C. Hofstad Helleland, Sonja Irene Sjøli og Olemic Thommessen om å styrke barns rettigheter og innflytelse i barnevernet (Innst. 364 S (2010–2011), jf. Dokument 8:135 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Presidenten vil videre foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Det blir videre foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Lene Vågslid (A) [14:21:20] (ordfører for saka): Eg vil starte med å gje honnør til forslagsstillarane for at dei er opptekne av denne problemstillinga. Dette er ei viktig problemstilling som me alle er opptekne av, og det er ingen tvil om at barns påverknad i barnevernet bør styrkjast. Derfor er eg glad for at statsråden så tydeleg anerkjenner utfordringane og viser til kva regjeringa har gjort og vil gjere vidare på det området. Slik eg ser det, er

me einige i fleire av intensjonane i fleire av forslaga i saka.

For Arbeidarpartiet og regjeringa er det ein grunnleggjande føresetnad for eit godt barnevern å ta vare på barns rettssikkerheit, påverknad og medverknad på ein god måte og i samsvar med barnets beste. Barnets beste er og skal vere det styrande prinsippet. Eit godt barnevern har eit stort mangfald av tiltak og tilbod, med høg kvalitet og god ressursutnytting.

Det er ei styrke for barns påverknad at regjeringa for fyrste gong har gjennomført ei brukarundersøking blant barn og unge over ni år i statlege og private barnevernstiltak, og vil gjennomføre denne årleg. At vår regjering har teke initiativet til å gjennomføre ei slik undersøking, viser at me ynskjer å lytte til barna, og at dei skal få anledning til å evaluere sitt tilbod, og ikkje minst at me skal bruke resultatane vidare i arbeidet. Denne undersøkinga er viktig fordi ho gjev oss ein peikepinn på både kva som lykkast, og kvar utfordringane ligg. Brukarundersøkinga viser at dei fleste barn opplever at dei vaksne ynskjer at dei skal ha det bra, og hjelper dei. Men samtidig viser ho òg at barn i for liten grad blir høyrde, og at dei i for liten grad opplever at dei får delta i utarbeidinga av eigne planar. Dette tek me på alvor.

Eg synest det er veldig bra og spennande at det breitt samansette og viktige barnevernspanelet vil kome med konkrete anbefalingar og råd til framtidens barnevern, og at barnas stemme er tillagt stor vekt i dette arbeidet. Eg hadde eit interessant møte i går med Landsforeningen for barnevernsbarn, som gav gode innspel til korleis framtidens barnevern bør vere. Å lytte til barna og til deira interesseorganisasjonar synest eg er svært viktig i vårt daglege politiske arbeid, og det er med på å styrkje oss som folkevalde.

Alle under 18 år som er plasserte i fosterheimar, skal ha ein tilsynsførar. Me er alle bekymra over at det faktiske talet viser at ikkje alle har tilsynsførar. At 800 barn i 2010 ikkje hadde tilsynsførar, kan ikkje akseptierast. Det skal framhevast at Barne- og likestillingsdepartementet i desember 2010 presiserte overfor kommunane deira lovpålagde oppgåve med å oppnemne tilsynsførarar til barn i fosterheim. Det at dei òg har ein god dialog med KS om korleis dei kan forbetre rekrutteringa av tilsynsførarar, er kjempeviktig. Det er ein samla komité som ynskjer ei forbetring på dette området, på lik linje med det statsråden sjølv har uttrykt.

Det er heilt klart at eit tilsyn i ein institusjon eller ein fosterheim der ungane ikkje er til stades, har liten verdi. Det er presisert i forskrift om tilsyn med barn i barnevernsinstitusjonar for omsorg og behandling at individtilsyn skal skje når barna oppheld seg på institusjonen. At det overordna faglege ansvaret for tilsyn med barnevernsinstitusjonar no er lagt til Statens helsetilsyn, meiner òg komiteen er ei styrking av denne ordninga. Nok eit godt grep gjort av regjeringa.

Ei god klage- og tilsynsordning er svært viktig i barnevernet. Eg meiner det er bra at statsråden òg signaliserer at han vil vurdere nærmare om pasient- og brukaromboda bør gjevast ei rolle i barnevernet tilsvarande Helse-

og sosialombudet i Oslo. Dette for å styrkje råd og rettleiing om rettar til barn og unge, foreldre, pårørende og fosterforeldre som er i kontakt med barnevernstenesta.

Eg vil vise til at det er viktig for regjeringspartia at vi høyrer barnas stemme i barnevernet. Å ha medverknad i og påverknad på eige liv i viktige avgjersler som skal takast om livet ditt og framtida di, er kjempeviktig. Påverknad gjev føreseielegheit, og føreseielegheit gjev tryggleik. Me ynskjer òg ei forbetring av barnas påverknad i barnevernet, og eg har stor tillit til at dette blir følgt opp av regjeringa og statsråden.

Til slutt: Når det gjeld omgrepsbruken i barnevernet, har me fått mange tilbakemeldingar frå barnevernsorganisasjonar og fleire om at omgrepa bør bli meir brukarvenlege. Dette er eg einig i, og eg ser fram til at barnevernspanelet, som er breitt samansett, vil kome med forslag til dette. Innspela frå barnevernspanelet må spele ei viktig rolle i den vidare vurderinga av omgrepsbruken i barnevernet og korleis framtidens barnevern bør vere.

Solveig Horne (FrP) [14:26:20]: Som jeg har sagt før, er dette en viktig debatt i denne sesjonen om et viktig tema som denne komiteen har debattert opptil flere ganger. Men et godt tema kan ikke sies for ofte – viss det er et ordtak som heter det.

Jeg vil gi honnør til forslagsstillerne for dette forslaget, for det å styrke barns rettigheter og innflytelse i barnevernet er en utrolig viktig sak, og det er godt å se at det er en samlet komité som står bak flesteparten av de merknadene som ligger i saken. Det håper jeg at statsråden tar med seg.

I går hadde deler av komiteen møte med medlemmer av den tyske familiekomiteen. De kom til Norge for å høre om Barnekonvensjonen og barns rettigheter. Det var et utrolig interessant møte. De var opptatt av barns rettigheter i norsk lovverk, og det er jo slik at Barnekonvensjonen har forrang i forhold til norsk lov. Barns rettigheter er nedfelt, og det skal vi følge.

Så har jeg lyst til å minne om det som fylkesmannen i Troms har gjort med å sende ut brev til alle kommunene i Troms om Barnekonvensjonen og barns rettigheter, for å se om kommunen oppfyller barns rettigheter på den måten som de er lovpålagt å gjøre. Det bør alle fylkesmennene ta inn over seg og følge det som fylkesmannen i Troms har gjort.

Så har vi hatt mange debatter i denne saken. Jeg vil si det sånn at jeg tror ikke vi er uenige om at det er et problem, og jeg tror nok at både statsråden og alle partiene her ønsker å gjøre det beste for barna våre og de barna som trenger hjelp der ute i samfunnet. Men det er nok mer slik at opposisjonen er mer utålmodig enn regjeringspartiene. Saksordføreren var her oppe og snakket om at dette er en viktig problemstilling. Ja, det viser seg at det er problemer der ute. Det sies helt klart i merknadene også at det faktisk er problemer der ute med at barn ikke blir hørt.

Så er det veldig kjekt på slike talerstoler å kunne si og vise til hva vi har gjort. Jeg etterlyser hva regjeringen har gjort. Ingen regjering har hatt så mye penger som denne regjeringen. De har bevilget mer penger til barnevernet,

og de skal ha honnør for det. Det skulle bare mangle. Men med fire statsråder på seks år, har ikke denne regjeringen klart å produsere én sak til Stortinget ennå om mer tiltak i barnevernet – uten gjennom budsjettet, ved å komme med mer penger. Så det er bra, men likevel er opposisjonen utålmodig når det gjelder å gjøre andre ting. For det er mulig å gjøre to ting på en gang. Det er mulig å lytte til barna og å gjøre små grep der ute, samtidig som man både har satt ned et barnevernspanel og hatt en utredning om hvordan organiseringen skal være. Fremskrittspartiet ber i hvert fall om at det blir gjort to ting på en gang – og at det må gå an å lytte til disse barna.

Alle partiene her inne har hatt møter med barnevernsbarn, vi har hatt møter med Forandringsfabrikken og fått høre om sterke opplevelser fra ungdommer der ute som ber om å bli lyttet til, ber om å bli hørt.

Etter forrige debatt gikk jeg opp på kontoret mitt, og der var det kommet et brev i posten der det sto:

«Kom på besøk! Hvorfor var ikke barnevernet og besøkte fosterhjemmet for å se hvordan jeg hadde det? Jeg var jo bare alene, jeg hadde jo ikke telefon å ringe med. Jeg kunne jo ikke ringe til barnevernet for å si hvordan jeg hadde det. Jeg turde ikke si ifra, uansett. Jeg var ikke tøff nok, jeg ble og var et svakt barn. Ingen styrke til å redde meg selv.»

Når alle barn har krav på en tilsynsfører, hvorfor skal det være så vanskelig å oppfylle den lovpålagte retten det er å ha tilsynsfører? Barna ber om å få en tilsynsfører som de kjenner, som de kan ha tillit til, og ikke en vilt fremmed person som kommer bare to, tre ganger i året – hvis de er så heldige å få ham et par ganger i året. Det er små ting som det er mulig å gjøre mens vi venter på den utredningen som skal komme i løpet av 2012.

Så er det et par ting til, når det gjelder barnevernsrådgiverne som nå er kommet på Internett. Det er bekymringsfullt, og jeg håper statsråden tar det med seg, for vi kan ikke ha tilfeller der det viser seg at det popper opp flere nettrådgivere som skal råde barn til nesten å dra utenlands for å rømme vekk fra barnevernet. Her er det viktig at barnevernet spiller på lag med familiene og gir de familiene den hjelp og oppfølging de skal ha. Og er det sånn at de er nødt til å ta barna vekk fra foreldrene, så er det viktig med oppfølging av de foreldrene som blir utsatt for det, men ikke minst er det viktig å følge opp det som barna trenger.

Med dette tar jeg opp de forslagene Fremskrittspartiet står bak i innstillingen, alene eller sammen med andre.

Presidenten: Representanten Solveig Horne har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:31:57]: Vi hadde en debatt sist uke i denne salen der fokuset var på barn og at barns rettssikkerhet ikke blir godt nok ivarettatt. Det er alvorlig at barn ikke blir hørt. Det er alvorlig at barn står alene i kampen mot systemet, og det er alvorlig at barn og unge føler seg fullstendig rettsløse. Særlig er det alvorlig at det her er snakk om barn som ikke har foreldre som taler deres sak. Det er særlig alvorlig at det her er snakk

om barn hvor det er staten som har overtatt ansvaret, men som selv ikke greier å forholde seg til norsk lov.

Det er derfor viktig at Stortinget setter dette på dagsordenen, og det er viktig at Stortinget diskuterer hvordan vi kan styrke barns rettssikkerhet. Det er også bakgrunnen for at Høyre fremmer dette forslaget i påvente av at noe skal skje fra regjeringens side.

I seks år har denne regjeringen snakket om å forbedre barnevernet. Man burde ærlig talt forvente mer. Man burde ærlig talt forvente flere politiske grep etter seks år i regjering enn kun prat og snakk om en fremtidig stortingsmelding. Det er ikke en fremtidig stortingsmelding de barna der ute som ikke får tilsynsfører, de barna der ute som ikke får oppfylt sine rettigheter, de barna der ute som ikke får oppfylt det de har krav på, etterlyser. De etterlyser handling. De etterlyser tiltak.

Vi møter oppegående barn og unge som ikke får ta del i viktige beslutninger omkring deres eget liv, f.eks. de barn og unge som bor på institusjon, og som skal ha en hovedkontakt blant de ansatte. Denne hovedkontakten er den personen som skal stå nærmest i deres liv, den som skal ivareta deres rettigheter, den som skal ivareta deres behov og deres interesser. Felles for de barna vi møter, er at mange har en god hovedkontakt og gode relasjoner til den kontakten, men det er også mange som ikke har det. Og det at barna ikke får muligheten til å være med og bestemme hvem som skal være deres hovedkontakt, er det mange som reagerer kraftig på.

Det er mange barn i dag, vi snakker om ca. 800 barn ifølge oppdaterte tall, som ikke har en tilsynsfører, enda dette storting har vedtatt at alle barn skal ha en tilsynsfører som skal ivareta deres rettigheter, og som skal komme hjem til disse barna for å høre om fosterforeldrene deres ivaretar deres behov og ivaretar deres interesser. At det er så mange hundre barn som ikke får oppfylt den rettigheten, er umulig for oss å forstå. Og at regjeringen må sette ned utvalg og barnevernspanel for å få en endring på dette, er helt uforståelig.

Når en tolvårig jente som i hele sitt liv har bodd i fosterhjem, må ringe til Stortinget for å fortelle at ingen lytter til henne når fosterforeldrene hennes ikke ivaretar det hun mener er hennes behov i hverdagen, når ikke tilsynsføreren lytter til henne, men sitter og drikker kaffe med fosterforeldrene, og hun altså må ringe til Stortinget for å få vite hva hun må gjøre, er det behov for å sette i gang tiltak. Når denne tolvårige jenta som hele sitt liv har bodd i barnevernets omsorg, kontakter sin saksbehandler – etter mye om og men – for å høre hvordan hun skal få kommet seg ut av en situasjon som hun opplever som svært vanskelig, får denne tolvåringen beskjed om å skrive et klagebrev til fylkesmannen. Dette mener Høyre vi er nødt til å gjøre noe med. Derfor foreslår vi en lavterskel klageordning som er laget på barns premisser, som kan gjøre at barn kan nå frem. Barns rettigheter, barns medbestemmelse og barns innflytelse over eget liv er vi nødt til på det sterkeste å ta på alvor. Derfor er det veldig trist at regjeringspartiene i dag stemmer ned forslag som kunne ha ført til konkrete endringer for barnevernsbarna der ute som ikke får ivarett sine rettigheter.

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:37:25]: Barnevernet er til for ungene. Barnevernet er til for familiene. Dermed blir det også et hovedspørsmål i barnevernspolitikken: Hvordan oppleves barnevernet av dem som nettopp barnevernet er til for?

Barnevernsdebatten har av og til en tendens til å bli et spørsmål om du forsvarer barnevernet, eller om du tar avstand og kritiserer barnevernet. Vi får alle innspill fra mennesker som har ulike opplevelser knyttet til barnevernet, enten det er voksne, foreldre eller unger som er under barnevernet, eller det er fosterforeldre eller andre som har stilt opp for barnevernet på ulike vis. Når vi får den type innspill, og når vi møter den type kritikk, så er det vel lett enten å bestemme seg for at barnevernet har rett, og man forsvarer barnevernet, eller at kritikerne har rett og barnevernet har feil. Debatten er nok langt mer nyansert enn som så.

Jeg tror det er viktig å erkjenne at barnevernet er en sektor i utvikling. Barnevernspedagogikken er et fag i utvikling og har vært det over lang tid. Sånn skal det også være. Barnevernet vil være et annet om ti år, om 20 år, basert på de erfaringene og de kunnskapene vi gjør oss i årene framover – og sånn skal det være. Den ydmykheten tror jeg det er viktig å ha i et så krevende område.

Forslagsstillerne tar opp mange viktige forhold knyttet til et godt barnevern. Innflytelse for den enkelte unge er en hjørnestein i et godt barnevern. Retten til å bli hørt er lovfestet, men den er også avgjørende for å kunne gi den hjelpen som trengs.

Ivaretakelse av de opprinnelige foreldrene, ofte biologiske foreldre, er et annet område som vi nok må si har vært forsømt i mange tilfeller av barnevernet. Det kan ha litt med holdninger og kultur i barnevernet å gjøre, men det har ikke minst med ressursituasjonen i barnevernet å gjøre. Ikke desto mindre er det sånn at hvis vi lar være å gjøre den jobben, påfører det ofte barnevernet nye utfordringer og mer arbeid gjennom høyere konfliktnivå i årene framover etter at tiltak er iverksatt. Det gjør også situasjonen ofte verre for de ungene som skal hjelpes.

Mangel på tilsynsførere og for dårlig tilsyn er et annet område som berøres i innstillingen. Det er en utfordring å skaffe tilsynsfører til unger i beredskapshjem, som kanskje er der i kort tid, og til alle unger i fosterhjem. Men enten må vi skaffe tilsynsførere til alle ungene med dagens system, eller vi må rett og slett finne et annet system, som gjør det enklere å ha en beredskap, sånn at vi har tilsynsførere til unger stående klare når unger kommer i beredskapshjem og fosterhjem. Vi må altså ha en organisering som gjør det mulig å ha full dekning.

Vi må aldri slutte å diskutere innholdet i barnevernet: rettighetene, innflytelsen og de forholdene som berøres, kunnskapen, kompetansen og alle de forholdene som berøres i forslaget. Likeså må vi ha en debatt om organisering av barnevernet, som statsråden og departementet har satt i gang. Det er varslet en melding om det. Det er prisverdig nok, men den tredje biten i dette puslespillet er at vi heller aldri kan la være å diskutere ressursituasjonen i barnevernet. Kristelig Folkeparti har foreslått en opptrap-

pingsplan for full barnevernsdekning. Det er prisverdig at statsråden og regjeringen vil legge fram en stortingsmelding om organiseringen, men det blir aldri skikk på barnevernet og situasjonen i barnevernet med mindre man tar ressurs situasjonen på alvor og kombinerer gjennomgangen og organiseringen med en gjennomgang av ressurs situasjonen og kommer med en opptrappingsplan for å sikre full barnevernsdekning.

Statsråd Audun Lysbakken [14:42:47]: Jeg hadde tenkt å begynne mitt innlegg med å gi honnør til Høyre for å ta opp et spørsmål som vi også brenner for. Når det er sagt, må jeg få legge til at en påstand blir ikke mer sann av å bli gjentatt mange ganger. Det vi nå har hørt mange ganger fra Høyres side, at det ikke skjer noen ting i barnevernet, står i skarp kontrast til det som faktisk skjer. Det er sjelden det har skjedd så mye politisk som det gjør i barnevernet akkurat nå, og det området vi her diskuterer, er ett av de områdene der ting er i endring.

Barn og unge har og skal ha anledning til å si hva de mener og ønsker før det tas avgjørelser om dem og for dem. «Brukermedvirkning» skal ikke være et pynteord i offentlige dokumenter. Det handler nemlig om demokrati i hverdagen, kombinert med godt faglig arbeid. Når man arbeider i et fag som dreier seg om mennesker, er det en absolutt forutsetning for å klare den jobben å høre på de menneskene det gjelder. Derfor må alle offentlige tjenester ha som mål å møte brukere ut fra deres egen kunnskap, ønsker og forståelse av egen situasjon. Det må selvfølgelig også gjelde barnevernet.

Jeg var nylig på besøk på Familiens Hus i Øygarden utenfor Bergen. De er i sitt møte med brukerne – familier, barn – opptatt av at medvirkning skal skje hele veien. Her var det ikke bare samarbeid om familier og barn, men samarbeid med familier og barn. Det er viktige prinsipper som jeg mener må gjennomsyre tjenestene i utøvelsen av sine oppgaver. Spesielt viktig er det i møte med barnevernsbarn, som kanskje er de mest sårbare av alle brukerne av våre velferdstjenester.

Derfor er det så viktig at barn har rett til god og tilpasset informasjon om sin situasjon, om sin bakgrunn, om sin framtid. Hvordan barna opplever tilbudet, er avgjørende for å kunne gi barna best mulig hjelp. Derfor har vi nylig gjennomført en brukerundersøkelse blant over 800 barn i barnevernsinstitusjoner og i statlige fosterhjem. Aldri før har så mange barn og unge evaluert tilbudet sitt. Det er jo i seg selv et tankekors. Men når vi nå for første gang har satt dette i gang, skal det også gjentas hvert år framover. Det betyr veldig mye for hvilket kunnskapsgrunnlag vi har om barns egne tanker om barnevernet.

Resultatene fra undersøkelsen viser at de fleste opplever at de voksne hjelper dem og ønsker at de skal ha det bra. Men det pekes også på områder vi må bli bedre på. Det gjelder bl.a. barnas opplevelse av trygghet, og barnas opplevelse av å bli hørt og informert. Det er noe jeg tar på stort alvor, og som vi nå følger opp gjennom statlige barnevernsmyndigheter, som har ansvar for disse tiltakene.

Så skal medvirkning også være en viktig del av barns rettsikkerhet. Derfor er det viktig at tilsynet kontrollerer

om tjenestene ivaretar medvirkning. Jeg er veldig fornøyd med at Statens helsetilsyn i 2011 og 2012 skal gjennomføre et landsomfattende tilsyn, der et av temaene er om kommunene sikrer barns rett til medvirkning. Det skjer etter påtrykk fra oss, for det var en av de viktigste føringene vi la da Statens helsetilsyn tok over ansvaret for dette tilsynet.

Alle barn som er fylt sju år, har krav på informasjon om sin egen barnevernssak. Det samme har yngre barn som forstår hva saken gjelder. Det innebærer at barn har en lovfestet rett, selv om de ikke har noen plikt, til selv å si sin mening.

Selv om lovverket ivaretar barns formelle rett til medvirkning og innflytelse, har vi utfordringer knyttet til barnevernets praktisering av medvirkning fra både barn og familier. Som Stortinget er kjent med, er det en av utfordringene som jeg har gitt til barnevernspanelet, for jeg er overbevist om at selv om vi har gjort en hel del på dette området, kan det gjøres mer. Et av de områdene som vi ser at vi har et særskilt ansvar for å løfte, er oppfølging av barn plassert i fosterhjem. Det at alle barn som er plassert i fosterhjem, skal ha en tilsynsfører, er et svært viktig mål for oss. Likevel viser tall fra kommunene at over 800 barn i 2010 ikke hadde tilsynsfører. Det er ikke holdbart.

Det er kommunene som har ansvar for å rekruttere og oppnevne tilsynsførere. Men dette må følges bedre opp også fra vår side. Derfor har jeg satt ned en arbeidsgruppe på fosterhjemsområdet som bl.a. skal komme med forslag til hvordan vi kan styrke arbeidet både med rekruttering og med oppfølging av tilsynsførere.

Jeg er enig med representantene i at det er viktig med gode klage- og tilsynsordninger i barnevernet. Jeg har redegjort i mitt svar til komiteen for hvorfor jeg mener at vi ikke trenger en ny klageordning, men at det er flere ting det går an gjøre for å nå bedre fram med klager. Jeg har også redegjort for mine tanker rundt begrepsbruk, der jeg er åpen for en diskusjon om å endre noen av de innarbeidede begrepene i barnevernet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [14:48:07]: For et par uker siden hadde barnevernet i Sandnes besøk av barnevernsbarn – eller det var Forandringsfabrikken, det husker jeg ikke helt, men det betyr ingenting. Det var for å lytte til hvordan barna virkelig hadde det, og for å gjøre de endringene som de trengte.

Fremskrittspartiet har også hatt møte med barnevernsbarn og flere organisasjoner. Noe av det som hele tiden har kommet opp, er faktisk spørsmål om turnus. Det var ikke det jeg hadde forventet å få spørsmål om, men det var faktisk det som ble tatt opp flere ganger. Det å ha voksne som bryr seg, det å ha få relasjoner, det å kunne ha de samme personene å forholde seg til over flere dager, kanskje en uke, var noe av det som disse barna framhevet. Noe av det som var viktigst av alt, var dersom en kunne få på plass skikkelige turnuser for dem som jobber på institusjonene.

Da er mitt spørsmål til statsråden: Er dette noe som

statsråden vil ta med seg i det videre arbeidet, følge opp de viktige turnusene?

Statsråd Audun Lysbakken [14:49:14]: Alle vi som jobber med dette, ikke minst vi politikere, har svært godt av å møte de barna det gjelder, og få råd direkte fra dem. Ofte er det akkurat slik som representanten Horne sier, at man får råd som man umiddelbart kan bli litt forbauset over, for man tror gjerne at spørsmål om turnus er en teoretisk problemstilling som vi er mest opptatt av i denne salen.

Jeg møtte et barnevernsbarn som jeg spurte: Hvis du kunne endre én ting i barnevernet, hva ville du endre da? Da sa hun: anbudssystemet. Hun hadde opplevd å måtte flytte mange ganger fordi institusjonene hadde mistet kontrakter. Det viser jo at det som kanskje er litt teoretiske problemstillinger på den politiske dagsordenen, er svært konkret virkelighet for disse barna.

Det betyr at diskusjoner om turnuser selvfølgelig er en viktig diskusjon. I det politiske ordskiftet blir det ofte spørsmål om hvilken rolle fagbevegelsen skal ha når det gjelder å godkjenne turnuser. Jeg tror vi i hovedsak er tjent med å ha det systemet vi har i dag. Vi ser at mange får lov til å utvikle alternative ordninger, at det fungerer bra, og at det ofte er det beste for barna.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:50:29]: Når statsråden sier at det aldri har skjedd så mye i barnevernet som det som skjer nå, stiller jeg meg ganske uforstående til det. Så vidt jeg husker, er det én sak vi har fått fra regjeringen, og den omhandler politiattester.

Det er vel ikke bare fra opposisjonen i denne sal at regjeringen får kritikk for at det skjer særdeles lite på barnevernsfeltet, bortsett fra disse vurderingene og innspillene og panelene og utvalgene. Det er bra det, men det går an å gjøre to ting samtidig.

Så et konkret spørsmål til statsråden. Jeg går ut fra at statsråden kjenner Berit Skauges nylig avlagte masteroppgave i Trondheim. Hennes hypotese, som leder av Barnevernsvakta gjennom 25 år, går på at barns stemme er blitt litt tydeligere, men ikke så veldig mye. Så får vi et nedslående resultat, som er svært bekymringsfullt. Hva sier statsråden til det?

Statsråd Audun Lysbakken [14:51:40]: Jeg sa i mitt innlegg at det sjelden har skjedd så mye politisk rundt barnevernet som det gjør nå. Det står jeg inne for, kanskje med unntak av perioden etter Sandman-pakken på 1990-tallet, med et stort ressursløft, og barnevernsreformen under den forrige borgerlige regjering. Nå har vi det største ressursløftet siden Sandman, og vi er i gang med arbeidet med en ny reform. Det betyr at det er tid for endring i barnevernet. Min opplevelse er at det er mye entusiasme knyttet til dette ute, samtidig som det er mye alvor knyttet til den vanskelige situasjonen som deler av barnevernet er i.

Jeg har sett på forskningen til Skauge, bl.a. etter at representanten Hofstad Helleland pekte på den i debatten vi hadde forrige uke, og det er resultater som er interessante, og som vi skal merke oss. Så er det samtidig annen forsk-

ning, som jeg også pekte på i vår forrige debatt, som peker i motsatt retning. Men av og til er det jo sånn at flere ting kan være sant på en gang. Det jeg ser som interessant med Skauges forskning, er at hun bl.a. peker på at en del av de kvalitetskrav vi som politikere stiller, noen ganger kan gjøre at tiden til og rommet for medvirkning blir mindre. Det er et paradoks vi må ta med oss.

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:53:03]: Kristelig Folkeparti har foreslått en opptrappingsplan for full barnevernsdekning. Det innebærer bl.a. full dekning av tilsynsførere, som er ett av de mange hullene vi har i hele barnevernskjeden. I svarbrevet fra statsråden er det oppgitt at 816 fosterbarn mangler tilsynsfører. Statsråden har flere ganger vist til at det er praktiske problemer knyttet til det å ha full dekning av tilsynsførere, fordi man skal skaffe individuell tilsynsfører til hvert enkelt barn, og mange er i beredskapshjem i kort tid før de flytter videre, osv. Hvorfor kan man ikke bare finne andre måter å rekruttere tilsynsførere på? Hvorfor kan man ikke – siden arbeidsministeren er til stede – framskaffe restarbeidsevnen til en del modne folk som pensjonerer seg for tidlig, eller andre som faktisk kan stå i beredskap og fylle de funksjonene i hver kommune, slik at ungene kan ha profesjonelle tilsynsførere på deltid f.eks., som fyller de hullene i systemet? Det er jo bare snakk om å finne nye måter å løse problemet på.

Statsråd Audun Lysbakken [14:54:15]: Det er nok sånn at noe av den manglende dekningen av tilsynsførere skyldes at det som regel tar litt tid før en tilsynsfører er på plass. Det kan det være naturlige grunner til, men det forklarer ikke den store mangelen på tilsynsførere som vi har i dag. Det må enten forklares med at jobben ikke har kunnet prioriteres høyt nok eller er blitt gjort godt nok i kommunene, eller at det ikke finnes nok folk. Jeg håper jo at det ikke er det siste, og tror heller ikke at det er det siste. Jeg håper at ressursløftet ute i kommunene vil gjøre at man får bedre mulighet til å prioritere dette.

Det er helt åpenbart at hvis vi ikke nå ser en forbedring i dette, for dette haster, da må vi diskutere helt andre måter å gjøre det på. Nå er det mange som drøfter hvilke oppgaver i barnevernet som bør flyttes fra stat til kommune. Kanskje skal vi på noen områder også diskutere hvilke oppgaver kommunen ikke er i stand til å løse. Her er det dessverre sånn at tallene ikke gir grunn til altfor mye entusiasme.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ib Thomsen (FrP) [14:55:44]: Hensynet til barnets beste skal være det overordnede prinsippet i barnevernets arbeid. Det skal og det må det være! Det skal derfor veie tyngst i saker der det står i motsetning til andre sentrale prinsipper – som statsråden var inne på, at statens avgjørelser er viktigere enn barnet. For eksempel hvis barn og foreldre har interesser som går mot hverandre, er det hensynet til barnet som må være avgjørende.

I utgangspunktet forutsetter Fremskrittspartiet at barn skal vokse opp med sine biologiske foreldre. Denne forutsetningen, det biologiske prinsipp, er grunnlaget for norsk og internasjonal lovregulering av forholdet mellom barn og foreldre.

Barnevernsbarn sier: Barn vil bli sett og hørt! Vi vil bli sett og hørt! Og de tar opp tre–fire ting de vil bli sett og hørt på, som man ikke trenger seks års utredning eller fire statsråder for å få til. De tar opp at de godt kan se for seg andre yrkesgrupper i barnevernet.

Som en jente sier: Det er veldig viktig at de viser omsorg, at de er der fordi de bryr seg – ikke bare fordi de er på jobb. Du må like folk veldig, veldig godt om du skal gjøre en god jobb i barnevernet.

Det sier et barnevernsbarn. Og trenger man seks års utredning for å oppfylle de ønskene? Man påpeker altså at det ikke er utdanning og yrkesgruppe som er det viktigste, men at de punktene som jeg akkurat leste opp, er det viktigste.

Det andre de tar opp, er turnus i barnevernet. Man skal ikke kimse ad dette, slik statsråden gjorde knyttet til at dette bare var teoretiske ting. Det virker som om fagbevegelsen her står sterkere – og er viktigere – enn barna.

Den samme jenta sier: At de skifter voksne hele tiden, er ikke bra for meg. Jeg vet ikke hva de tar hensyn til når de bestemmer det sånn. Nå skifter de hele tiden. Før var de i hvert fall her noen dager. Jeg ser ofte 20 voksne her i løpet av én dag.

20 voksne i løpet av en dag! Og dette skal barnevernsbarn forholde seg til? I tillegg bør barn og unge slippe å flytte, slippe å dras opp med roten, slippe å dra bort fra nærmiljøet, få beholde vennene sine og få beholde skolen. Man skjønner at barn som har det vanskelig hjemme, ikke har godt av å flytte lengst mulig unna hjemmet.

Disse enkle tingene, som regjeringen har brukt seks år på, kunne vært gjort på langt kortere tid.

Gunn Karin Gjul (A) [14:59:04] (komiteens leder):

Det er uhyre viktig at vi har en god debatt om hva vi skal gjøre for de ungene som har det vanskeligst i dette samfunnet, men det er også uhyre viktig at vi har en nøktern debatt, at vi har en nøktern beskrivelse av hvordan situasjonen er for barnevernsbarna i Norge. Jeg må si, med respekt å melde, at jeg opplever ikke alltid at det er situasjonen i denne salen. For hvis vi begynner å se bak tallene, er det 40 pst. flere barn som får hjelp, og som blir sett av barnevernet i dag enn det var for bare ti år siden. Det er ikke sånn at det har blitt så mange flere sosiale problemer i Norge i løpet av de siste ti årene, men vi har fått et bedre barnevern. Jeg synes egentlig det er ganske ille når det hele tiden framstilles som om de ansatte i barnevernet gjør en dårlig jobb. Det gjør de ikke. De gjør en bedre jobb enn de noen gang har gjort.

Så blir det fra opposisjonens side harselert med at denne regjeringen ikke har gjort noe på dette området. Det er, med respekt å melde, bare tull.

Man kan gå gjennom – og jeg har faktisk tatt meg tid til det nå mens jeg har sittet i salen – hva denne regjering-

gen har gjort på barnevernssiden siden man tok over. Man har kommet med endringer i barnevernsloven som gjelder saksbehandlingsregler for fylkesnemndene i barnevernsaker. Det er viktig for barns rettssikkerhet. Man har nedsett en barnesakkyndig kommisjon som kvalitetssikrer alle sakkyndige rapporter. Man har kommet med endringer for å gi omsorg til enslige mindreårige asylsøkere under 15 år. Man har kommet med omfattende endringer i barnevernsloven i 2000, 2008 og 2009 som tydeliggjør og presiserer barns rettigheter i loven. Det er lovfestet å evaluere gjennomførte tiltak. Man kom også med omfattende endringer året etter, som bl.a. går på å presisere og tydeliggjøre hensynet til barns rettigheter i henhold til barnevernsloven. Man har lovfestet plikten til regelmessig å evaluere igangsatte tiltak. Man har innført strengere kriterier for tilbakeføring etter omsorgsovertakelse. Man har økt bruken av adopsjon – uten at dette er ytterligere regulert i loven. En lovfestet plikt for barnevernet til å gi tilbakemeldinger til melder er også innført. Det er lovfestet en plikt for barnevernstjenesten til å utarbeide individuelle planer. Jeg kan ramse opp enda flere tiltak. Denne regjeringen har fra dag én – siden den trådte inn i regjeringskontorene – jobbet systematisk med å sikre barns rettigheter innenfor barnevernet, og å sikre at barn i Norge får en trygg og god oppvekst.

Gjennom budsjettene har vi de siste årene trappet opp kraftig, ikke minst i det kommunale barnevernet. Og én ting kan jeg garantere: Vi kommer til å fortsette med det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 4865)

Sak nr. 8 [15:01:53]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande om å opprette en gjeldsordning etter den britiske modellen the Consumer Credit Counselling Service (CCCS) (Innst. 427 S (2010–2011), jf. Dokument 8:70 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Kåre Simensen (A) [15:03:15] (ordfører for saken): Det er et viktig og ikke minst dagsaktuelt forslag fra Venstre vi skal behandle i dag.

Komiteen er enig i at det er svært viktig å ha en god lavterskeltjeneste for økonomisk rådgivning. Lett tilgjengelig og god økonomisk rådgivning griper tak i økonomiske problemer ved roten. Dette er en fordel både for dem som har gjeld, for kreditorene og for samfunnet som helhet.

Komiteen er videre enig i at innsatsen overfor dem som har store økonomiske problemer, bør settes inn så tidlig som mulig. Det viser seg ofte at de som er i en økonomisk vanskelig situasjon, også har andre sammensatte problemer.

I henhold til sosialtjenesteloven har alle rett til opplysninger, råd og veiledning fra sosialtjenesten som kan løse eller forebygge sosiale problemer. Alle kommuner skal derfor også ha et tilfredsstillende tilbud om råd og veiledning til personer med økonomiske problemer.

For flertallet er det viktig å presisere at det er et offentlig ansvar å hjelpe mennesker i nød – også dem som er i en økonomisk vanskelig situasjon. I denne konkrete saken foreslår man at regjeringen skal bidra med å legge til rette for oppretting av en gjeldsordning etter en britisk modell kalt The Consumer Credit Counselling Service, forkortet CCCS.

Forslagsstillerne bruker begrepet «gjeldsordning». Når vi bruker det juridiske begrepet «gjeldsordning» – enten den er frivillig eller tvungen – beskriver det utfallet av en rettslig prosess, altså hvor det offentlige er involvert. Slik vi kjenner CCCS gjennom forslaget, er det snakk om en intensjon om et gratis tilbud i privat regi, noe flertallet tar til etterretning, men vi registrerer at det forventes at det offentlige skal bidra økonomisk i en oppstartsfasen.

Komiteen er kjent med at det er en del vesentlige ulikheter mellom Norge og Storbritannia, hva gjelder både omfanget av fattigdomsproblematikk og det offentlige tjenestetilbudet knyttet til gjeldsrådgivning.

Storbritannia har ikke et tilsvarende system som det norske gjeldsordningsinstituttet for mennesker i alvorlige økonomiske vanskeligheter, og det offentlige har heller ikke en selvstendig plikt til å gi økonomisk rådgivning, slik vi har her i Norge. Der er gjeldsrådgivning basert på stiftelser/organisasjoner og kommersielle aktører, som f.eks. CCCS.

Flertallet i komiteen er kjent med at CCCS finansieres gjennom kreditorbidrag, ved at de har avtaler med en rekke kreditorer om at de betaler 10 pst. av inndrevet beløp til CCCS. Denne finansieringsformen innebærer at det er i CCCS' egen interesse at skyldnere betaler mest mulig av gjelden til disse kreditorene. Disse faktiske forholdene gjør at en – etter flertallets mening – ikke kan kopiere britiske ordninger til Norge uten å se på hvordan de passer inn i eksisterende og framtidige planlagte tilbud. Av den årsak mener flertallet i komiteen at det ikke er hensiktsmessig å overføre den britiske CCCS-modellen til Norge. Men det er ingenting i vårt lovverk som hindrer noen i å utarbeide en utenrettslig frivillig nedbetalingsløsning mellom skyldner og samtlige kreditorer, hvis det skulle være behov for det.

Dagens gjeldsordningslov gir rom for frivillige gjeldsordningsavtaler. Det samme gjør norsk avtalerett. Spørsmålet blir da om det offentlige skal gå inn med økonomiske

midler, slik forslagsstillerne her ber om, til et privat tilbud som CCCS.

De som har alvorlige gjeldsproblemer i Norge, vil som oftest ha krav på offentlig gjeldsordning. Her må vi sørge for at de som har krav på det, får det innenfor et rimelig tidsaspekt. Her må det innrømmes at vi har noe å gå på, men vi er på vei.

Flertallet vil i den forbindelse peke på noen områder hvor innsatsen mot gjeldsproblematikken kan settes inn på et tidlig tidspunkt. Gjeldsmegling er et begrep som kan brukes bredere enn gjeldsordning. Med gjeldsmegling kan man se for seg hjelp til selvhjelpsverktøy for gjeldsrådgivning, og forslag til avtaler og megling mellom skyldner og kreditorer.

Både revidering av gjeldsordningsloven og utredning av et nasjonalt gjeldsregister er under behandling hos Barne- og likestillingsdepartementet. Begge arbeides fram mot mulige lovforslag til Stortinget. Også Nav har et nasjonalt lavterskeltilbud med gjeldstelefon – 800GJELD – som en henvisende instans til den kommunale rådgivningstjenesten. Det arbeides også med en nett- og telefonbasert løsning i Forbrukerrådet samt et verktøy for gjeldsmegling via telefonnummer 03737.

Regjeringen tar gjeldsproblematikken på alvor. Utfordringene er sammensatte, og flertallet vil derfor fortsatt prioritere bruk av offentlige midler til å styrke og videreutvikle de tilbudene som allerede finnes. Vi kan bare bli bedre på dette området.

Ib Thomsen (FrP) [15:08:34]: Jeg er skuffet over at regjeringspartiene ikke tar problematikken knyttet til mennesker med gjeldsproblemer tilstrekkelig alvorlig, sånn at de går inn for et vurderingsforslag. Vi snakker om et vurderingsforslag, og så står representantene her oppe og sier at de tar dette alvorlig. Det beviser at man ikke gjør det, når man ikke er villig til engang å vurdere det.

Problemen det pekes på, er så alvorlige for de menneskene det gjelder, at regjeringspartiene burde ha vært mer utålmodige etter å oppnå forbedringer – i det minste vurdere forslag til forbedringer.

Nå avslører regjeringspartiene nok en gang at det er mye prat og lite handling. Fremskrittspartiet er opptatt av at mennesker som stiller seg i økonomisk gjeld, skal gjøre opp for seg, men mener at det er viktig at man har gode systemer, slik at dette oppgjøret kan skje på en smidig og god måte, til minst mulig skade for alle parter. Det vil samfunnet som helhet være tjent med, og det vil partene være tjent med.

At gebyrer i forbindelse med gjeldsinndrivelse ligger langt høyere i Norge enn i andre skandinaviske land, burde føre til en større vilje til å gå dette etter i sømmene og se på mulighetene for fornuftige systemforbedringer, til fordel for både skyldnere og kreditorer – altså en ny vurdering, som regjeringen burde se på.

Det er også hevdet at høyere innkassogebyrer virker preventivt, og at ordningen i Sverige med lave gebyrer svekker muligheten for å komme fram til en løsning med nedsettelse av gjeld.

Det er kommet innspill om at mangel på informasjon

kan bidra til dårlige kredittvurderinger, noe som igjen øker risikoen for å skape flere mennesker med gjeldsproblemer – en vurdering.

Det er også pekt på at det er enkelt å få tilgang til lån, uten muligheten for en god kredittvurdering i forkant, og at gjeldsproblemene for mange starter med at de finansierer langsiktige investeringer med kredittkort og forbrukslån, noe regjeringen også kunne sett på og vurdert.

Sentralisering av namsmannens oppgaver er nevnt. En sentralisering kan svekke kjennskapet til lokale forhold, noe som kan være viktig i de vurderinger som gjøres. Dette bør også vurderes og ses på. På den andre siden er det hevdet at en sentralisering vil kunne styrke kompetansen innen gjeldsrådgivning, som i mange tilfeller er for dårlig i dag. En styrking av politiet bør vurderes. Det vil også kunne avhjelpe dette.

Ønsker vi å gå den veien at namsmannen tar utlegg i skyldners bil, selv om transportmiddel er unntatt fra utlegg dersom skyldner trenger dette til arbeid? Dette bør også vurderes. Det forutsettes ofte automatisk at skyldner kan benytte offentlig kommunikasjonsmiddel når man tar bilen fra en part.

Alt dette er vurderingsforslag, det er innspill, det er ikke bare snakk. Det er konkrete forslag som regjeringen bør ta med seg i sin videre vurdering. Men her virker det som sagt som om det er mye snakk og lite handling.

Det verste er at de som ønsker å gjøre opp for seg, gir tilbakemeldinger om at de har fått gjort avtaler med de private aktørene om en nedbetalingsordning. Men de har ikke fått gjort avtaler med staten og det offentlige. Det bør også være med i vurderingen videre framover. Men jeg skjønner at det er noe regjeringen og de rød-grønne ikke ønsker.

Jeg tar med dette opp forslaget i innstillingen.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Ib Thomsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [15:13:37]: Høyre er bekymret over den vanskelige situasjonen som mange mennesker med gjeldsproblemer befinner seg i. Sånne situasjoner kan oppstå som følge av skyldige skatte- eller avgiftskrav, eller annen gjeld som blir større enn det skyldneren makter å håndtere.

Det har vært flere eksempler på at mennesker med gjeldsproblemer har hatt store vanskeligheter med å få den nødvendige bistand for å takle problemene.

Det offentlige bør ha som mål å sikre at det finnes rutiner og regelverk som ivaretar denne gruppen på en tilfredsstillende måte. Det er derfor et kontinuerlig behov for å fokusere på de viktige problemstillingene som forslagsstillerne påpeker. Det er vesentlig at forvaltningen opptrer sånn at mennesker i en vanskelig økonomisk situasjon får den nødvendige hjelp til å komme seg ut av uføret. Dette gjelder f.eks. det offentliges opptreden som kreditor, hvor det kan synes som om rutiner og regelverk ikke

alltid er tilpasset det vide spekteret av situasjoner som kan oppstå.

Det er også viktig at Skatteetaten ivaretar rettssikkerheten til alle skattyterne, også de skattyterne som av forskjellige årsaker ikke selv er i stand til å ivareta egne interesser.

Skattedirektoratets rapport om vanskeligstilte skattytere, som er en klar erkjennelse av de utfordringene en del skattytere, og dermed også Skatteetaten, har, er en viktig rapport. Den er også et skritt på veien mot en bedring av rutineene for å ivareta interessene til skattytere som er i en vanskelig situasjon. Den viser også til at Skatteetaten er villig til å tenke nytt for å hjelpe vanskeligstilte skattytere.

Høyre mener det er viktig både å forebygge gjeldsproblemer og, ikke minst, å hjelpe personer som får problemer med å betale gjelden sin. Men det finnes i dag få steder mennesker som er i ferd med å komme opp i en gjeldskrise, kan henvende seg for å få hjelp. Halvparten av landets kommuner har ingen eller svært begrenset informasjon om offentlig gjeldsrådgivning på nettsidene sine, eller svarer på henvendelser per e-post fra gjeldsofre.

Selv om vi har en offentlig gjeldsordning i Norge, er ikke denne ordningen god nok. Gjeldsordningen trer inn for sent i forhold til å avverge situasjoner der mennesker er på vei inn i et uføre. Det er derfor viktig å få på plass ordninger som er lavterskeltiltak, og som er tilgjengelige, slik at forbrukere som er på vei inn i en gjeldskrise, kan henvende seg for å få hurtig hjelp.

Helt avslutningsvis vil jeg si at dette er et veldig godt forslag fra forslagsstillerne fra Venstre, og det er derfor synd at det ikke får flertall.

Øyvind Håbrekke (KrF) [15:16:49]: Gjeldsrådgivning er en del av det norske velferdssamfunnet, et velferdssamfunn som ikke var opprettet ved et kommunalt vedtak, et velferdssamfunn som ikke var opprettet ved etablering av et statlig byråkrati.

Det var nemlig frivillig og ideelt engasjement som la grunnlaget for det velferdssamfunnet vi ser i dag. Det var Kirken som startet konfirmasjonsundervisningen og dermed begynte å lære folk å lese, som var forløperen til norsk skole. Det var Hans Nielsen Hauge som skapte en massebevegelse med vekt på individets frihet og ansvar, og som var premissgivende for industrialisering og mye av moderne utvikling i landet vårt. De første sykehuse- ne ble opprettet av Kirken i Trondheim og Oslo for rundt 700 år siden. Arbeiderbevegelsen bidro til dannelse av velferdsstat og gode arbeidstakerrettigheter. Vi kunne nevne mange flere eksempler.

På område etter område er det det frivillige ideelle engasjementet som har utviklet velferdstilbudene. Så har staten og kommunene kommet etterpå og etablert strukturene, og så har de da siden levd side om side. Vi har i de to foregående sakene diskutert barnehagesektoren og barnevernet – som begge er gode eksempler i så måte.

I dag er vi i den situasjon at statlig byråkrati og styringsiver – og for så vidt også ensidig tro på bruk av markedsmekanismer og anbud – er i ferd med å ta knekken på det ideelle engasjementet vi har i Norge. Det vil i så

fall gi oss en svakere velferdsstat, det vil gi oss et svakere velferdssamfunn, det vil gi oss et kaldere Norge, hvis den utviklingen får fortsette.

Kristelig Folkeparti ser det som naturlig, hvis det er frivillige ideelle aktører som ønsker å ta del i arbeidet med å møte gjeldsofre og hjelpe dem til et bedre liv, å hilse dem hjertelig velkommen. Vi tror at det vil være utelukkende positivt også på dette området. Kristelig Folkeparti ser derfor veldig positivt på innholdet i forslaget og initiativet som har kommet fra Venstre på dette området. Forslaget som opposisjonen står bak, innebærer jo ikke noe mer enn at vi ber regjeringen «legge til rette for» ideelle aktører som ønsker å bidra med rådgivningstilbud, f.eks. etter den britiske modellen som er nevnt. Det synes vi vi burde ha plass for – og ikke bare ha plass for, men vi burde faktisk se at som på alle andre områder i velferdssamfunnet vårt ville et frivillig ideelt engasjement være med på å styrke det tilbudet vi har. Det ville være med og styrke mangfoldet, kvaliteten, og det ville bidra til at flere nås gjennom at det kommer opp aktører som tenker annerledes, og som utvikler sine tilbud på en annen måte.

Nå vedlegges jo forslaget protokollen, av flertallet. Jeg hadde jo håpet at man kunne støtte forslaget. Men jeg håper at det da innebærer at man faktisk vil ta inn over seg de positive intensjonene som ligger i forslaget som er fremmet av Venstre, og se hva man kan bidra med for å få også andre aktører på banen på dette området.

Vi ser også igjen tendenser i denne saken til at man på en måte konstruerer en slags motsetning, fra de rød-grønnes side, mellom det å bruke ressurser på å utvikle gode offentlige tilbud og det at ideelle og private aktører likevel kan bygge opp noe parallelt. Tvert imot: Det ville sannsynligvis ha styrket det totale velferdssamfunnet på dette området, og det håper jeg også at de rød-grønne vil følge opp. På dette området ser vi at det er mange mennesker som trenger hjelp – det er stadig flere mennesker som trenger hjelp – men vi er ikke bestandig i stand til å møte dem på riktig måte.

Trine Skei Grande (V) [15:22:12]: Gjeldsproblematikk er veldig sammensatt. Grunnene til at man havner i gjeldsproblemer, er også veldig mange og forskjellige. La meg få drepe noen myter. De aller fleste, godt over 90 pst., av dem som havner i gjeldsproblemer på grunn av kredittkortbruk, ville ikke hatt noen problemer med å forvalte sin gjeld på det tidspunktet de tok opp gjelden. Det er når noe skjer etterpå, når den sjølstendig næringsdrivende plutselig blir sjuk, når den som er på ferie og kommer hjem og oppdager at jobben ikke er der lenger, når et ekteskap bryter sammen på det gale tidspunktet – det er alle disse tilfeldighetene som gjør at mange folk havner i gjeldsproblemer. Jeg har sjøl sittet sammen med folk som har kommet ut av lang tids narkotikamisbruk, der det å sitte og forhandle med banker eller å sitte og forhandle med private gjeldsinnkrevende ikke er noe problem. Men å forklare at en narkoman som har bodd på gata i fire år, ikke har hatt fire lisenser gående samtidig, er kjempevanskelig. Så det offentlige har mye å gjøre på dette området i forhold til private.

Nettopp derfor har vi fremmet dette forslaget. Hele gjeldsproblematikken er delt mellom veldig mange departementer. Det tror jeg at det lider under. Forbrukerdelen ligger under Familiedepartementet. Veldig mye av det ligger under Justisdepartementet. Noe ligger under Arbeidsdepartementet, og noe ligger under Finansdepartementet. Derfor er det alltid litt spenning i Venstre når vi fremmer dette forslaget, om hvilken komité det kommer til, og hvilken statsråd som vil svare på forslaget denne gangen – for vi har fremmet det flere ganger før.

Kristelig Folkeparti hadde en god skole i hvordan vi har bygd fellesskapet i dette landet. Fellesskap bygger vi ofte i møte mellom det private og det offentlige. Problemet med hele dette feltet er at vi ser at det er private som prøver å tjene penger på andres gjeld, som nå er i ferd med å løse problemene for mange med store gjeldsproblemer. Det ønsker ikke vi i Venstre. Vi ønsker at vi lager slike ordninger som dette, der private og offentlige kan gå sammen og lage gode ordninger som kan hjelpe folk. Dette er ikke en kommersiell ordning. Dette er snakk om en privat stiftelse, en stiftelse som man ikke kan ta penger ut av. Vi har sett at det har fungert mange andre steder.

Statsråden skriver i sitt svar til komiteen:

«Jeg mener derfor det vil være bedre bruk av ressurser, og tryggere for publikum om de offentlige tilbudene bygges ut.»

Vi har fremmet dette forslaget før. Da fikk vi det samme svaret – at de offentlige tilbudene skulle bygges ut. Men vi ser at problemet er akkurat like stort. Da Forbrukerrådet gjennomførte en undersøkelse om hvilke kommuner som hadde gode gjeldsordninger, viste det seg at 12 – jeg gjentar: 12 – av 431 kommuner hadde gode ordninger for folk som kom i gjeldsproblemer. Svaret var å opprette en telefon som, veldig riktig, her ble definert som en henvisningstelefon. Det er slik det oppfattes av dem som bruker den.

Det å havne i store gjeldsproblemer, det å være den personen som har flere poser med vinduskonvolutter liggende under kjøkkenbordet, er noe som det ikke kan gjøres noe med ved en henvisningstelefon. Det må gjøres i møte mellom mennesker, med gode fagfolk som kan snakke med andre. Nesten ingen norske kommuner har en egen jurist. Det å tro at vi skal ha gode gjeldsordningssystemer når man ikke engang kan ha den slags fagkompetanse i kommunen, har jeg ikke noe tro på. Dette var et forsøk på å finne en ordning som kan hjelpe mange. Den har hjulpet mange. Det norske samfunnet, der de som har jobbet med denne problematikken står klare til å sette i gang, trenger bare et puff i ryggen, f.eks. ved en oppstartsbevilgning.

Det som gjør meg mest oppgitt over behandlingen her i dag, er at flertallet avfeier at ordningen i det hele tatt skal eksistere. Dette er jo en klar beskjed til alle dem som har jobbet for å lage dette i Norge: Dette er ikke noe man har troa på. Dette er ikke noe flertallet kommer til å satse på. Dette er noe man ønsker å parkere så fort som overhodet mulig. Alle de som sto klare til å gjøre dette, og som bare ventet på et klapp på skulderen, får beskjed om at det bare er å pakke sammen og reise hjem, for dette er ikke noe

man tror på for å løse problemene her. Det er kanskje det jeg er mest lei meg for i dag.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [15:27:24]: Representantene tar opp et dagsaktuelt og svært viktig tema. Det er svært viktig for denne regjeringen å ha en god lavterskeltjeneste for økonomisk rådgivning. Lett tilgjengelig og god økonomisk rådgivning griper økonomiske problemer ved roten. Dette er en fordel både for den som har gjeld, for kreditorene og for samfunnet som helhet.

Først vil jeg gi en viktig avklaring. Representantene Tenden og Skei Grande refererer til den britiske Consumer Credit Counselling Service som en utenomrettslig gjeldsordning. CCCS-ordningen er ikke en regulert utenomrettslig gjeldsordning, men en av flere frivillige stiftelser og organisasjoner i Storbritannia som gir råd og veiledning til personer med gjeldsproblemer. Kreditorfinansiering er dessuten et vesentlig element i CCCS-modellen.

Jeg er enig med representantene i at gode gjeldsstøtteordninger er et område som skal prioriteres. Jeg registrerer likevel at vi har ulikt syn på hvordan dette best kan gjøres. Jeg ønsker derfor å være helt klar på at jeg, i likhet med komiteens flertall, ikke ønsker å prioritere statens midler til opprettelse av en slik privat tjeneste.

Om noen skulle ønske det, med egne midler, er det likevel ikke noe hinder i norsk lovgivning for at organisasjoner som ønsker det, kan opprette denne typen tjenester i Norge. Slike tjenester finnes da også allerede, uten at jeg har noe grunnlag for å vurdere kvaliteten på disse. De private tjenestene kan også, som i Storbritannia, forhandle direkte med kreditorene hvis de får fullmakt fra den det gjelder. Kvaliteten på en slik tjeneste vil være helt avhengig av kompetansen til de ansatte – noe som vil ligge utenfor offentlig kontroll. Dette er en risiko som jeg ikke er villig til å ta, og ikke vil prioritere bruk av offentlige midler til.

I Norge er økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning en lovpålagt tjeneste som Nav-kontorene i alle kommuner plikter å tilby. To forhold er avgjørende for at tjenestene skal fungere. Tilbudet må være kjent, og hjelpen må være god. Bedre markedsføring av tilbudene er viktig. Jeg skal være den første til å vedgå at vi kan bli bedre på det punktet.

Komiteens mindretall tar i innstillingen opp en rekke tilstøtende problemområder, som skatte- og avgiftskrav, det offentlige som kreditor, gebyrer og namsmannens utleggspraksis. Dette er viktige og interessante problemstillinger, men bør drøftes uavhengig av det foreliggende forslaget om offentlig støtte til et privat gjeldsrådgivnings tiltak.

Bildet av hvem som trenger gjeldsrådgivning, er svært sammensatt. Vi vet at personer på gjeldsordning ofte har psykiske eller somatiske helseproblemer. Personer med gjeldsproblemer trenger derfor – parallelt med hjelp til håndtering av gjeld og økonomi – også hjelp til å gjøre noe med de underliggende problemene, for på den måten å bedre sin livssituasjon og forebygge nye, alvorlige gjeldsproblemer. Her kreves det godt samarbeid mellom sosialtjenesten og hjemmetjenesten, og at hele det brede apparatet som Nav representerer, kan tas i bruk. Dette vil det

ikke være mulig å ivareta i tilstrekkelig grad for en privat gjeldsrådgivningstjeneste.

Jeg mener – i likhet med komiteens flertall – at det vil være bedre bruk av ressurser, og tryggere for publikum, å fortsette å styrke de offentlige tilbudene.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [15:31:40]: Vi vet at gjeldsproblematikk også er en av – hva kan man si – grunnårsakene til fattigdom i Norge, og at folk som pådrar seg store utgifter og aldri blir kvitt dem, har en tendens til også å få andre sosiale problemer, til å bli sosialt marginalisert, miste bosted – i det hele tatt til å gå inn i det vi kan kalle nyfattigdommen i Norge.

I Sverige har man et system hvor kronofogden – altså én instans alene – kan kreve inn lønnstrekk, også på vegne av private kreditorer. I Norge har man en myriade av forskjellige instanser som kan kreve inn lønnstrekk, kreve inn sin del av gjelden. Utfordringen er at de ikke er godt nok koordinert. Det sier departementet, det sier organisasjonene, og det sier også andre instanser. Har statsråden vurdert å gjøre noe med dette problemet, slik at folk i hvert fall kan håndtere gjelden sin på en måte som gjør at de kan ha anstendige levevilkår ved siden av?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [15:32:38]: Jeg tror vi er enige om at dette er et stort og sammensatt problem. Jeg forholder meg nå i første runde til dette konkrete forslaget, men jeg har også vært tydelig på at det er mange ting man tar opp her, som er viktige – også det spørsmålet som Røe Isaksen nå tar opp, om hvordan man koordinerer og gjør det enklere for folk å forholde seg til gjeldsinnkreving. Jeg har ikke noen selvstendig vurdering av dette nå. Det er egentlig ikke mitt departement som står for gjeldsinnkreving, men jeg skal ta dette med meg videre.

Øyvind Håbrekke (KrF) [15:33:26]: Innenfor gjeldsrådgivning er det jo ikke-offentlige aktører på banen allerede i dag, slik som statsråden pekte på. Av ideelle aktører vet vi at Foreningen Fattignorge har søkt om offentlig støtte til etablering av en ordning som vi nå diskuterer. Jeg kjenner ikke bakgrunnen for den søknaden. Men vi vet jo at Frelsesarmeen – i sitt oppsøkende arbeid, i møte med dem som sliter med sosiale problemer, fattigdom osv. – gir gode råd uten at det er en del av noen gjeldsordning.

Men spørsmålet til statsråden etter å ha hørt hennes innlegg er mer generelt, for vi vet jo at ideelle institusjoner og ideelle aktører innenfor hele velferdssamfunnet vårt, nå driver og pakker sammen på område etter område, fordi man får for dårlige vilkår for å drive institusjonene sine. Hvordan ser statsråden på behovet for ideelle aktører i det norske velferdssamfunnet, og vil regjeringen ta på alvor den utviklingen vi nå ser – når disse er i ferd med å forsvinne?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [15:34:34]: Det var et stort og generelt spørsmål jeg fikk på bakgrunn av en sak om hvorvidt jeg vil gi økonomisk støtte til å opprette et

privat gjeldshåndteringssystem. Jeg kan forsikre representanten om at jeg har stor respekt for den fremstillingen som ble gitt fra hans side i debatten her, om hvor viktige ideelle organisasjoner har vært i fremveksten av Velferds-Norge, og at jeg overhodet ikke er noen prinsipiell motstander av private aktører også innenfor gjeldsrådgivning. Derfor har jeg også påpekt at dette er noe som det er fritt fram å gjøre.

Derfor mener jeg at det at dette trigger et spørsmål om hva man mener om private tjenester generelt, er et feilspor, for her dreier det seg om hvorvidt man ønsker å gi støtte til en ny privat ordning som vi ikke har i dag. Vi har andre private ordninger – de kan drive med det hvis de vil – men jeg er veldig tydelig på at nå er det riktig å prioritere økonomisk de kommunale tjenestene man har.

Trine Skei Grande (V) [15:35:49]: Nei, det er ikke det statsråden gjør. I statsrådets brev til komiteen står det at det ville vært «tryggere for publikum» om det var det offentlige som gjorde det. Mener hun også en ideell stiftelse, bygd opp etter en modell der private bedrifter som har interesse av å få gode løsninger, er koblet med gode folk som vet hva dette er snakk om, i frivillig arbeid? Hva er det egentlig som er trusselen for publikum ved å finne slike typer ordninger i velferdsstaten vår?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [15:36:28]: Dette handler faktisk om at vi vil det samme, men vi har litt ulikt syn på hvordan vi skal bruke offentlige midler til dette her og nå. I Norge har vi et system hvor man kan etablere seg privat og drive med gjeldsrådgivning – det er helt greit. Men så har kommunene en lovpålagt, utviklet plikt til å gjøre dette. Og vi har fått en gjeldstelefon. Jeg er uenig i den fremstillingen som blir gitt av representanten; den har fått gode score i det siste, bl.a. fra SIFO, og vi har etter hvert, gjennom interkommunalt samarbeid, fått stadig bedre gjeldsrådgivningsordninger.

Så jeg mener ikke at man nå skal bruke penger – som ellers bør kanaliseres inn i disse tilbudene – på å lage nye private ordninger, som representanten synes å forutsette vil få alle disse juristene, og disse gode fagfolkene. Det legges inn veldig mange gode, nødvendige føringer for hvordan dette vil fungere. Jeg er usikker på om det vil være på den måten, og jeg vil bygge videre på det vi nå har, som vi vet virker.

Trine Skei Grande (V) [15:37:38]: Dette er prøvd ut i praksis i andre land, så vi vet hvordan det fungerer der. Jeg ser ingen av de innvendingene som regjeringa har i forhold til at Norge er veldig forskjellig fra andre land. Sannsynligheten for at noen satser på dette når det blir slaktet i en stortingsbehandling av et stortingsflertall, er jo veldig liten, sjøl om man er fri til å gjøre det. Men det som virkelig blomstrer opp nå, i vakuemet ved at de offentlige ordningene er for dårlige, er de private, de som ønsker å tjene penger på andres gjeld. Det er dem man advarer mot i avisene nå, som man kan bli presset av, lurt av, eller ikke få god nok rådgivning av. Hvis det er noe det er snakk om som ikke gir trygghet for hver enkelt borger, må det være de private som tjener penger på andres gjeld. Det vil ikke

statsråden gjøre noe med, men å stoppe slike typer initiativ er altså mye viktigere for tryggheten til hver enkelt borger. Det forstår jeg ikke.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [15:38:34]: Nettopp derfor, fordi vi skal passe på at det ikke kommer private som skal tjene penger på folk, skal vi trygge og bedre det offentlige tilbudet. Nettopp derfor er det jeg ønsker å prioritere nå, å gjøre det offentlige tilbudet bedre. Jeg mener det er den riktige veien å gå. Det er forskjell på Norge og Storbritannia. I Storbritannia har man ikke noen lovpålagt offentlig gjeldsordning på samme måte som vi har i Norge. Med all respekt, man kan framstille det som man vil når det gjelder utviklingen av fattigdommen i Norge, men det er en helt annen situasjon enn i Storbritannia.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 4866)

Sak n r. 9 [15:39:19]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om tilleggslovvingar som følgje av reguleringa av grunnbeløpet og pensjonar i folketrygda mv. frå 1. mai 2011 (Innst. 402 S (2010–2011), jf. Prop. 128 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Robert Eriksson (FrP) [15:40:27] (komiteens leder og ordfører for saken): Saken vi behandler i dag, har vi behandlet i tidligere år som det tradisjonelle trygdeoppgjøret. Slik sett er det første gangen vi behandler reguleringen av grunnbeløpet i folketrygden som en budsjettjusterings-sak. Det er nettopp fordi man gjennom den nye pensjonsreformen, gjennom de nye bestemmelsene, har valgt å gi departementet myndighet gjennom forskrift til å fastsette reguleringene.

Flertallet foreslår en økning i grunnbeløpet på 4,73 pst., som betyr at grunnbeløpet økes fra 75 641 kr til 79 216 kr. Det betyr at samtlige trygdemottakere får en inntektsøkning på 4,73 pst. bortsett fra én gruppe. Den gruppen er alderspensjonister som får utbetalt pensjon, som får en inntektsøkning på 3,94 pst. fra 1. mai 2011, altså i år.

Grunnen til at det har blitt slik, er at flertallet i denne sal har valgt å innføre et pensjonssystem der reguleringene

for alderspensjon skal nedjusteres med 0,75 pst. Realiteten i justeringen er ikke 0,75 pst., men 0,79 pst. Slik blir det når man har latt Finansdepartementet få frie tøyler til å utforme formen for beregningen, som gjør at man fra regjeringens side faktisk kan foreta en enda større kjøpekraftsreduksjon enn det som opprinnelig er vedtatt i Stortinget.

Fremskrittspartiet var det eneste partiet som var imot det nye pensjonssystemet. Fremskrittspartiet er fortsatt det eneste partiet i Stortinget som er imot de nye reguleringsprinsippene. Og Fremskrittspartiet – registrerer jeg – er også det eneste partiet som i denne salen, også i dag, foreslår at alderspensjonistene skal få samme kjøpekraftsutvikling som alle de andre som mottar trygdeordninger.

Det betyr, med det nye pensjonssystemet, at det Fremskrittspartiet tidligere har omtalt som det store pensjonsranet, for første året nå er i gang. Startskuddet for det har gått. Det betyr at norske alderspensjonister i år får redusert sin kjøpekraft med omlag 655 mill. kr. Det betyr at de som har stått på gjennom et langt liv, vært med og bygd opp velferdssamfunnet, betalt inn til sine pensjonsordninger, skal få justert ned kjøpekraften sin med over 650 mill. kr. Det kan ikke betraktes som noe annet enn et statlig tyveri – jeg vil si det så kraftig – og jeg stiller meg spørsmål om hvorfor en gruppe skal få dårligere kjøpekraftsutvikling enn alle de andre gruppene. For meg er det fullstendig uforståelig, jeg skjønner ikke logikken i det. Det må bety at Fremskrittspartiet har fått rett i det man har sagt under hele debatten knyttet til det nye pensjonssystemet: Det er innført ene og alene som en gedigen sparerreform, for å spare fremtidige utgifter, som betyr at pensjonistene får dårligere pensjoner og dårligere utbetalinger i fremtiden. Det synes Fremskrittspartiet er uriktig, og vi vil fortsatt kjempe for å bedre kjøpekraften til landets pensjonister.

Derfor anbefaler jeg for det første komiteens innstilling, dernest vil jeg ta opp Fremskrittspartiets mindretallsforslag, som er gjengitt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Robert Eriksson har tatt opp de forslag han refererte til.

Steinar Gullvåg (A) [15:45:05]: I den løpende debatten om pensjonsreformen har pensjonistenes kjøpekraftsutvikling vært gjenstand for betydelig oppmerksomhet. Første gang pensjonen nå reguleres etter nye prinsipper, konstaterer jeg kort at grunnbeløpet øker med 4,73 pst. Opptjeningen av alderspensjonen reguleres med tilsvarende prosentsats, mens løpende alderspensjon fra folketrygden reguleres noe lavere, etter forutsetningen i pensjonsforliket.

De siste årene har gjennomsnittlig pensjon økt mer enn det grunnbeløpet og økningen i særtillegget og grunnpensjonen for ektepar og samboere skulle tilsi. Årsaken er selvfølgelig at pensjonistene i økende grad tjener opp tilleggspensjon. Pensjonistenes kjøpekraftsutvikling har dermed holdt tritt med utviklingen i lønnsinntektene og vel så det. Årets pensjonsregulering er ikke noe brudd med den utviklingen, til tross for den forutsatte underreguleringen av pensjonene med 0,75 pst. Minstepensjonen har hatt en særlig sterk realvekst fordi særtillegget er trappet

opp gjennom årene. Jeg mener pensjonistene har grunn til å si seg godt fornøyd med denne utviklingen.

Så noen kommentarer til skatteomleggingen for pensjonister – en omlegging som skapte reaksjoner da budsjettet for inneværende år ble lagt fram. Rett nok ble omleggingen noe modifisert under behandlingen i Stortinget, uten at det endret den fordelingspolitiske innretningen på den omleggingen som fant sted, og som altså ga økt eller uendret kjøpekraft for pensjonister med inntekter opp mot 350 000 kr. Pensjonister med inntekter over 350 000 kr har derimot fått en viss skatteskjerpelse.

Endringene gir en brutto skattelette på 3,2 mrd. kr til om lag 70 pst. av AFP- og alderspensjonistene. Samlet sett gir framlegget etter Stortingets behandling en skattelette for pensjonistgruppen på 1,75 mrd. kr netto i 2011. På dette punktet er de tallene som flertallspartiene har brukt i innstillingen, noe undervurdert. Poenget er imidlertid at skatteomleggingen også gir en betydelig kjøpekraftsforbedring for storparten av pensjonistene.

Jeg merker meg at Fremskrittspartiet, altså det eneste partiet som står utenfor pensjonsforliket, er lite fornøyd med pensjonistorganisasjonene, som etter deres mening er relativt småforlangende. Rett nok konstaterer også Fremskrittspartiet at reguleringen av grunnbeløpet for 2011 er i tråd med lønnsutviklingen, men de aksepterer ikke at løpende pensjoner skal ha svakere inntektsutvikling enn lønnsinntekter. Nå har pensjonsutviklingen påviselig holdt tritt med lønnsutviklingen de siste årene, men det spiller selvfølgelig ingen rolle så lenge Fremskrittspartiet selv oppbeholder forestillingen om det motsatte. Derimot er det direkte feil når partiet påstår at en «kronisk» årlig underregulering – og jeg antar det er partiets medisinske diagnose på pensjonssystemet – vil føre til stadig dårligere kjøpekraft for pensjonistene.

Nå kunne det være fristende å bore nærmere i partiets forståelse av pensjonistenes kjøpekraftsutvikling. Men bortsett fra at Fremskrittspartiet av åpenbare grunner forsøker å skape inntrykk av at alle andre partier vil berøve pensjonistene opparbeidede pensjonsrettigheter, har det liten betydning hva dette partiet sier og gjør. Pensjonsforliket gir pensjonsreformen politisk bærekraft. Selv ikke et regjeringsskifte der Fremskrittspartiet mot formodning skulle komme i regjering etter valget i 2013, vil kunne endre på det. Derimot vil partiet kunne forvolde annen skade på det norske velferdssamfunnet, og det får vi rikelig anledning til å komme tilbake til etter hvert.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [15:50:02]: Regjeringen har lagt fram et forslag til stortingsvedtak om tilleggsbevilgninger som følge av reguleringen av grunnbeløpet og pensjoner i folketrygden fra 1. mai 2011. Reguleringen berører alle som lever av ytelser fra folketrygden og de offentlige tjenestepensjonsordningene. Årets regulering gir pensjonistene en merkbar økning i pensjonene, og sikrer dem dermed en god inntektsutvikling og fortsatt økning i kjøpekraften også i 2011.

Reguleringen av grunnbeløpet og pensjonene fra 1. mai i år er den første reguleringen som gjennomføres etter det nye opplegget som er innført gjennom pensjonsreformen.

De nye prinsippene for reguleringen av grunnbeløpet og pensjonene framgår nå av loven og forskrifter. Nytt grunnbeløp, reguleringsfaktorer og satser for minste pensjonsnivå i folketrygden fra 1. mai 2011 er fastsatt ved kgl. resolusjon av 27. mai 2011.

Ved årets regulering er det lagt til grunn en forventet lønnsvekst i 2011 på 3,9 pst., i tråd med anslaget i revidert nasjonalbudsjett. Det er også tatt hensyn til at det var et avvik mellom forventet og faktisk lønnsvekst i fjor på 0,5 prosentpoeng.

Grunnbeløpet er fastsatt til 79 216 kr, dvs. en økning på 3 575 kr, eller 4,73 pst. Uførepensjonister og andre som får sine ytelser regulert gjennom grunnbeløpet, får dermed fra samme dato en inntektsøkning på 4,73 pst. I tråd med de nye reguleringsbestemmelsene skal alderspensjoner først reguleres med 4,73 pst., og fra denne summen fratrekkes 0,75 pst. Det betyr at alderspensjonister får økt pensjonen med 3,94 pst. fra 1. mai.

Satsene for minste pensjonsnivå skal økes med lønnsveksten og deretter justeres for utviklingen i levealder for 67-åringene. I år betyr denne justeringen et fratrekk på ca. 0,5 pst., slik at satsene øker med 4,21 pst. Alderspensjonister med de laveste pensjonene får dermed noe større økning i sin pensjon enn alderspensjonister for øvrig. Minste pensjonsnivå høyeste sats, som gjelder for enslige pensjonister, utgjør 157 639 kr fra 1. mai. Reguleringen har også betydning for alderspensjon under opptjening, som øker med 4,73 pst. fra 1. mai 2011.

Reguleringen er drøftet i møter med pensjonistenes, de funksjonshemmedes og arbeidstakernes organisasjoner. Gjennom gode samtaler har vi skapt en konstruktiv prosess og en felles forståelse for tallgrunnlaget for årets regulering. I denne dialogen har jeg også signalisert at jeg ønsker å gjennomgå utformingen av de avtalene som ligger til grunn for møtene mellom regjeringen og organisasjonene om pensjonsregulering og andre saker av betydning for pensjonistene. Årsaken til dette er at avtalene er inngått for mange år siden.

Jeg vil avslutningsvis uttrykke tilfredshet med at komiteens flertall støtter regjeringens forslag til vedtak.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Robert Eriksson (FrP) [15:53:31]: Hvis vi tar utgangspunkt i to personer og den ene er 67 år, har alderspensjon, en utbetalt pensjon på 166 000, og den andre er 60 år og har uførepensjon med en liten tilleggspensjonsopptjening i tillegg til uførepensjonen, og kommer frem til samme kronebeløp, 166 000 årlig utbetalt, vil den som har uføretrygd – 60-åringen – få en bedre kjøpekraftsutvikling enn den på 67 år som har alderspensjon.

Jeg er enig i at det er viktig at de med lave inntekter får en god kjøpekraftsutvikling. Mitt spørsmål til statsråden blir da: Hvorfor er det mer riktig å la den 60-åringen få en bedre kjøpekraftsutvikling enn 67-åringen? Har ikke de behov for samme beskyttelse, samme kjøpekraftsutvikling?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [15:54:25]: Jeg registrerer at vi skal ha en ny diskusjon om grunnlaget for

pensjonsreformen, der vi altså har den reguleringen som er lagt inn, med 0,75 pst., for alderspensjonister. Det er en konsekvens av et forlik i Stortinget, og det gjør altså at de som blir alderspensjonister, får den reguleringen. Det er utgangspunktet for det svaret.

Så er poenget, som jeg også viste til gjennom mitt innlegg, at alle vil få en veldig god økning i sin pensjon og derav en god vekst i sin pensjon. Men vi har altså for alderspensjonister, gjennom pensjonsforliket i Stortinget, en noe mindre økning enn man ville hatt ellers, nettopp for å sikre et bærekraftig pensjonssystem.

Robert Eriksson (FrP) [15:55:15]: Jeg synes det blir litt håpløst når statsråden skylder på at det er inngått et pensjonsforlik i Stortinget, for det var den regjeringen hun representerer, som la frem de forslagene for Stortinget. Så jeg regner med at det er regjeringens politikk også som gjorde at de opprinnelig foreslo et fratrekk på 0,75 pst. – at regjeringen står bak det, og at det ikke er sånn som hun prøver å fremstille det, at det er Stortinget som nærmest har tvunget regjeringen til å innta det standpunktet, for det er ikke riktig. Da blir mitt enkle spørsmål: Betyr det at grunnen til at man har valgt den måten å regulere alderspensjonen på, er at man ønsker å spare fremtidige utgifter, at det er norske pensjonister man skal spare fremtidige utgifter på?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [15:55:59]: Da har jeg uttrykt meg veldig feil. Jeg er nettopp veldig stolt av det pensjonssystemet. Jeg er stolt på vegne av det partiet jeg representerer, og den regjeringen jeg representerer, men også stolt på vegne av Stortinget, som har klart å bli enig om en pensjonsordning som vil sikre en vekst og et godt pensjonssystem for befolkningen i fremtiden, noe jeg registrerer at Fremskrittspartiet ikke er opptatt av på samme måte.

Det er viktig for meg at jeg får sjansen til å påpeke at dette var ikke et forsøk på å frita meg selv for ansvaret for pensjonsreformen, men tvert imot et ønske om å understreke en stolthet av at vi faktisk har fått til dette. Dette er første året vi ser hvordan dette ser ut, og vi ser at det dreier seg om en fortsatt god vekst for alle pensjonistene.

Presidenten: Vil representanten forsøke seg en gang til? Vær så god.

Robert Eriksson (FrP) [15:56:49]: Takk for det, president. Jeg har lyst til å stille samme spørsmål på nytt, for statsråden svarer ikke på det.

Spørsmålet var ganske enkelt: Betyr det at statsråden innrømmer eller legger til grunn at det er nødvendig å innføre dagens nye pensjonssystem for å spare pensjoner i fremtiden, at dette grepet er innført med 0,75 pst.-regulering for å spare pensjonsutbetalinger i fremtiden? Ja eller nei?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [15:57:19]: Jeg svarer definitivt på spørsmålet. Det jeg sier, er at jeg er opptatt av at vi skal ha et pensjonssystem som er bære-

kraftig over tid, et pensjonssystem som sørger for at mine barn og dine barn og barnebarn ikke må bruke alt de har av penger de tjener, på å finansiere framtidens pensjoner, men jeg er også opptatt av å ha et pensjonssystem som sørger for en god kjøpekraft for pensjonistene, og en god vekst i den, og det ligger inne i dette systemet. Vi snakker bare om en noe lavere kjøpekraftsvekst enn man ville hatt hvis man ikke hadde sikret framtidens pensjonssystem som vi gjør.

Presidenten: Hvis representanten synes han kommer noen vei, så vær så god.

Robert Eriksson (FrP) [15:58:07]: Takk. Jeg har lyst til å stille spørsmålet på nytt, for det er tydelig at statsråden ikke skjønner spørsmålet.

Spørsmålet er ganske enkelt: Når statsråden sier at hun mener det er viktig å sikre framtidens pensjonssystem, er det å forstå som at man må redusere på utbetalingene og underregulere pensjonistenes kjøpekraftsutvikling i forhold til kjøpekraftsutviklingen for de yrkesaktive for å kunne ha et bærekraftig pensjonssystem i fremtiden? Er det det som ligger til grunn for regjeringens innføring av denne reguleringen?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [15:58:42]: Representanten spør, og jeg svarer. Jeg svarer at vi er opptatt av å ha et godt pensjonssystem som vi vet vil stå seg for framtiden, ikke et pensjonssystem som vi ikke vet om vil stå seg i en tid da folk lever lenger – i tillegg representerer man et parti som plusser på over en lav sko på veldig mange andre områder. Vi vil ha et balansert system som sørger for at det også er penger til gode velferdsgoder til eldre når de blir eldre, og at man derfor også har en helhetlig bærekraftig pensjonspolitikk som veldig, veldig mange land i verden misunner oss at vi har klart å få til nettopp gjennom et forlik i Stortinget, og som altså, som det har vært konstatert tidligere her, Fremskrittspartiet ikke er en del av, og som det blir veldig tydelig for meg nå at Fremskrittspartiet definitivt ikke ønsker å være en del av.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Robert Eriksson (FrP) [15:59:51]: Bare helt kort: Jeg oppfatter svarene til statsråden som et klart ja på mine spørsmål. Hun vil ikke si det, men jeg tolker det dit hen at hun sier: Ja, vi må innføre disse reguleringsprinsippene fordi man ikke vil ha bærekraft i det fremtidige pensjonssystemet hvis man ikke innfører det. Man er altså helt avhengig av å redusere folks pensjoner i fremtiden. Det har ikke statsråden benektet. Hun har prøvd alle andre mulige måter å omgå dette spørsmålet på, og jeg oppfatter det – og vil si det fra denne talerstolen – som et klart svar på mitt spørsmål til statsråden, at svaret er ja, og det kan ikke tolkes på noen annen måte.

Da registrerer jeg bare at statsråden er uenig med bl.a. sjeføkonom Steinar Juel i Nordea Markets som har sagt ganske klart og tydelig og gjort beregninger på at det er

ingen som helst grunn til å innføre det nye pensjonssystemet ut fra et bærekraftperspektiv – det er unødvendig. Man har muligheten til å beholde dagens reguleringer, dagens system, uten problemer i et bærekraftperspektiv i lang tid fremover, nettopp fordi det som var grunnlaget for pensjonsreformen og bærekraftberegningen, var 25 dollar fatet olje. Vi vet at oljeprisen siden 1999 har blitt langt høyere, og at det pensjonsgapet allerede er hentet inn. Jeg er klar over at den utredningen ble gjort i 2001, men jeg forholder meg til at statsråden ikke er interessert i å se på disse faktagrunnlagene.

Så var det et klart spørsmål om hvordan vi ser på kjøpekraftsutviklingen, som var et spørsmål fra representanten Gullvåg. Fremskrittspartiet har en veldig grei oppfatning av det: Vi mener at 3,94 pst. er lavere enn 4,73 pst. En person som får 4,73 pst. i kjøpekraftsutvikling, vil ha større kjøpekraftsutvikling enn en person som har 3,94 pst. Så enkelt er det regnestykket, og så enkelt er den inngangen til den problematikken.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9. (Votering, se side 4866)

Sak nr. 10 [16:02:07]

Stortingets vedtak til lov om endringer i arbeidsmiljøloven og folketrykkeloven mv. (raskere oppfølging og sanksjonering av brudd på regelverket ved arbeidstakers sykdom) (Lovvedtak 54 (2010–2011), jf. Innst. 394 L (2010–2011) og Prop. 89 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 4869)

Sak nr. 11 [16:02:38]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om overføring av domfelte mv. (avtaler om soningsoverføring og prosedyre ved unntak fra spesialitetsprinsippet) (Lovvedtak 55 (2010–2011), jf. Innst. 383 L (2010–2011) og Prop. 82 LS (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 4869)

Sak nr. 12 [16:03:12]

Stortingets vedtak til lov om endringer i straffegjennomføringsloven mv. (bøteteneste som alternativ til fengsel hvis boten ikke betales) (Lovvedtak 56 (2010–2011), jf. Innst. 384 L (2010–2011) og Prop. 93 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 4869)

Sak nr. 13 [16:03:36]

Stortingets vedtak til lov om endringer i allmennaksjeloven og aksjeloven mv. (gjennomføring av direktiv 2009/109/EF) (Lovvedtak 57 (2010–2011), jf. Innst. 388 L (2010–2011) og Prop. 97 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4869)

Sak nr. 14 [16:04:05]

Stortingets vedtak til lov om endringer i straffeprosesslova mv. (etterforskningsplikt mv.) (Lovvedtak 58 (2010–2011), jf. Innst. 385 L (2010–2011) og Prop. 105 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4869)

Sak nr. 15 [16:04:28]

Stortingets vedtak til lov om endringer i gravferdsloven og enkelte andre lover (Lovvedtak 59 (2010–2011), jf. Innst. 393 L (2010–2011) og Prop. 81 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4869)

Sak nr. 16 [16:04:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i introduksjonsloven og statsborgerloven (Lovvedtak 60 (2010–2011), jf. Innst. 370 L (2010–2011) og Prop. 79 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4869)

Sak nr. 17 [16:05:10]

Stortingets vedtak til lov om elsertifikater (Lovvedtak 61 (2010–2011), jf. Innst. 379 L (2010–2011) og Prop. 101 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4869)

Sak nr. 18 [16:05:30]

Stortingets vedtak til endringer i friluftsløven og straffe-

loven (Lovvedtak 62 (2010–2011), jf. Innst. 400 L (2010–2011) og Prop. 88 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4869)

Sak nr. 19 [16:05:51]

Forslag fra stortingsrepresentant Robert Eriksson på vegne av Fremskrittspartiet fremsatt i Stortingets møte 6. juni 2011 (jf. Innst. 394 L):

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en ordning der arbeidsgiver kompenseres økonomisk med kortere arbeidsgiverperiode, og sykmelder kompenseres med en høyere sats for tapt arbeidsfortjeneste, i tilfeller der Nav uteblir fra sine forpliktelser i sykefraværsoppfølgingen.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4869)

Sak nr. 20 [16:06:06]

Forslag fra stortingsrepresentant Bente Thorsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fremsatt i Stortingets møte 8. juni 2011 (jf. Innst. 393 L):

«Stortinget ber regjeringen sørge for at norske krigsgraver blir forvaltet med den verdighet som deres egenart tilsier, og likestille disse med utenlandske krigsgraver.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4869)

Sak nr. 21 [16:06:25]

Forslag fra stortingsrepresentant Svein Harberg på vegne av Høyre og Venstre fremsatt i Stortingets møte 8. juni 2011 (jf. Innst. 393 L):

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike modeller for utvidelse av adgangen for askespredning og fremme sak for Stortinget om dette.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4870)

Sak nr. 22 [16:06:41]

Forslag fra stortingsrepresentant Dagrun Eriksen på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre fremsatt i Stortingets møte 8. juni 2011 (jf. Innst. 393 L):

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget hvor kommunene selv gis mulighet til å fastsette de ulike avgiftene for ulike gravferdsformer.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4870)

Sak nr. 23 [16:06:56]

Forslag fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti fremsatt i Stortingets møte 8. juni 2011 (jf. Innst. 370 L):

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med KS utarbeide konkrete kostnadsberegninger for utvidelsen av timetallet fra 300 til 600 timer i opplæring i norsk og samfunnskunnskap, samt innføring av ny tilsynsordning og plikt for kommunene til å føre internkontroll.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4870)

Sak nr. 24 [16:07:13]

Forslag fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen på vegne av Fremskrittspartiet fremsatt i Stortingets møte 8. juni 2011 (jf. Innst. 370 L):

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at det stilles krav til dokumentasjon av tilfredsstillende ferdigheter i norsk og samfunnskunnskap før statsborgerskap kan innvilges.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4870)

Sak nr. 25 [16:07:28]

Forslag fra stortingsrepresentant Siri A. Meling på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti fremsatt i Stortingets møte 9. juni 2011 (jf. Innst. 379 L):

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak om Enovas fremtidige rolle.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4870)

Sak nr. 26 [16:07:46]

Forslag fra stortingsrepresentant Siri A. Meling på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti fremsatt i Stortingets møte 9. juni 2011 (jf. Innst. 379 L):

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2012 presentere et konkret mål for energieffektivisering i Norge innen 2020.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4870)

Sak nr. 27 [16:08:05]

Forslag fra stortingsrepresentant Borghild Tenden på vegne av Venstre fremsatt i Stortingets møte 9. juni 2011 (jf. Innst. 379 L):

«Stortinget ber regjeringen inkludere elektrisk energi levert til bruk i kjemisk reduksjon, elektrolyse og metallurgiske og mineralogiske prosesser, samt elektrisk energi levert til bruk i energiintensive foretak i treforedlingsindustrien som beregningsrelevant mengde i sin forskrift som gir nærmere regler om beregningsrelevant mengde elektrisk energi ved kraftforbruk innenfor kraftintensiv industri.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4870)

Sak nr. 28 [16:08:18]

Forslag fra stortingsrepresentant Nikolai Astrup på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti fremsatt i Stortingets møte 10. juni 2011 (jf. Innst. 400 L):

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2013 foreta en gjennomgang av friluftsløven og andre tilstøtende lover og regelverk med formål å fjerne restriksjoner mot nye friluftsløvsformer i norsk natur og åpne naturen for nye brukergrupper innenfor økologisk bærekraftige rammer.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 4871)

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Da er Stortinget klart til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidentskapet hadde innstilt:

Stortinget samtykker i at følgende godtgjørelser fastsettes med virkning fra 1. mai 2011:

Stortingsrepresentanter	kr	750 900	pr. år
Regjeringsmedlemmer	kr	1 111 200	pr. år
Statsminister	kr	1 366 700	pr. år

Votering:

Presidentskapets innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 2 og 3, fra Line Henriette Hjemdal på vegne av Kristelig Folkeparti

Forslag nr. 1 er inntatt i innstillingen på side 23. Forslagene nr. 2 og 3 er omdelt på representantenes plasser i salen.

Det votes over forslagene nr. 2 og 3, fra Kristelig Folkeparti. Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprettholde de skjerpede utslippskravene til petroleumsvirksomheten i Barentshavet.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprettholde beltet på 50 kilometer i kystsonen langs Troms og Finnmark hvor det ikke skal tillates igangsatt ny petroleumsvirksomhet.»

Venstre har varslet at de vil støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 93 mot 8 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.18.42)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette konsekvensutredning av helårlig petroleumsvirksomhet for områdene Nordland VII, Troms II og de uåpnede deler av Nordland IV, V og VI.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 60 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.19.09)

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 10 (2010–2011) – om oppdatering av forvaltningsplanen for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 3:7 (2010–2011) – Riksrevisjonens undersøkelse av spesialundervisningen i grunnskolen – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Tord Lien satt fram to forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen organisere Statped i fem regioner; Nord, Midt, Vest, Sør og Øst, for å sikre god tilgjengelighet til Statpeds tjenester i hele landet.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen inntil videre unngå nedleggelse av statlige grunnskoler på hørselsfeltet for å kunne sikre og opprettholde et kvalitativt godt opplæringsstilbud til barn og unge, uavhengig av bosted.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 52 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.20.25)

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 18 (2010–2011), kapittel 6 – Læring og fellesskap – Tidlig innsats og gode læringsmiljøer for barn, unge og voksne med særlige behov – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:122 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Tord Lien, Elisabeth Aspaaker, Dagrun Eriksen og Trine Skei Grande om å fryse prosessen med nedleggelse av statlige grunnskoler for hørselshemmede – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Solveig Horne på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 2 og 3, fra Solveig Horne på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre

Det voteres over forslagene nr. 2 og 3, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette et forsøksprosjekt med utprøving av digitale hjelpemidler i barnehagen for å styrke kontakten med hjemmet og sikre mer tid til barna.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette et forskningsprosjekt for å evaluere hvilke effekter innføring av digitale hjelpemidler har for kvaliteten og innholdet i barnehagen.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 60 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.21.54)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:112 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Linda C. Hofstad Helleland, Sonja Irene Sjøli, Svein Harberg og Olemic Thommessen om styrket kontakt med hjemmet og mer tid til barna gjennom bruk av digitale hjelpemidler i barnehagen – vedlegges protokollen.

Presidenten: Det voteres alternativt mellom innstillingen og forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en uavhengig vurdering av barn og foresattes personvern og rettssikkerhet, samt regelverk for håndtering, lagring og sletting av data, i forbindelse med bruk av digitale hjelpemidler i barnehagen.»

Venstre har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble innstillingen bifalt med 53 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.22.50)

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt seks forslag. Det er

- forslagene nr. 1–5, fra Solveig Horne på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 6, fra Solveig Horne på vegne av Fremskrittspartiet

Det voteres først over forslag nr. 6, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå de nødvendige lovendringer for å legge ned fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker, og overføre disse nemndenes oppgaver til de ordinære domstolene.»

Voteringstavlene viste at det var avgitt 76 stemmer mot og 25 stemmer for forslaget fra Fremskrittspartiet.

(Voteringsutskrift kl. 16.23.31)

Inga Marte Thorkildsen (SV) (fra salen): President, jeg stemte feil!

Steinar Gullvåg (A) (fra salen): Jeg stemte også feil!

Presidenten: Det er alltid hyggelig å være flere! Da tar vi voteringen en gang til.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 77 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.24.21)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:135 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Linda C. Hofstad Helleland, Sonja Irene Sjøli og Olemic Thommessen om å styrke barns rettigheter og innflytelse i barnevernet – vedlegges protokollen.

Presidenten: Det voteres alternativt mellom innstillingen og forslagene nr. 1–5, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå tiltak for å styrke barns rettigheter og mulighet for innflytelse i barnevernet.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke oppfølgingen av opprinnelige foreldre i barnevernssaker.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere en lavterskel klageordning for barn og pårørende i barnevernet.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til handlingsplan for å styrke forskning og utvikling innenfor barnevernsfeltet.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette en fullstendig gjennomgang av begrepsbruken i barnevernet.»

Venstre har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble innstillingen bifalt med 54 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.26.41)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten har Ib Thomsen satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for ideelle aktører som ønsker å bidra med rådgivningstilbud, for eksempel etter den britiske modellen The Consumer Credit Counselling Service (CCCS).»

Det voterer alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:70 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande om å opprette en gjeldsordning etter den britiske modellen the Consumer Credit Counselling Service (CCCS) – vedlegges protokollen.

Presidenten: Venstre støtter forslaget.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble innstillingen bifalt med 53 mot 48 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 16.27.47)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten har Robert Eriksson satt fram to forslag, forslagene nr. 1 og 2, på vegne av Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta de nødvendige endringer i regelverket slik at løpende pensjoner reguleres likt med lønnsutviklingen uten fradrag av 0,75 pst. fra 1. mai 2011.»

Forslag nr. 2 lyder:

«I

Alderspensjon under utbetaling blir regulert med 4,73 pst. fra 1. mai.

II

Arbeidsdepartementet får fullmakt til å regulere pensjoner av statskassa på samme måte som for statspensjonister.

III

I statsbudsjettet for 2011 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
611		Pensjonar av statskassa	
	1	Driftsutgifter, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 20 900 000 til kr 21 500 000	600 000
612		Tilskott til Statens pensjonskasse	
	1	Driftsutgifter, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 8 966 600 000 til kr 9 583 700 000	617 100 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, overslagsløyving, blir auka med frå kr 100 000 000 til kr 106 900 000	6 900 000
615		Yrkesskadeforsikring	
	1	Driftsutgifter, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 72 000 000 til kr 73 000 000	1 000 000
616		Gruppelivsforsikring	
	1	Driftsutgifter, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 156 000 000 til kr 160 000 000	4 000 000
660		Krigspensjon	
	70	Tilskott, militære, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 165 000 000 til kr 171 000 000	6 000 000
	71	Tilskott, sivile, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 405 000 000 til kr 419 000 000	14 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
664	70	Pensjonstrygda for sjømenn Tilskott, blir auka med ..... frå kr 395 270 000 til kr 428 770 000	33 500 000
666	70	Avtalefesta pensjon Tilskott, blir auka med ..... frå kr 1 650 000 000 til kr 1 710 000 000	60 000 000
667	70	Supplerande stønad til personar over 67 år Tilskott, blir auka med ..... frå kr 380 000 000 til kr 392 000 000	12 000 000
2620	70	Stønad til einsleg mor eller far Overgangsstonad, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 2 680 000 000 til kr 2 761 000 000	81 000 000
2651	70	Ytingar under arbeidsavklaring Arbeidsavklaringspengar, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 36 750 000 000 til kr 37 859 000 000	1 109 000 000
2655	70	Uførheit Grunnpensjon, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 20 655 000 000 til kr 21 306 000 000	651 000 000
	71	Tilleggspensjon, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 33 190 000 000 til kr 34 202 000 000	1 012 000 000
	72	Særtilllegg, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 2 087 000 000 til kr 2 153 000 000	66 000 000
	76	Yrkesskadetrygd, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 72 000 000 til kr 74 000 000	2 000 000
2670	70	Alderdøm Grunnpensjon, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 45 915 000 000 til kr 47 390 000 000	1 475 000 000
	71	Tilleggspensjon, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 76 500 000 000 til kr 78 973 000 000	2 473 000 000
	72	Ventetilllegg, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 24 000 000 til kr 25 000 000	1 000 000
	73	Særtilllegg, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 5 770 000 000 til kr 5 952 000 000	182 000 000
2680	70	Ytingar til gjenlevande ektefellar Grunnpensjon, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 1 260 000 000 til kr 1 300 000 000	40 000 000
	71	Tilleggspensjon, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 1 040 000 000 til kr 1 073 000 000	33 000 000
	72	Særtilllegg, overslagsløyving, blir auka med ..... frå kr 107 000 000 til kr 110 000 000»	3 000 000

Det voteres alternativt mellom disse forslagene og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

I

Arbeidsdepartementet får fullmakt til å regulere pensjonar av statskassa på same måten som for statspensjonistar.

II

I statsbudsjettet for 2011 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
611	1	Pensjonar av statskassa Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 20 900 000 til kr 21 400 000	500 000
612	1	Tilskott til Statens pensjonskasse Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 8 966 600 000 til kr 9 497 700 000	531 100 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 100 000 000 til kr 105 900 000	5 900 000
615		Yrkesskadeforsikring	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 72 000 000 til kr 73 000 000	1 000 000
616		Gruppelivsforsikring	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 156 000 000 til kr 160 000 000	4 000 000
660		Krigspensjon	
	70	Tilskott, militære, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 165 000 000 til kr 170 000 000	5 000 000
	71	Tilskott, sivile, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 405 000 000 til kr 417 000 000	12 000 000
664		Pensjonstrygda for sjømenn	
	70	Tilskott, blir auka med ..... frå kr 395 270 000 til kr 422 270 000	27 000 000
666		Avtalefesta pensjon	
	70	Tilskott, blir auka med ..... frå kr 1 650 000 000 til kr 1 702 000 000	52 000 000
667		Supplerande stønad til personar over 67 år	
	70	Tilskott, blir auka med ..... frå kr 380 000 000 til kr 390 000 000	10 000 000
2620		Stønad til einsleg mor eller far	
	70	Overgangsstonad, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 2 680 000 000 til kr 2 761 000 000	81 000 000
2651		Ytingar under arbeidsavklaring	
	70	Arbeidsavklaringspengar, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 36 750 000 000 til kr 37 859 000 000	1 109 000 000
2655		Uførheit	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 20 655 000 000 til kr 21 306 000 000	651 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 33 190 000 000 til kr 34 202 000 000	1 012 000 000
	72	Særtilllegg, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 2 087 000 000 til kr 2 153 000 000	66 000 000
	76	Yrkesskadetrygd, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 72 000 000 til kr 74 000 000	2 000 000
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 45 915 000 000 til kr 47 160 000 000	1 245 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 76 500 000 000 til kr 78 588 000 000	2 088 000 000
	72	Ventetilllegg, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 24 000 000 til kr 25 000 000	1 000 000
	73	Særtilllegg, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 5 770 000 000 til kr 6 020 000 000	250 000 000
2680		Ytingar til gjenlevande ektefellar	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 1 260 000 000 til kr 1 300 000 000	40 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 1 040 000 000 til kr 1 073 000 000	33 000 000
	72	Særtilllegg, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med ..... frå kr 107 000 000 til kr 110 000 000	3 000 000

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 78 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.28.36)

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 12

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 13

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 14

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 15

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 16

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre

gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 17

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 18

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 19

Presidenten: Det voteres over forslag fra Fremskrittspartiet framsatt i Stortingets møte 6. juni 2011:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en ordning der arbeidsgiver kompenseres økonomisk med kortere arbeidsgiverperiode, og sykmelder kompenseres med en høyere sats for tapt arbeidsfortjeneste, i tilfeller der Nav uteblir fra sine forpliktelser i sykefraværsoppfølgingen.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 74 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.31.28)

Votering i sak nr. 20

Presidenten: Det voteres over forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre framsatt i Stortingets møte 8. juni 2011:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at norske krigsgraver blir forvaltet med den verdighet som deres egenart tilsier, og likestille disse med utenlandske krigsgraver.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 52 mot 48 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 16.32.09)

Votering i sak nr. 21

Presidenten: Det voteres over forslag fra Høyre og Venstre framsatt i Stortingets møte 8. juni 2011:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike modeller for utvidelse av adgangen for askespredning og fremme sak for Stortinget om dette.»

Votering:

Forslaget fra Høyre og Venstre ble med 81 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.32.44)

Votering i sak nr. 22

Presidenten: Det voteres over forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre framsatt i Stortingets møte 8. juni 2011:

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget hvor kommunene selv gis mulighet til å fastsette de ulike avgiftene for ulike gravferdsformer.»

Høyre har varslet støtte til forslaget.

Bente Thorsen (FrP) (fra salen): Jeg anbefaler også Fremskrittspartiet å støtte forslaget.

Presidenten: Det er registrert – forhåpentligvis av alle i Fremskrittspartiet.

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 54 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.33.32)

Votering i sak nr. 23

Presidenten: Det voteres over forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti framsatt i Stortingets møte 8. juni 2011:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med KS utarbeide konkrete kostnadsberegninger for utvidelsen av timetallet fra 300 til 600 timer i opplæring i norsk og samfunnskunnskap, samt innføring av ny tilsynsordning og plikt for kommunene til å føre internkontroll.» Venstre har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 53 mot 48 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.34.16)

Votering i sak nr. 24

Presidenten: Det voteres over forslag fra Fremskrittspartiet framsatt i Stortingets møte 8. juni 2011:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at det stilles krav til dokumentasjon av tilfredsstillende ferdigheter i norsk og samfunnskunnskap før statsborgerskap kan innvilges.»

Venstre har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 77 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.34.52)

Votering i sak nr. 25

Presidenten: Det voteres over forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti framsatt i Stortingets møte 9. juni 2011:

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak om Enovas fremtidige rolle.»

Venstre har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 54 mot 47 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.35.32)

Votering i sak nr. 26

Presidenten: Det voteres over forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti framsatt i Stortingets møte 9. juni 2011:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2012 presentere et konkret mål for energieffektivisering i Norge innen 2020.»

Venstre har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 53 mot 48 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.36.16)

Votering i sak nr. 27

Presidenten: Det voteres over forslag fra Venstre framsatt i Stortingets møte 9. juni 2011:

«Stortinget ber regjeringen inkludere elektrisk energi levert til bruk i kjemisk reduksjon, elektrolyse og metallurgiske og mineralogiske prosesser, samt elektrisk energi levert til bruk i energiintensive foretak i treforedlingsindustrien som beregningsrelevant mengde i sin forskrift som gir nærmere regler om beregningsrelevant mengde elektrisk energi ved kraftforbruk innenfor kraftintensiv industri.»

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 99 mot 2 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.36.54)

Votering i sak nr. 28

Presidenten: Det voteres over forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti framsatt i Stortingets møte 10. juni 2011:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2013 foreta en gjennomgang av friluftsl-

loven og andre tilstøtende lover og regelverk med formål å fjerne restriksjoner mot nye friluftformer i norsk natur og åpne naturen for nye brukergrupper innenfor økologisk bærekraftige rammer.»

Presidenten har forstått det slik at Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre nå vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 29 [16:37:54]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Er det noen som forlanger ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 16.38.
